

A Kúria
Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztályának
Hírlevele

2021. január 31.
XII. évfolyam 1. szám

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
Általános közigazgatási jogterület.....	4
Pénzügyi jogterület.....	19
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	23
POLGÁRI ÜGYSZAK	23
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	29
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	34
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	34
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	34
Általános közigazgatási jogterület.....	34
Pénzügyi jogterület.....	38
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	40
POLGÁRI ÜGYSZAK	41
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	45
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	46
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	46
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	46
Általános közigazgatási jogterület.....	46
Pénzügyi jogterület.....	60
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	65
POLGÁRI ÜGYSZAK	65
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	65

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 69

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	69
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	69
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	84
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	84
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	84
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	86
POLGÁRI ÜGYSZAK	86
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	87

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

1. A Rayonen sad Lukovit (Bulgária) által 2020. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-454/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Ellentétes-e a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvével az olyan nemzeti szabályozás, amely ugyanazon cselekményért, nevezetesen egy szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjármű vezetéséért egyidejűleg közigazgatási jogi és büntetőjogi felelősséget is előír, anélkül, hogy a társadalomra való veszélyesség objektív megítélését lehetővé tevő kritériumok állnának rendelkezésre?
- 2) Az Európai Unió Bírósága által az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Milyen hatáskörrel rendelkezik a nemzeti bíróság az Európai Unió jogelvi hatékony alkalmazásának biztosítása céljából?
- 3) A törvény önkényes alkalmazásával szembeni megfelelő garanciának minősül-e a bíróságnak a bűncselekmény elkövetésével vádolt személy felmentésére vonatkozó eljárásjogi lehetősége, ha közigazgatási bíróságot szab ki e személlyel szemben?
- 4) Arányos-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdése értelmében a szabályszerűen nyilvántartásba nem vett gépjármű vezetésének bűncselekményéért kiszabható, egy évig terjedő szabadságvesztés-büntetés?

2. A Landesverwaltungsgericht Steiermark (Ausztria) által 2020. október 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-508/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Egy, valamely monopólium-rendszer védelmét szolgáló büntetőeljárásban kell-e vizsgálnia a nemzeti bíróságnak az általa alkalmazandó, büntetőjogi szankcióra vonatkozó normát a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján, ha a monopólium-rendszert korábban az Európai Unió Bírósága rendelkezéseinek megfelelően már megvizsgálta, és e vizsgálatból az következett, hogy a monopólium-rendszer igazolható?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:
 2. a) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása esetére kötelező jelleggel játékautomatánként fizetendő pénzbírság kiszabását írja elő anélkül, hogy meghatározná a kiszabott pénzbírságok együttes összegének abszolút felső határát?
 2. b) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása esetére kötelező jelleggel játékautomatánként 6 000 euró összegű minimumbírság kiszabását írja elő?
 2. c) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása esetére a pénzbírság helyébe lépő

szabadságvesztés büntetés játékautomatánkénti kiszabását írja elő anélkül, hogy meghatározná a pénzbírság helyébe lépő, kiszabott szabadságvesztés büntetések együttes mértékének abszolút felső határát?

2. d) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása miatti büntetés esetén a büntetőeljárás költségeihez való, a kiszabott pénzbírságok 10 %-ának megfelelő összegű hozzájárulás előírásáról rendelkezik?

3) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

3. a) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartája (1) (a továbbiakban: Alapjogi Charta) 49. cikkének (3) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása esetére kötelező jelleggel játékautomatánként fizetendő pénzbírság kiszabását írja elő anélkül, hogy meghatározná a kiszabott pénzbírságok együttes összegének abszolút felső határát?

3. b) Úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Charta 49. cikkének (3) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása esetére kötelező jelleggel játékautomatánként 6 000 euró összegű minimumbírság kiszabását írja elő?

3. c) Úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Charta 49. cikkének (3) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása esetére a pénzbírság helyébe lépő szabadságvesztés büntetés játékautomatánkénti kiszabását írja elő anélkül, hogy meghatározná a pénzbírság helyébe lépő, kiszabott szabadságvesztés büntetések együttes mértékének abszolút felső határát?

3. d) Úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Charta 49. cikkének (3) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti norma, amely a szerencsejátékról szóló törvény szerinti illegális szerencsejátéknak vállalkozási tevékenység keretében a nyilvánosság rendelkezésére történő bocsátása miatti büntetés esetén a büntetőeljárás költségeihez való, a kiszabott pénzbírság 10 %-ának megfelelő összegű hozzájárulás előírását rendel el?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

1. A Kúria (Magyarország) által 2020. július 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-352/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A befektetési alapkezelők javadalmazási politikáinak hatálya alá tartozik-e az érintett személyek részére

a) közvetlenül, a befektetési alapkezelőben lévő osztalékelsőbbbségi részvénytulajdonuk, illetve

b) az érintett vezetők tulajdonában álló egyszemélyes részvénytársaságok részére az osztalékelsőbbbségi részvényeik

után kifizetett osztalék?

2. A Bundesfinanzgericht (Ausztria) által 2020. augusztus 6-án benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-372/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 883/2004 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének e) pontját, hogy e rendelkezés hatálya alá tartozik az olyan munkavállaló helyzete, aki valamely tagállam állampolgáraként gyermekeivel együtt lakóhellyel is az állampolgársága szerinti tagállamban rendelkezik, és aki segélymunkásként – a munkáltató székhelye szerinti tagállam jogszabályai alapján a kötelező biztosítási rendszer hatálya alá tartozó – munkaviszonyt létesít egy másik tagállamban székhellyel rendelkező munkáltatóval, és akit a munkáltató – bár nem közvetlenül az alkalmazásba vételt, hanem a székhely szerinti tagállamban történő felkészülést és az ugyanezen tagállamban eltöltendő reintegrációs időszakokra történő visszatérést követően – egy harmadik államba küld ki?

2. kérdés:

A rendeletek átültetésének az EUMSZ 288. cikk második bekezdése értelmében vett tilalmába ütközik-e az olyan tagállami jogszabályi rendelkezés, mint a Familienlastenausgleichsgesetz (a családi kiadások támogatások útján történő fedezéséről szóló törvény) 53. § -ának (1) bekezdése, amely többek között a belföldiekkel való egyenlő bánásmódot előíró önálló rendelkezést tartalmaz?

A harmadik és negyedik kérdés arra az esetre vonatkozik, ha a kérelmező helyzete a 883/2004 rendelet 11. cikke (3) bekezdése e) pontjának hatálya alá tartozik, és az uniós jog alapján kizárólag a lakóhely szerinti tagállam köteles családi ellátásokat nyújtani.

3. kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a munkavállalók állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetésének az EUMSZ 45. cikk (2) bekezdésében, másodlagosan pedig az EUMSZ 18. cikkben rögzített tilalmát, hogy e tilalomba ütközik az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezés, mint az Entwicklungshelfergesetz (a segélymunkásokról szóló törvény, a továbbiakban: EHG) 2018. december 31-ig hatályos változata (a továbbiakban: régi változat) 13. § -ának (1) bekezdése, amely azt szabja az uniós jog alapján nem illetékes tagállamban fennálló, családi ellátásokra való jogosultság feltételül, hogy a segélymunkás érdekeltségeinek központja, illetve szokásos tartózkodási helye már a foglalkoztatás kezdete előtt a székhely szerinti tagállam területén legyen, amennyiben e követelményt a belföldieknek is teljesíteniük kell?

4. kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 883/2004 rendelet 68. cikkének (3) bekezdését és a szociális biztonsági rendszerek végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikkének (2) és (3) bekezdését, hogy azon tagállam intézményének, amelyről a kérelmező úgy vélte, hogy az elsődlegesen illetékes, a foglalkoztatás helye szerinti tagállamnak minősül, amelyben benyújtotta a családi ellátások iránti kérelmet, amelynek jogszabályai azonban sem elsődlegesen, sem másodlagosan nem alkalmazandók, [amelyben] azonban a tagállami jog egy alternatív rendelkezése alapján családi ellátásokra való jogosultság áll fenn, analógia útján alkalmaznia kell a kérelem továbbítására, az értesítésre, az alkalmazandó elsőbbségi szabályokról szóló ideiglenes határozat meghozatalára, valamint a pénzügyi ellátás ideiglenes folyósítására vonatkozó kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket?

5. kérdés:

Kizárólag az alperes hatóságot mint intézményt terheli-e az alkalmazandó elsőbbségi szabályokról szóló ideiglenes határozat meghozatalára vonatkozó kötelezettség, vagy a közigazgatási bíróságot is, amelyhez jogorvoslati kérelemmel fordultak?

6. kérdés:

Mikor köteles a közigazgatási bíróság ideiglenes határozatot hozni az alkalmazandó elsőbbségi szabályokról?

A hetedik kérdés arra az esetre vonatkozik, ha a kérelmező helyzete a 883/2004 rendelet 11. cikke (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozik, és az uniós jog alapján a foglalkoztatás helye szerinti tagállam és a lakóhely szerinti tagállam egyaránt köteles családi ellátásokat nyújtani.

7. kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 883/2004 rendelet 68. cikke (3) bekezdésének a) pontjában szereplő „az intézmény [...] továbbítja a kérelmet” és a 987/2009 végrehajtási rendelet 60. cikkében szereplő „a kérelmet az intézmény [...] továbbítja” szövegrészt, hogy e rendelkezések az elsődlegesen illetékes tagállam intézményét és a másodlagosan illetékes tagállam intézményét összekapcsolják egymással olyan módon, hogy a két tagállamnak EGYETLEN EGY családi ellátások iránti kérelmet kell közösen elbírálnia, vagy a kérelmezőnek külön kell kérnie a különbözőzeti kiegészítésnek az azon tagállam intézménye általi – adott esetben szükséges – folyósítását, amelynek jogszabályait másodlagosan kell alkalmazni, és a kérelmezőnek ezért két tagállam két intézményéhez kell fizikailag két kérelmet (formanyomtatványt) benyújtania, amelyekkel természetesen különböző határidőket inítanak?

A nyolcadik és kilencedik kérdés a 2019. január 1-jétől kezdődő időszakra vonatkozik; e naptól Ausztria a családi támogatás indexálásának bevezetésével egyidejűleg megszüntette a családi támogatás segélymunkások részére történő biztosítását azzal, hogy hatályon kívül helyezte az EHG régi változata 13. § -ának (1) bekezdését.

8. kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 4. cikk (4) bekezdését, az EUMSZ 45. és EUMSZ 208. cikket, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését, valamint a 883/2004 rendelet 2., 3., 7. cikkét és II. címét, hogy azok általános jelleggel megtiltják valamely tagállam számára, hogy megszüntesse a családi ellátások olyan segélymunkás részére történő biztosítását, aki magával viszi családtagjait a harmadik országbeli munkavégzés helyére?

Vagylagos 9. kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 4. cikk (4) bekezdését, az EUMSZ 45. és EUMSZ 208. cikket, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését, valamint a 883/2004 rendelet 2., 3., 7. cikkét és II. címét, hogy azok a korábbi időszakok tekintetében családi ellátásokra már jogosulttá váló segélymunkás számára az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben annak ellenére garantálják e jogosultság egyedi és konkrét további fennmaradását, hogy a tagállam megszüntette a családi ellátások segélymunkások részére történő biztosítását?

3. A Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie (Lengyelország) által 2020. augusztus 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-373/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Helyes-e az „állandó legelő” a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 73/2009 tanácsi rendelet III. címében előírt egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2009. október 29-i 1120/2009/EK bizottsági rendelet 2. cikke c) pontjában foglalt fogalmának a nemzeti hatóság általi olyan értelmezése, amely szerint egy adott természetvédelmi területen (Natura 2000 terület; Ínski Park Krajobrazowy [Ínsko természetvédelmi terület]) a gyepek és legelők természetes időszakos víz alá kerülése azt eredményezi, hogy e földterületek úgynevezett „vetésforgóba” kerülnek, és megszakad e „vetésforgóból” való kivétel öt éves (vagy hosszabb) időtartama, ami következőképpen az agrár-környezetvédelmi kifizetések megvonásának vagy korlátozásának alapját képezi, valamint az agrár-környezetvédelmi program megvalósításának öt éves időszaka folyamatosságának megszakításával kapcsolatos további pénzügyi következményeket is jelent?

4. A Landesverwaltungsgericht Oberösterreich (Ausztria) által 2020. augusztus 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-378/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az a nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi a bíróságot, hogy a koncesszió megadására irányuló eljárás során a szükséges szakértői bizonyítás felvételekor olyan önszabályozó szakmai testület szakértőjének, amely döntéshozó szerveiben ténylegesen a koncesszió kérelmezői szakmai kategóriájának érdekeivel jellemzően ellentétes érdekekkel rendelkező szakmai kategória van túlsúlyban, illetve – amennyiben az ilyen szabályozás ellentétes uniós joggal – állami hatóság által kirendelt szolgálatban álló szakértő véleményét szerezzze be, összeegyeztethető-e e bíróság Charta 47. cikkében előírt pártatlansága látszatának követelményével?

2) Megfelel-e egy *de facto* bíróság előtt nem ellenőrizhető potenciális vevőkör – a konkrét esetben 5 500 személy – prognosztikai garanciáját megállapító nemzeti szabályozás a Charta 15–17. cikke követelményeinek, amennyiben e rendelkezések szerint e garanciákba történő beavatkozás csak az arányosság alapelveinek tiszteletben tartásával engedhető meg?

5. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2020. augusztus 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-388/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásról szóló rendelet 31. cikke (3) bekezdésének második albekezdését, hogy ez a rendelkezés kizárólag olyan élelmiszerekre vonatkozik, amelyeket el kell készíteni, és amelyek esetében meg van határozva a felhasználás módja?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Kizárólag a termék értékesítésre kerülő állapotának 100 grammját jelenti-e az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásról szóló rendelet 33. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében szereplő „100 g-ra [...] vetítve” kifejezés, vagy pedig – legalábbis egyebek mellett – az elkészített élelmiszer 100 grammját is?

6. A Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 2 de Vigo (Spanyolország) által 2020. augusztus 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-389/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv egyenlő bánásmód elvéről szóló 4. cikkének (1) bekezdését, amely tiltja a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés minden – akár közvetlen, akár közvetett – formáját a szociális biztonsági rendszerben történő járulékfizetési kötelezettség tekintetében, valamint a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének b) pontját, amely a nemen alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan a szociális rendszerek hatályát, az azokhoz való hozzáférést, valamint a járulékfizetési kötelezettséget és a járulékok kiszámítását illetően ugyanilyen tilalmat tartalmaz; úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint az LGSS [(Ley General de la Seguridad Social; a szociális biztonságról szóló általános törvény)] 251. cikkének d) pontja[, amelynek értelmében] „d) A háztartási alkalmazottakra vonatkozó különleges rendszer által nyújtott védelem nem terjed ki a munkanélküliség esetén nyújtott védelemre”?

2) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén, úgy kell-e tekinteni, hogy a hivatkozott jogi rendelkezés a 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének e) és/vagy k) pontja értelmében a tiltott hátrányos megkülönböztetésre jelent példát, mivel

a szóban forgó szabály – az LGSS 251. cikkének d) pontja – szinte kizárólag nőkre vonatkozik?

7. Az Oberlandesgericht Wien (Ausztria) által 2020. augusztus 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-407/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 36. cikket, hogy a HIV-fertőzöttség megállapítására szolgáló olyan in vitro diagnosztikai orvostechikai eszközök csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítésére vonatkozó nemzeti tilalom, amelyeknek a gyártó által meghatározott rendeltetési célja laikusok általi otthoni használat, és e tilalom tehát az EUMSZ 34. cikk értelmében vett azonos hatású intézkedés, igazolt az emberek egészségének és életének védelmével?

8. A Finanzgericht Bremen (Németország) által 2020. szeptember 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-411/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2004/38/EK irányelv 24. cikkét és a 883/2004/EK rendelet 4. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében valamely másik tagállam olyan állampolgára, aki belföldön lakóhelyet vagy szokásos tartózkodási helyet létesít, és nem igazolja, hogy mezőgazdasági és erdőgazdálkodási tevékenységből, iparüzési tevékenységből, önálló vállalkozói tevékenységből vagy munkaviszonyból származó belföldi jövedelemmel rendelkezik, a lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye létesítésétől számított első három hónapban nem jogosult a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének z) pontjával összefüggésben értelmezett 3. cikke (1) bekezdésének j) pontja szerinti családi ellátásokra, miközben az érintett tagállam azonos helyzetben lévő állampolgára a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási tevékenységből, iparüzési tevékenységből, vállalkozói tevékenységből vagy munkaviszonyból származó belföldi jövedelem igazolása nélkül jogosult a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének z) pontjával összefüggésben értelmezett 3. cikke (1) bekezdésének j) pontja szerinti családi ellátásokra?

9. A Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Utrecht (Hollandia) által 2020. szeptember 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-459/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 20. cikket, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam egy olyan harmadik országbeli állampolgártól, akinek eltartott kiskorú gyermeke uniós polgár és tényleges függőségi viszonyban áll e harmadik országbeli állampolgárral, megtagadja a tartózkodási jogot egy olyan tagállamban, amelynek állampolgárságával a kiskorú uniós polgár rendelkezik, miközben a kiskorú uniós polgár a tagállam és az Unió területén kívül tartózkodik és/vagy még soha nem tartózkodott az Unió területén, így a kiskorú uniós polgártól ténylegesen megtagadják az Unió területén történő tartózkodást?

2. a) A (kiskorú) uniós polgároknak kell-e hivatkozniuk az uniós polgárság alapján őket megillető jogok gyakorlásához fűződő érdekre, vagy nekik kell-e ilyen érdeket valószínűsíteniük?

b) Van-e jelentősége ebben az összefüggésben annak, hogy a kiskorú uniós polgárok általában nem érvényesíthetik önállóan a jogaikat, és nem dönthetnek maguk a tartózkodási helyükről, hanem e tekintetben valamelyik szülőjükre (szüleikre) vannak utalva, ami azzal a következménnyel járhat, hogy egy kiskorú uniós polgárt uniós polgárként megillető jogokat az ő nevében gyakorolják, miközben ez esetleg összeegyeztethetetlen a kiskorú uniós polgárnak például a Chavez-Vilchez ítélet értelmében vett egyéb érdekeivel?

- c) Abszolút jogokról van-e itt szó abban az értelemben, hogy azok érvényesülése nem akadályozható, vagy azon tagállamnak, amelynek állampolgárságával a (kiskorú) uniós polgár rendelkezik, tevőleges kötelezettsége is van e jogok gyakorlásának lehetővé tételére vonatkozóan?
3. a) Az első kérdésben említett függőségi viszony fennállásának megítélése szempontjából döntő jelentősége van-e annak, hogy a harmadik ország állampolgárságával rendelkező szülő a kérelem benyújtását vagy a tartózkodási jogot megtagadó határozat meghozatalát vagy azon időpontot megelőzően, amikor valamely (nemzeti) bíróság az e megtagadást érintő jogi eljárásban határozatot hoz, napi szinten gondoskodott-e a kiskorú uniós polgárról, vagy hogy eddig mások látták el e feladatot, és /vagy ők (továbbra is) el tudják látni e feladatot?
- b) Ebben az összefüggésben megkövetelhető-e a kiskorú uniós polgártól, hogy az uniós jogból eredő jogainak tényleges gyakorlása érdekében az Unió területén a másik szülőjénél telepedjen le, aki ugyan uniós polgár, azonban esetleg már nem rendelkezik felügyeleti joggal a kiskorú személy felett?
- c) Amennyiben ez a helyzet, van-e jelentősége e tekintetben annak, hogy e szülő gyakorolja, illetve gyakorolta-e a felügyeleti jogot a kiskorú személy felett, és/vagy jogi, gazdasági vagy érzelmi szempontból e szülő viseli, illetve viselte-e gondját a kiskorú személynek, és hogy e szülő hajlandó-e e gondviselést ellátni és/vagy a kiskorú személyről gondoskodni?
- d) Amennyiben bebizonyosodik, hogy a harmadik ország állampolgárságával rendelkező szülő kizárólagos felügyeleti joggal rendelkezik a kiskorú uniós polgár felett, ez azt jelenti-e, hogy kisebb jelentőséget kell tulajdonítani a jogi, gazdasági és/vagy érzelmi szempontból történő gondoskodásnak?

10. A Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Németország) által 2020. szeptember 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-435/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Összeegyeztethető-e a 2013/32/EU irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontjával és 2. cikkének q) pontjával az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a nemzetközi védelem iránti kérelem elfogadhatatlanság miatt ismételt kérelemként elutasítható, ha az első, sikertelen menekültügyi eljárást az Európai Unió valamely másik tagállamában folytatták le?
2. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a nemzetközi védelem iránti kérelem ismételt kérelemként elfogadhatatlanság miatt elutasítható, abban az esetben is összeegyeztethető-e a 2013/32/EU irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontjával és 2. cikkének q) pontjával, ha az első, sikertelen menekültügyi eljárást nem az Európai Unió valamely tagállamában, hanem Svájcban folytatták le?
3. A második kérdésre adott nemleges válasz esetén: összeegyeztethető-e a 2013/32/EU irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontjával az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a menedékjog iránti kérelem ismételt kérelem esetén elfogadhatatlan, anélkül, hogy különbséget tennének a menekült jogállás és a kiegészítő védelmi jogállás között?

11. A Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Spanyolország) által 2020. szeptember 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-436/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. cikket, valamint a 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 76. és 77. cikkét (74. cikkével és 14. mellékletével összefüggésben), hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek számára, hogy bármilyen típusú szociális szolgáltatások személyek részére, költségtérítés ellenében történő

nyújtása céljából anélkül kössenek megállapodásokat nonprofit magánjogi – nem csak önkéntes – szervezetekkel, hogy az irányelvben előírt eljárásokat alkalmazzák, a becsült értéktől függetlenül; egyszerűen úgy, hogy az említett megállapodásokat előzetesen szerződésen kívülinek minősítik?

2) Nemleges válasz esetén, tehát ha ez a helyzet lehetséges: úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. cikket, valamint a közbeszerzési irányelv 76. és 77. cikkét (74. cikkével és 14. mellékletével összefüggésben), hogy azok lehetővé teszik az ajánlatkérő szervek számára, hogy bármilyen típusú szociális szolgáltatásoknak személyek részére, költségtérítés ellenében történő nyújtása céljából nonprofit magánjogi szervezetekkel (nem csak önkéntes szervezetekkel) anélkül kössenek megállapodásokat, hogy az irányelvben előírt eljárásokat alkalmazzák, a becsült értéktől függetlenül, egyszerűen úgy, hogy az említett megállapodásokat szerződésen kívülinek minősítik, amikor is az említett nemzeti szabályozás ráadásul nem írja elő kifejezetten az irányelv 77. cikkében meghatározott követelményeket, hanem egy későbbi, rendeleti úton előírt végrehajtásra utal anélkül, hogy az e rendeleti végrehajtás által követendő kritériumok között kifejezetten előírná, hogy annak egyértelműen a hivatkozott irányelv 77. cikkében foglalt követelményeket kell tartalmaznia?

3) Nemleges válasz esetén, tehát ha ez a helyzet lehetséges: úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikket, valamint a közbeszerzési irányelv 76. és 77. cikkét (74. cikkével és XIV. mellékletével összefüggésben), illetve a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, hogy azok lehetővé teszik az ajánlatkérő szervek számára, hogy a kiválasztás tekintetében azon nonprofit szervezetekkel szemben (nem csak önkéntes szervezetek), amelyekkel – az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének j) pontjában foglalt szolgáltatásokon túl – bármilyen típusú szociális szolgáltatások személyek számára történő nyújtása céljából megállapodást kötnek, a kiválasztási szempontok között előírják a szolgáltatásnyújtás helye szerinti településen történő letelepedést?

12. A Landgericht Stuttgart (Németország) által 2020 szeptember 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-440/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A „hatástalanító berendezés” fogalom értelmezése

1–1; Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontját, hogy a „tervezési elem” fogalom kizárólag egy fizikai rendszer mechanikai elemeit foglalja magában?

Az 1–1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

1–2: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontját, hogy a kibocsátást szabályozó rendszer csak a motorvezetékbe szerelt (például dízel oxidációs katalizátorok, dízel részecskeszűrő, NO_x kibocsátást csökkentő katalizátorok formájában működő) kipufogógáz-tisztító berendezést foglalja magában?

1–3: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 10. pontját, hogy a kibocsátást szabályozó rendszer a kibocsátás csökkentésére irányuló, motoron belüli és motoron kívüli intézkedéseket is magában foglal?

2. A „rendes használat” fogalom értelmezése

2–1: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdését, hogy a „rendes használat” fogalom csak az Új Európai Menetciklus szerinti járműhasználati körülményekre utal?

A 2–1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

2–2: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. [cikkének] (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, hogy a gyártóknak biztosítaniuk kell, hogy a rendelet I. mellékletében rögzített határértékeket a szokásos használat során is betartsák?

A 2–2. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2–3: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdését, hogy a „rendes használat” fogalom a szokásos használat során fennálló tényleges járműhasználati körülményekre utal?

A 2–3. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

2–4: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a [715/2007/EK] rendelet 5. cikkének (1) bekezdését, hogy a „rendes használat” fogalom a szokásos használat során fennálló tényleges járműhasználati körülményekre utal 33,6 km/h átlagsebesség és 120 km/h maximális sebesség alapulvételével?

3. Hőmérsékletfüggő kibocsátás-csökkentő stratégiák megengedhetősége

3–1: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdését, hogy nem megengedett a jármű olyan felszerelése, amely szerint a kibocsátásokat valószínűsíthetően befolyásoló alkatrész úgy van kialakítva, hogy a kipufogógáz-visszavezetési szintet úgy szabályozzák, hogy csak 20 °C és 30 °C között biztosított a károsanyag-szegény üzemmód, e hőmérsékleti tartományon kívül pedig e szintet fokozatosan csökkentik?

A 3–1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

3–2: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdését, hogy a hatástalanító berendezés mindazonáltal nem megengedett, ha az a 20 °C és 30 °C közötti hőmérsékleti tartományon kívül folyamatosan a motor védelme céljából működik, és ezáltal a kipufogógáz-visszavezetés jelentősen csökken?

4. A kivétel értelmében vett „indokolt” fogalom értelmezése

4–1: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontját, hogy a hatástalanító berendezések használatának indokoltságát e rendelkezés értelmében csak akkor lehet megállapítani, ha a motor sérülés vagy baleset elleni védelme és a jármű biztonságos üzemeltetése a típusjóváahagyás megszerzésének időpontjában az adott járműmodell tekintetében rendelkezésre álló csüestechológia alkalmazásával sem volt biztosítható?

A 4–1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

4–2: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a [715/2007]/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontját, hogy a hatástalanító berendezések használatának indokoltságát e rendelkezés értelmében el kell utasítani, ha a motorvezérlőben rögzített paramétereket úgy választották meg, hogy a kipufogógáz-tisztítást a meghatározott hőmérsékletfüggősége alapján a szokásosan várható hőmérsékletek miatt az év nagy részében nem vagy csak korlátozottan aktiválják?

5. A kivétel értelmében vett „sérülés” fogalom értelmezése

5–1: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontját, hogy csak a motort kell védeni sérülés ellen?

5–2: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontját, hogy a sérülés fogalmát el kell utasítani, ha úgynevezett kopó alkatrészek (például a kipufogógáz-visszavezető szelep) érintettek?

5–3: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontját, hogy a jármű más alkatrészeit – különösen a kipufogócsőbe szerelt összetevőket – is védeni kell sérülés vagy baleset ellen?

6. Az uniós jog megsértésének joghatásai és szankciói

6–1: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, 4. cikke (2) bekezdésének második albekezdését, 5. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 13. cikkét, hogy azok legalábbis egy olyan jármű vevőjének gazdasági önrendelkezéshez való jogát is védik, amely nem felel meg a 715/2007/EK rendelet szerinti követelményeknek?

A 6–1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

- 6–2: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 715/2007/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, 4. cikke (2) bekezdésének második albekezdését, 5. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 13. cikkét, hogy a tagállamoknak elő kell írniuk egy olyan szankciórendszert, amely a piacszabályozásra vonatkozó uniós jogszabályok érvényesítése céljából az *effet utile* elve alapján keresetindítási jogot biztosít a járművásárlóknak?
- 6–3: a) Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében vett „hatásos, arányos és visszatartó erejű” intézkedés fogalmát, hogy a gépjármű vevője által jogszabály alapján elszenvedett kárt nem emésztheti fel vagy csökkentheti a 715/2007/EK rendeletnek nem megfelelő jármű tényleges használatának lehetősége?
- b) Megköveteli-e az *effet utile* uniós jogban fennálló elve, hogy a 715/2007/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének második mondata szerinti „hatásos, arányos és visszatartó erejű” intézkedés fogalma különbséget tegyen aszerint, hogy a 715/2007/EK rendelet 13. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogsértést szándékosan vagy csak gondatlanságból követték-e el, és csak ez utóbbi esetben indokolt a megvásárolt jármű tényleges használati lehetőségének beszámítása?
- c) Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében vett „hatásos, arányos és visszatartó erejű” intézkedés fogalmát, hogy a jármű gyártójának az előnyök beszámítása esetén is meg kell fizetnie a kapott tőke – az ellenszolgáltatás – használatának gazdasági ellenértékét, tehát kamatot kell fizetnie e tőke után?
- d) Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében vett „hatásos, arányos és visszatartó erejű” intézkedés fogalmát, hogy a 715/2007/EK rendeletnek nem megfelelő jármű gyártójának legalábbis a vevő visszavételre vonatkozó első komoly felszólításának időpontjától meg kell tiltani azt, hogy a tényleges használat lehetőségének az ellenszolgáltatásba való beszámítására hivatkozzon?
- 6–4: Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a 2007/46/EK irányelv (2) 18. cikkének (1) bekezdését és 26. [cikkének] (1) bekezdését, hogy a gyártó megsérti az érvényes megfeleléségi nyilatkozat kiadására vonatkozó, a 2007/46/EK irányelv 18. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettségét, ha a járműbe a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében vett tiltott hatástalanító berendezést épített be, és az ilyen jármű forgalomba hozatala sérti az érvényes megfeleléségi nyilatkozat nélküli értékesítésnek a 2007/46/EK irányelv 26. cikkének (1) bekezdése szerinti tilalmát?
- 6–5: Az-e a 715/2007/EK rendelet, valamint a 2007/46/EK irányelv szándéka és célja, hogy a 715/2007/EK rendelet I. mellékletében rögzített határértékek, illetve a 2007/46/EK irányelvnek a 385/2009/EK rendelettel (3) összefüggésben értelmezett 18. cikkének (1) bekezdése értelmében vett megfeleléségi nyilatkozat a vevőket védő jogokat alapozzanak meg olyan módon, hogy a minőséget biztosító, a rendelet szerinti határértékek megsértése, illetve a nyilvántartásba vételhez való jog megsértése esetén a járműre vonatkozó adásvételi szerződés megkötését megelőző eredeti állapot helyreállítása során az uniós jog alapján tilos a használatból származó előnyök beszámítása a gyártóval szemben?

13. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2020. szeptember 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-447/20. és C-448/20. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely valamely támogatás kedvezményezettje számára előírja, hogy közigazgatási pert kell indítania a hatáskörrel rendelkező bíróságnál a valamely szabálytalanság miatt jogosulatlanul kapott összegek visszafizetését elrendelő aktus ellen, annak terhe mellett, hogy ha határidőn belül nem nyújt be keresetet (azaz ha a kedvezményezett nem él határidőn belül a belső jog által nyújtott védelmi eszközökkel), az aktus jogerőssé válik, [...] és ebből következően a nemzeti jog által megállapított szabályok és határidők

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

alapján követelhető a jogosulatlanul kifizetett összeg visszatérítése?

2) Ellentétes-e a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével az a nemzeti szabályozás, amely szerint valamely támogatás kedvezményezettje a vele szemben indított bírósági végrehajtási eljárásban nem hivatkozhat a négy- vagy nyolcéves határidő lejártára, mivel ezt a kérdést csak a szabálytalanság megállapítása miatt jogosulatlanul kapott összegek visszafizetését elrendelő aktsussal szemben indított közigazgatási per keretében lehet értékelni?

Az e kérdésekre adandó nemleges válasz esetén

3) Úgy kell-e tekinteni a 2988/95 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében előírt hároméves elévülési időt, mint azon tartozás elévülési idejét, amelyet a finanszírozási szabálytalanságok előfordulása miatt jogosulatlanul kapott összegek visszafizetését előíró aktus keletkeztet? E határidő ezen aktus elfogadásának időpontjától kezdődik-e?

Végül azt kell tisztázni, hogy:

4) [Ellentétes-e] a 2988/95 rendelet 3. cikkével az a nemzeti szabályozás, amely szerint a finanszírozási szabálytalanságok fennállása miatt jogosulatlanul kapott összegek visszafizetését előíró aktsussal keletkező tartozás elévülésére előírt hároméves határidőnek a hivatkozott aktus elfogadásának időpontjától kell kezdődnie, és az említett összegekkel kapcsolatos fizetési meghagyásos eljárás megindításáról szóló közléssel meg kell szakadnia, és függőben kell maradnia a panasz, fellebbezés, kereset vagy ellentmondás esetén indult eljárást lezáró végleges vagy jogerős határozat meghozataláig, amennyiben ezek a tartozás behajtásának felfüggesztésével járnak?

14. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2020. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – PJ kontra Agenzia delle dogane e dei monopoli (C-452/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az arányosság és elővigyázatosság EUMSZ 5. cikkéből, a 2014/40 irányelv 23. cikkének (3) bekezdéséből, valamint (21) és (60) preambulumbekzdéséből eredő elvével az r.d. 24 dicembre 1934, n. 2316 (1934. december 24-i 2316. sz. királyi rendelet) d.lgs. n. 6 del 2016 (2016. évi 6. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/40/EU irányelv átültetése) 24. cikkének 3. bekezdésével felváltott 25. cikkének 2. bekezdése – abban a részében, amelyben rögzíti, hogy „Aki 18 éven aluli kiskorú személy részére nikotint tartalmazó dohányterméket, elektronikus cigarettát vagy utántöltő flakont, illetve új dohánytermék-kategóriákat értékesít vagy ad, 500,00 euró összegtől 3 000,00 euró összegig terjedő közigazgatási bírsággal és a tevékenységi engedély 15 napra történő felfüggesztésével sújtandó” –, mivel elsőbbséget biztosít az elővigyázatosság elvének, azt azonban nem árnyalja az arányosság elvével, így aránytalan mértékben áldozza fel a gazdasági szereplők érdekeit az egészséghez való jog védelmének érdekében, következésképpen nem biztosítja a különféle alapvető jogok igazságos egyensúlyát, főként pedig nem olyan szankció révén, amely az irányelv (8) preambulumbekzdésében foglaltakkal ellentétben nem valósítja meg hatékonyan a fiatalok körében előforduló dohányzás aránya visszaszorításának célját?

15. A Tribunale di Milano (Olaszország) által 2020. szeptember 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-462/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a 2003/109/EK irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) vagy f) pontjával a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében valamely tagállam

kormányja az adott tagállam területén huzamosan tartózkodó, harmadik államok állampolgárai javára nem, kizárólag e tagállam és az Európai Unió más tagállamainak állampolgárai javára állít ki olyan okmányt, amely a szóban forgó tagállam kormányával megállapodást kötő közjogi és magánjogi személyek által értékesített termékek vagy nyújtott szolgáltatások tekintetében engedményre jogosít?

2) Ellentétes-e a 2011/98/EU irányelv 2004/883/EK rendelet 1. cikkének z) pontjával és 3. cikkének j) pontjával összefüggésben értelmezett 12. cikke (1) bekezdésének e) pontjával a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében valamely tagállam kormányja a 2011/98/EU irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja szerinti, harmadik államok állampolgárai javára nem, kizárólag a szóban forgó tagállamok és az Unió más tagállamainak állampolgárai javára állít ki olyan okmányt, amely a szóban forgó tagállam kormányával megállapodást kötő közjogi és magánjogi személyek által értékesített termékek vagy nyújtott szolgáltatások tekintetében engedményre jogosít?

3) Ellentétes-e a 2009/50/EK irányelv 2004/883/EK rendelet 1. cikkének z) pontjával és 3. cikkének j) pontjával összefüggésben értelmezett 14. cikke (1) bekezdésének e) pontjával vagy a 2009/50/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének g) pontjával a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében valamely tagállam kormányja a 2009/50/EK irányelv értelmében „EU kék kártyára” jogosult harmadik államok állampolgárai javára nem, kizárólag a szóban forgó tagállamok és az Unió más tagállamainak állampolgárai javára állít ki olyan okmányt, amely a szóban forgó tagállam kormányával megállapodást kötő közjogi és magánjogi személyek által értékesített termékek vagy nyújtott szolgáltatások tekintetében engedményre jogosít?

4) Ellentétes-e a 2011/95/EU irányelv 29. cikkével a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében valamely tagállam kormányja a nemzetközi védelemben részesülő, harmadik államok állampolgárai javára nem, kizárólag a szóban forgó tagállamok és az Unió más tagállamainak állampolgárai javára állít ki olyan okmányt, amely a szóban forgó tagállam kormányával megállapodást kötő közjogi és magánjogi személyek által értékesített termékek vagy nyújtott szolgáltatások tekintetében engedményre jogosít?

16. A Riigikohus (Észtország) által 2020. szeptember 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-470/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: észt

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokat, többek között az ösztönző hatásnak az „Íránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény (50) preambulumbekkezdésében előírt követelményét, hogy e szabályokkal összhangban áll az olyan támogatási program, amely lehetővé teszi a megújulóenergia-termelő számára, hogy a projekt végrehajtásának megkezdését követően kérje az állami támogatás kifizetését, ha egy nemzeti rendelkezés a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő összes termelő számára jogosultságot biztosít a támogatásra, és e tekintetben nem biztosít mérlegelési jogkört az illetékes hatóság számára?

2) Mindenképpen kizárt-e a támogatás ösztönző hatása, ha a támogatás alapját képező beruházásra a környezetvédelmi engedély feltételeinek módosulása miatt került sor, akkor is, ha a kérelmező – mint a jelen esetben – valószínűleg befejezte volna tevékenységét az engedélyezés feltételeinek szigorodása miatt, ha nem kapta volna meg az állami támogatást?

3) Többek között az Európai Unió Bírósága által a C-590/14. P. sz. ügyben hozott ítéletben (49., 50. pont) tett megállapításokra tekintettel az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében vett új támogatásról van-e szó olyan esetben, amelyben a Bizottság – mint a jelen esetben – egy támogatásról szóló határozattal mind egy létező támogatási programot, mind a tervezett módosításokat összeegyeztethetőnek nyilvánította a belső piaccal, az állam pedig többek között közölte, hogy a létező támogatási programot csak meghatározott időpontig alkalmazza, ha a hatályos jogszabályok alapján létező támogatási programot az állam által közölt időpontot követően is alkalmazzák?

4) Olyan esetben, amelyben a Bizottság utólag úgy határozott, hogy nem emel kifogást az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével alkalmazott támogatási programmal szemben, a Bizottság határozatát megelőző időszakra is kérhetik-e a működési támogatásra jogosult személyek a támogatás folyósítását, feltéve, hogy ezt lehetővé teszik a nemzeti eljárási szabályok?

5) Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályozás ellenére jogosult-e támogatásra az a kérelmező, aki működési támogatást kért egy támogatási program keretében, és aki olyan időpontban kezdte meg a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintett feltételeknek megfelelő projekt végrehajtását, amelyben jogszerűen alkalmazták a támogatási programot, az állami támogatás iránti kérelmet azonban olyan időpontban nyújtotta be, amelyben a támogatási programot a Bizottság tájékoztatása nélkül meghosszabbították?

17. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2020. szeptember 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-473/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Milyen tartalmat kívánt az európai jogalkotó a tájékoztató „lényeges elemeinek” az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 72. cikkében használt fogalmának adni?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 69. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezést, hogy a tájékoztató I. melléklet A. listájában előírt szükséges minimális információinak változása minden esetben a „lényeges elemek” irányelv 72. cikke szerinti fogalmának hatálya alá tartozik, így ezen információkat határidőben naprakésszé kell tenni?

3) A második kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e tekinteni, hogy a „lényeges elemek” 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 72. cikkében használt fogalmának hatálya alá tartozik az adott alapkezelő társaság azon igazgatósági tagjait érintő személyi változásra vonatkozó információ, akik nem ügyvezető funkciót betöltő tagok, és akiket nem bíztak meg irányítási feladatok ellátásával?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 99a. cikkének r) pontját, hogy az alapkezelő társasággal szemben – az általa kezelt közös alapok mindegyike tekintetében – csak akkor szabható ki szankció, ha ismételten nem teljesíti a 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 68–82. cikkét átültető nemzeti rendelkezések szerint elrendelt, befektetők tájékoztatására vonatkozó kötelezettségeit?

18. A Corte suprema di cassazione (Olaszország) által 2020. szeptember 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-497/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, valamint az EUMSZ 2. cikk (1) és (2) bekezdésével és az EUMSZ 267. cikkel – az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének fényében is értelmezve – az Alkotmány 111. cikkének nyolcadik bekezdésére, a codice di procedura civile (a polgári eljárásról szóló törvénykönyv) 360. cikke első bekezdésének 1. alpontjára és 362. cikkének első bekezdésére, valamint a codice del processo amministrativo (a közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv) 110. cikkére vonatkozóhoz hasonló olyan értelmezési gyakorlat – amennyiben ezek a rendelkezések a Consiglio di Stato (államtanács) ítéleteivel szembeni felülvizsgálati kérelemnek a „bíróságok hatásköreivel összefüggő okokból” történő benyújtását teszik lehetővé –, mint amely a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) 2018. évi 6. sz. ítéletéből és az azt követő nemzeti ítélkezési gyakorlatból következik, amely a korábbi megközelítést módosítva azt állapította meg, hogy az úgynevezett „bíróság hatáskörének hiánya” alapuló felülvizsgálati kérelem mint

jogorvoslat nem alkalmazható a Consiglio di Stato (államtanács) azon ítéleteinek megtámadására, amelyek a nemzeti szinten kidolgozott, a Bíróság ítéleteivel ellentétes értelmezési gyakorlatot alkalmaznak az uniós jog által szabályozott azon ágazatokban (a jelen esetben a közbeszerzési szerződések odaítélése területén), amelyekben a tagállamok lemondtak arról, hogy szuverén hatáskörüket e joggal összeegyeztethetetlen módon gyakorolják, ami a közösségi jog olyan sérelmeinek állandósulásához vezet, amelyek az említett jogorvoslat segítségével orvosolhatók lennének, illetve az uniós jog egységes alkalmazásának és a közösségi jelentőségű alanyi jogi jogviszonyok bírói jogvédelme hatékonyságának megsértéséhez, ami ellentétes azzal a követelménnyel, hogy ezt a jogot minden bíróság teljeskörűen és gondosan alkalmazza, kötelezően jelleggel a Bíróság általi helyes értelmezéssel összeegyeztethetően, figyelembe véve a tagállamok eljárásjogi szabályaiban kialakított „eljárási autonómiájának” korlátait?

2) Ellentétes-e az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, valamint az EUMSZ 267. cikkel – az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének fényében is értelmezve – az Alkotmány 111. cikke nyolcadik bekezdésének, a polgári eljárásról szóló törvénykönyv 360. cikke első bekezdése 1. alpontjának és 362. cikke első bekezdésének, valamint a közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv 110. cikkének a nemzeti ítélkezési gyakorlatból következő olyan értelmezése és alkalmazása, amely szerint a „bírók hatáskörével összefüggő okokból” az úgynevezett „bírók hatáskörének hiánya” alapján a Sezioni Unitehez (semmitőszék, egyesített tanács) nem nyújtható be felülvizsgálati kérelem a Consiglio di Stato (államtanács) azon ítéleteivel szembeni jogorvoslatként, amelyek az uniós jog alkalmazását érintő kérdésekre vonatkozó jogvitákról döntve indokolás nélkül mulasztják el előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek a Bíróság elé terjesztését azon, ez utóbbi által (az 1982. október 6-i Cilfit ítélettől, 283/81, kezdődően) kimerítően felsorolt, szigorúan értelmezendő feltételek hiányában, amelyek mentesítik a nemzeti bíróságot a fent említett kötelezettség alól, ellentétben azzal az elvvel, miszerint az uniós joggal összeegyeztethetetlenek azok a nemzeti eljárásjogi törvények vagy gyakorlatok, függetlenül attól hogy ezek a jogalkotásból vagy az alkotmányból erednek, amelyek akár időlegesen megfosztják (az utolsó és nem utolsó fokon eljáró) nemzeti bíróságot attól, hogy szabadon dönthessen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztéséről, ami azzal a következménnyel jár, hogy a közösségi jog helyes és kötelező érvényű értelmezése tekintetében a Bíróság kizárólagos hatáskörét bitorolja, és orvosolhatatlanná teszi a nemzeti bíróság által alkalmazott jog és az uniós jog közötti esetleges ellentétes értelmezést, (elősegítve annak állandósulását), és sérti az uniós jogból eredő alanyi jogi jogviszonyok bírói jogvédelmének egységes alkalmazását és hatékonyságát?

3) Alkalmazhatók-e a Bíróság által a C-333/18. sz. Lombardi ügyben 2019. szeptember 5-én hozott ítéletben, a C-689/13. sz. PFE ügyben 2016. április 5-én hozott ítéletben és a C-100/12. sz. Fastweb ügyben 2013. július 4-én hozott ítéletben kimondott elvek a 2007/66/EK irányelvvel (1) módosított 89/665/EGK irányelv (2) 1. cikkének (1) és (3) bekezdésével, valamint 2. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben az alapeljárás tárgyát képező ügyben, amelyben a Consiglio di Stato (államtanács) – miután az ajánlattevő vállalkozás megtámadta az ajánlattételi eljárásból való kizárását és a közbeszerzési szerződésnek egy másik társaság részére történő odaítélését – kizárólag azt a fellebbezési jogalapot vizsgálta érdemben, amelyben a kizárt vállalkozás a műszaki ajánlatára kapott, „az eljárásban való részvételhez szükséges küszöbértéknél” alacsonyabb pontszámot vitatta, és elsődlegesen az ajánlatkérő szerv és a nyertes ajánlattevő társaság csatlakozó fellebbezéseit vizsgálva adott helyet azoknak, elfogadhatatlannak nyilvánítva (és érdemben nem vizsgálva) a többi fellebbezési jogalapot, amelyek más okokból (az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szereplő, az ajánlatok értékelésére vonatkozó szempontok meghatározatlansága, az adott pontszám indokolásának hiánya, a bírálóbizottság jogellenes kinevezése és összetétele) támadják az eljárás eredményét, egy olyan nemzeti ítélkezési gyakorlatot alkalmazva, amely szerint az ajánlattételi eljárásból kizárt vállalkozás nem jogosult a versenytárs vállalkozás részére való odaítélés vitatására irányuló kifogások benyújtására, akár a pályázattételi eljárás érvénytelenítése útján, mivel azt kell megvizsgálni, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal a vállalkozás azon jogának kizárása, hogy azt kérje a bíróságtól, hogy a közbeszerzési eljárás eredménye megtámadásának minden egyes indokát vizsgálja, egy olyan helyzetben, amelyben kizárását még nem állapították meg jogerősen, és amelyben minden egyes ajánlattevő érvényesítheti a többiek ajánlatának kizárásához fűződő, hasonló jogos érdekét, ami annak megállapításához vezethet, hogy az ajánlatkérő szervnek számára lehetetlenné válik egy szabályos ajánlat kiválasztása, és új

közbeszerzési eljárást kell indítania, amelyben az ajánlattevők mindegyike részt vehet?

19. A Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) által 2020. október 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-499/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a nyomástartó berendezésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1997. május 29-i 97/23/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (1.1) bekezdését, 7. cikkének (4) bekezdését és 8. cikkét, hogy azokkal ellentétesek a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló, 500 mbar legnagyobb üzemi nyomású belső földgázlétesítményekre vonatkozó görög műszaki szabályzat 1.2.4., P9.5.6.9. és P9.5.8.2. pontjában foglaltakhoz hasonló nemzeti rendelkezések, amelyek elsődlegesen szeizmikus események esetén az emberek biztonsága érdekében feltételeket és korlátozásokat (szellőztetési kötelezettség, földalatti áthaladás tilalma) állapítanak meg a nyomástartó berendezések (gázcsővezetékek) telepítésének módját illetően, amikor az említett feltételeket és korlátozásokat megkülönböztetés nélkül alkalmazzák azokra a csővezetékekre is, amelyek a jelen ügyben szóban forgókhoz hasonlóan „CE” megjelöléssel vannak ellátva, és a gyártó tanúsítványa alapján biztonságosan telepíthetők és használhatók anélkül, hogy a fent említett feltételeknek és korlátozásoknak eleget tennének, vagy ellenkezőleg, úgy kell-e értelmezni a 97/23/EK irányelvnek a 2. cikkével összefüggésben értelmezett fent hivatkozott rendelkezéseit, hogy azokkal nem ellentétesek a szóban forgókhoz hasonló nyomástartó berendezések (gázcsővezetékek) telepítési módjára vonatkozó feltételek és korlátozások?

20. Az Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária) által 2020. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-490/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 20. és EUMSZ 21. cikket, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 24. és 45. cikkét, hogy amennyiben bolgár állampolgárságú gyermeknek az Európai Unió valamely más tagállamában való születésére vonatkozó igazolás iránti kérelemmel fordultak a bolgár közigazgatási hatóságokhoz, és e születést olyan spanyol születési anyakönyvi kivonat igazolta, amelyen két nőnemű személy került anyaként feltüntetésre annak megadása nélkül, hogy valamelyikük vér szerinti anya lenne-e, és ha igen, melyikük az, az említett rendelkezések nem teszik lehetővé e hatóságok számára, hogy a bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállítását azzal az indokkal tagadják meg, hogy a felperes megtagadta annak közlését, hogy ki a gyermek vér szerinti anyja?

2. Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (2) bekezdését és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 9. cikkét, hogy az uniós tagállamok nemzeti és alkotmányos identitásának tiszteletben tartása azt jelenti, hogy a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a származás megállapítására vonatkozó szabályok tekintetében? Konkrétan:

— Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (2) bekezdését, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy tájékoztatást kérjenek a gyermek biológiai származásáról?

— Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikknek a Alapjogi Charta 7. cikkével és 24. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdését, hogy elengedhetetlen egyensúlyba hozni egyrészt a tagállam nemzeti, illetve alkotmányos identitását, másrészt pedig a gyermek mindenek felett álló érdekét, figyelembe véve, hogy jelenleg sem az értékek tekintetében, sem pedig jogi tekintetben nincs egyetértés azzal kapcsolatban, hogy a születési anyakönyvi kivonatban azonos nemű személyeket fel lehet-e tüntetni szülőként annak megadása nélkül, hogy valamelyikük a gyermek vér szerinti anyja lenne-e, és ha igen, melyikük az? Az e kérdésre adott igenlő válasz esetén hogyan valósítható meg konkrétan ezen érdekegyensúly?

3. Jelentőséggel bírnak-e az első kérdés megválaszolása szempontjából a Brexit jogkövetkezményei

abban az esetben, ha a valamely más tagállamban kiállított születési anyakönyvi kivonatban megjelölt anya az Egyesült Királyság állampolgára, a másik anya pedig az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára, figyelembe véve különösen azt, hogy a gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonata kiállításának megtagadása akadályát képezi annak, hogy valamely uniós tagállam kiállítsa a gyermek személyazonosító okmányát, és ezáltal adott esetben megnehezíti a gyermeket uniós polgárként megillető jogok teljes körű gyakorlását?

4. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: előírja-e az uniós jog, különösen a tényleges érvényesülés elve, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok számára, hogy a születési anyakönyvi kivonat kiállítása tekintetében az alkalmazandó nemzeti jog részét képező mintától eltérjenek?

21. Az Administrativen sad Silistra (Bulgária) által 2020. október 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-520/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról szóló, 2007. június 12-i 2007/533/IB tanácsi határozat 39. cikkét és különösen 39. cikkének (3) bekezdését, hogy az lehetővé teszi az olyan nemzeti szabályozást és közigazgatási gyakorlatot, amely szerint az illetékes végrehajtó szerv megtagadhatja és köteles megtagadni a végrehajtást, ha támpontok állnak rendelkezésre annak feltételezéséhez, hogy a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzésre nem terjednek ki azon – különösen a 38. cikk (1) bekezdésében meghatározott – célok, amelyek elérése érdekében a figyelmeztető jelzést rögzítették?

22. A Městský soud v Praze (Cseh Köztársaság) által 2020. október 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-524/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megköveteli-e a 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat e határozat I. mellékletével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (8) bekezdése kibocsátási egységek ingyenes kiosztását a 2013 és 2020 közötti időszakban az olyan létesítmény részére, amelyben oxigénbefűvós konvertert használó folyamat megy végbe, amelynek kiinduló anyaga egy másik üzemeltető tulajdonában álló másik létesítményből szállított szénrel telített folyékony vas, ha egyúttal biztosítva van az, hogy nem kerül sor a forró fém terméknek fenntartott kibocsátási egységek kettős beszámítására, illetve párhuzamos kiosztására?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén: érvénytelen-e a 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat e határozat I. mellékletével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (8) bekezdése a forró fém termék tekintetében azon az alapon, hogy a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ezen irányelv I. mellékletével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdésébe ütközik, illetve adott esetben érthetlenség miatt?

3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén: érvénytelen-e a jogalap megszűnése miatt a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat (2) 1. cikkének (1) bekezdése is, a CZ-existing-CZ-52-CZ-0102–05. sz. azonosítóval rendelkező létesítmény tekintetében?

4) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat 1. cikkének (1) bekezdését és 1. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdését a CZ-existing-CZ-52-CZ-0102–05. sz. azonosítóval rendelkező létesítmény tekintetében, hogy e rendelkezések lehetővé teszik e létesítménynek a forró fém terméknek fenntartott kibocsátási egységeknek a Cseh Köztársaság új kérelme alapján történő kiosztását, amennyiben kizárt a kibocsátási egységek kettős beszámítása és párhuzamos kiosztása?

5) A negyedik kérdésre adott nemleges válasz esetén: érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU

bizottsági határozat 1. cikkének (1) bekezdése a CZ-existing-CZ-52-CZ-0102–05. sz. azonosítóval rendelkező létesítmény tekintetében azon az alapon, hogy a 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat e határozat I. mellékletével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (8) bekezdésébe ütközik?

6) A harmadik, negyedik, vagy ötödik kérdésre adott igenlő válasz esetén: hogyan kell az uniós joggal összhangban eljárnia azon tagállami hatóságnak, amely – az uniós joggal ellentétesen – nem osztotta ki az ingyenes kibocsátási egységeket az olyan létesítmény üzemeltetőjének, amelyben oxigénbefúvásos konvertert használó folyamat megy végbe, abban az esetben, ha az adott létesítmény már nem működik, és a kiosztási időszak már véget ért?

23. A Satversmes tiesa (Lettország) által 2020. október 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-530/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A vitatott rendelkezés által hivatkozott tevékenységeket a 2001/83/EK irányelv (1) VIII. címének („Reklámozás”) értelmében vett, gyógyszerek reklámozásának kell-e tekinteni?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2001/83 irányelv 90. cikkét, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amely kibővíti a tiltott reklámozási módok listáját, és az említett irányelv 90. cikkében kifejezetten előírtaknál szigorúbb korlátozásokat vezet be?

3) Úgy kell-e értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képező vitatott szabályozás a gyógyszerek reklámozását azoknak a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdése értelmében vett észszerű felhasználásának elősegítése érdekében korlátozza?

Pénzügyi jogterület

1. A Veszprémi Törvényszék (Magyarország) által 2020. július 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-334/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy értelmezendő-e, illetve értelmezhető-e úgy a Tanács közös hozzáadottértékadó-rendszeréről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK irányelve – a továbbiakban: héairányelv – 168. cikkének a) pontja, hogy az alapján – a benne szereplő „használja fel” meghatározás miatt – nem tagadható meg a héairányelv hatálya alá tartozó ügylet héa levonása arra való hivatkozással, hogy az adóhatósági megállapítás szerint a független felek közötti ügyletekben a számlakibocsátó által nyújtott szolgáltatás nem „hasznosult” a számlabefogadó adóköteles tevékenységéhez, mert

— a számlakibocsátó fél által nyújtott szolgáltatás (reklámszolgáltatás) értéke aránytalan ahhoz képest, mint amilyen hasznot (árbevétel/árbevétel növekményt) ugyanezen szolgáltatás az igénybe vevőjénél eredményezett, illetve

— ez a szolgáltatás (reklámszolgáltatás) nem eredményezett árbevételt az igénybe vevőjénél?

2) Úgy értelmezendő-e, illetve értelmezhető-e úgy a héairányelv 168. cikkének a) pontja, hogy az alapján a héairányelv hatálya alá tartozó ügylet héa levonása arra való hivatkozással megtagadható, hogy az adóhatósági megállapítás szerint a független felek közötti ügyletekben a számlakibocsátó által nyújtott szolgáltatás értékaránytalan, mert a szolgáltatás (reklámszolgáltatás) más – összehasonlításként felhasznált – szolgáltatáshoz (szolgáltatásokhoz) képest drága, túlárazott?

2. A Kúria (Magyarország) által 2020. július 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-396/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a nem a visszatérítés helye szerinti tagállamban, hanem egy másik tagállamban letelepedett adóalanyok részére a 2006/112/EK irányelvben előírt hozzáadottérték-adóvisszatérítés részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2008. február 12-i 2008/9/EK tanácsi irányelv 20. cikkének (1) bekezdését, hogy a visszatérítési kérelem és a számla nyilvánvaló, az adózó terhére mutató számszaki eltérései esetén is, anélkül hogy az arányosítás kérdése felmerülne, úgy ítélt meg a visszatérítés helye szerinti tagállam, hogy nincs szükség kiegészítő információ kérésére, és hogy rendelkezésére áll minden lényeges információ a visszatérítésről való döntéshez?

3. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2020. augusztus 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-363/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megfelel-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikke szerinti általános jogelveként elismert tisztességes eljáráshoz való jognak, valamint a jogbiztonság, az arányosság és a bizalomvédelem alapelvének a tagállami adóhatóság azon eljárása, hogy az adózó bevallásának utólagos ellenőrzése során – anélkül, hogy konkrét számviteli előírás, vagy az ellenőrzés tárgyát képező adóra vonatkozó anyagi jogi jogszabály adózó általi megsértését megállapítaná, illetőleg a fizetendő adó összegét a gazdasági tevékenységgel érintett években a bevallásban foglaltakhoz képest megváltoztatná – indokolás nélkül kizárólag azon ok miatt állapít meg az adózó terhére adókülönbözetet, hogy az adózó a tagállami számvitelről szóló törvényben foglalt számviteli alapelvek közül nem az adóhatóság elvárása szerinti két adóelv figyelembevételével készítette el a bevallását, hanem mérlegelési lehetőségével élve a gazdasági tevékenységének elszámolására irányadónak tartott többi alapelvre hivatkozással?

2) Értelmezhető-e úgy a Tanács 78/660/EGK irányelve (EGK 4. sz. irányelv) 2. cikkének (3) bekezdése és a 31. cikke a Charta 47. cikke szerint elismert tisztességes eljáráshoz való jogra, valamint az unió általános jogelveként elismert jogbiztonság, arányosság és a bizalomvédelem elvére tekintettel úgy, hogy több gazdasági évet érintő gazdasági tevékenység esetén, amennyiben az adóhatóság áttér az adózó által választott számviteli alapelvekről más számviteli alapelvekre, és ennek következményeként a szomszédos évek adóbevallásait is érintő átkönyvelést végez, köteles kiterjeszteni az ellenőrzését azon gazdasági évekre is, amikre a gazdasági tevékenység, ekként az ellenőrzési időszak megállapításai kihatnak? Az adóhatóságnak az adózó bevallásának utólagos ellenőrzése során figyelembe kell-e vennie a vizsgálat tárgyát képező gazdasági évben a korábbi évre vonatkozóan önellenőrzéssel módosított tételeket, aminek eredményeként az adózónál az esedékesség előtt adófizetés következményeként túlfizetés jelentkezett, avagy megfelel-e a fenti elveknek és a Charta 54. cikke szerinti joggal való visszaélés tilalmának azon eljárás, hogy az adóhatóság a túlfizetés ellenére adóhiányt állapít meg az adózó terhére?

3) Egy esetlegesen helytelen könyvvezetési mód megválasztásának arányos szankciója-e az adóhiánynak minősülő adókülönbözet megállapítása, továbbá arra tekintettel akár 10 % mértékű adóbírság fizetési kötelezettség megállapítása, valamint késedelmi pótlék előírása úgy, hogy a vita tárgyát képező adó az esedékességét megelőzően megfizetésre került, és az az

eljárás során túlfizetesként végig a felperes adófolyószámláján volt, tehát a költségvetést adókiesés nem érte, és visszaélésre vonatkozó adat nem merült fel?

4) Értelmezhető-e a jogos elvárás (bizalomvédelem) elve akként, hogy annak objektív alapja, vagyis az adózó számviteli elszámolásával kapcsolatos várakozása megalapozott, ha az adóhatóság az adózónál korábban bármilyen ellenőrzést végzett, mely során a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások kiállítását és vezetését az előírásoknak megfelelőnek találta akár konkrét megállapítás nélkül, vagy ráutaló magatartással, avagy a jogos elvárás elvére az adózó csak akkor hivatkozhat, ha az adóhatóság lezárt időszakot teremtő adóbevallások utólagos ellenőrzését végzi minden adónemre kiterjedően, és az adózó számviteli gyakorlatára kifejezetten pozitív megállapítást tesz. A jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének megfelelően jár-e el az adóhatóság, ha későbbi döntésében a könyvvizetés szabálytalansága miatt adójogi jogkövetkezményeket alkalmaz úgy, hogy a korábbi ellenőrzés formális, avagy nem teljes körű voltára, illetőleg kifejezett pozitív megállapítás hiányára hivatkozással nem ismeri el azt, hogy a felperes megalapozottan bízott a korábbi számviteli gyakorlatának helyes voltában?

4. A Finanzgericht Köln (Németország) által 2020. augusztus 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-406/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megalapozhatja-e egy „Freizeitpark” („vidámpark”) általános adómértékkel történő adóztatását a „Jahrmärkte” („vásárok”) és a „Vergnügungsparks” („vidámpark”) kifejezésnek a 2006/112/EK irányelv 98. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett III. mellékletében szereplő 7. kategóriában való szerepeltetése annak ellenére, hogy a „Vergnügungspark” kifejezés a helyhez kötött és a nem helyhez kötött mutatóval rendelkező vállalkozásokat egyaránt magában foglalja?

2) Alkalmazandó-e a nem helyhez kötött mutatóval rendelkező vállalkozások által „Freizeitpark” formájában történő szolgáltatásnyújtásra a Bíróság azon ítélkezési gyakorlata, amely szerint különböző szolgáltatások nyújtásának körülményei ahhoz vezethetnek, hogy a szolgáltatások nem hasonlóak?

3) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Olyan „elméleti szempontnak” minősül-e „az átlagos fogyasztó szemszöge”, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a forgalmi adó semlegessége elvének egyik lényeges elemét képezi, és amellyel kapcsolatban nem folytatható le szakvélemény útján történő bizonyítás?

5. Az Audiencia Provincial de La Coruña (Spanyolország) által 2020. szeptember 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-410/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ha egy pénzügyi intézmény szanálására irányuló eljárás keretében bevonták az összes olyan részvényt, amelyekre az alaptőkét felosztották, úgy kell-e értelmezni a 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 34. cikke (1) bekezdésének a) pontját, 53. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint 60. cikke (2) bekezdésének b) és e) pontját, hogy azokkal ellentétes, ha azok a személyek, akik az említett pénzügyi intézmény részvényeit a szanálási eljárás kezdete előtt néhány hónappal, nyilvános jegyzési ajánlattal történő tőkeemeléssel vásárolták meg, a kibocsátásról szóló tájékoztatóban foglalt információ hiányos volta miatt kártérítési vagy azzal azonos joghatással járó kérelmet terjeszthetnek elő a kibocsátó intézménnyel vagy a későbbi, beolvadással történő egyesülés eredményeként létrejött intézménnyel szemben?

2) Ugyanabban a helyzetben, mint amelyre az előző kérdés vonatkozott, ellentétes-e a 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 34. cikke (1) bekezdésének a) pontjával, 53. cikkének (3) bekezdésével és 60. cikke (2) bekezdésének b) pontjával, hogy a kibocsátó intézménnyel vagy annak egyetemes jogutódjával szemben bírósági úton az intézmény szanálását követően indított keresetek alapján a jegyzett részvények ellenértékének visszafizetésére, valamint kamatfizetésre irányuló kötelezettségeket írnak elő a részvényjegyzési szerződés semmisségének visszaható hatállyal (*ex tunc*) történő megállapításának következményeként?

6. A Finanzgericht Hamburg (Németország) által 2020. szeptember 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-415/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az uniós jog alapján akkor is kötelesek-e a tagállamok a kamatokkal együtt visszafizetni az uniós jog megsértésével kivetett vámokat, ha a visszafizetés indokát nem az képezi, hogy a jogalap az Európai Unió Bíróságának megállapítása szerint sérti az uniós jogot, hanem az, hogy a Bíróság meghatározott módon értelmezte a Kombinált Nomenklátúra egyik vámtarifa(al)számát?

2) Olyan export-visszatérítések kifizetésére is alkalmazhatók-e az Európai Unió Bírósága által kialakított uniós jogi kamatigény elvei, amelyeket a tagállami hatóság az uniós jog megsértésével tagadott meg?

7. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2020. szeptember 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-449/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A tőkének az EUMSZ 63. és azt követő cikkekben előírt szabad mozgása megsértésének minősül-e az, hogy az Estatuto dos Benefícios Fiscais (az adókedvezmények szabályozásáról szóló törvény) 31. és 2. cikke értelmében a fellebbezővel szemben az 1999. és a 2000. adóév vonatkozásban megállapított imposto sobre [o rendimento] [d]as pessoas coletivas (társasági adó; IRC) tekintetében a belföldi (portugál) értékpapírhoz szerzett osztalékok 50 % a levonható, e levonás viszont nem alkalmazható az Európai Unió más országainak értéktőzsdéjén szerzett osztalékokra?

8. A Curtea de Apel Alba Iulia (Románia) által 2020. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-487/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy lehet-e értelmezni az 112/2006/EK irányelv 179. cikke [első bekezdésének] és 183. cikke [első bekezdésének] rendelkezéseit az egyenértékűség, a tényleges érvényesülés és a semlegesség elvével összefüggésben, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás/gyakorlat, amely a héa-visszatérítés összegének csökkentését írja elő azáltal, hogy a fizetendő héa kiszámítása során figyelembe veszi a nem jogerős ítélettel megsemmisített adómegállapítási határozattal utólagosan megállapított fizetési kötelezettségeket, amennyiben ezen utólagos kötelezettségeket bankgarancia biztosítja, és a nemzeti adóeljárás szabályok a többi adó vonatkozásában elismerik a szóban forgó bankgarancia végrehajtást felfüggesztő hatályát?

9. A Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litvánia) által 2020. október 2-án

benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-489/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 124. cikke (1) bekezdésének e) pontját, hogy vámtartozás megszűnik, ha a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben a csempészett árut azt követően foglalták le, majd kobozták el, hogy azt az Európai Unió vámterületére jogellenesen beléptették (szabad forgalomba bocsátották)?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő választ kell adni, úgy kell-e értelmezni a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját és 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének d) pontját és 70. cikkét, hogy amennyiben – a jelen üggyhöz hasonlóan – a csempészett árut lefoglalják, majd elkobozzák azt követően, hogy azt az Európai Unió vámterületére jogellenesen beléptették (szabad forgalomba bocsátották), a jövedéki adó és/vagy a hÉa megfizetésére vonatkozó kötelezettség akkor sem szűnik meg, ha a vámtartozás a 952/2013/EU rendelet 124. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerinti okból megszűnt?

Munkaügyi ügyszak

1. A Tribunal Judicial da Comarca de Braga, Juízo do Trabalho de Barcelos (Portugália) által 2020. szeptember 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-426/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a munkaerő kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló, 2008. november 19-i 2008/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének f) pontjával és 5. cikkének (1) bekezdésével a (2009. február 12-i 7/2009. sz. törvénnyel elfogadott) Código do Trabalho (a munka törvénykönyve) 185. cikkének (6) bekezdésében foglalt, hasonló olyan szabály, amely szerint a kölcsönzött munkavállaló mindenképpen kizárólag a kölcsönvevő vállalkozásnál ledolgozott munkaidővel arányosan jogosult fizetett szabadságra és szabadság idejére járó rendkívüli juttatásra, bár munkaviszonya adott naptári évben kezdődik és ezt követő két vagy több évvel szűnik meg, míg a kölcsönvevő vállalkozás által közvetlenül alkalmazott és ugyanazon időszakban ugyanazt az álláshelyet betöltő munkavállaló tekintetében a szabadságra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni, ami e munkavállaló számára hosszabb időtartamú fizetett szabadságot és magasabb összegű, szabadság idejére járó rendkívüli juttatást biztosít, mivel azok nem arányosak a ledolgozott munkaidővel?

Polgári ügyszak

1. A Juzgado de Primera Instancia no 49 de Barcelona (Spanyolország) által 2020. augusztus 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-385/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az [93/13/EGK tanácsi] irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével a 2019. október 1-jei határozat által a LEC 251. cikkének, 394. cikke 3. bekezdésének és 411. cikkének az ítélkezési gyakorlat alapján adott azon értelmezése, amely szerint az eljárásban szóban forgó összeg a per gazdasági érdekével egy tekintet alá esik, és ebből következően a fogyasztó által az ügyvédje részére fizetett munkadíj csökkenését eredményezi egy olyan rögzített összeg (18 000 euró) alapján, amelyet a jogszabály kizárólag a megbecsülhetetlen, nem pedig a meg nem határozott összegre vonatkozóan állapít meg, mivel így a fogyasztóra nézve nem állítható helyre azon jogi és ténybeli állapot, amelyben az említett kikötés hiányában lenne, holott a bíróság a javára megállapította a feltétel tisztességtelen jellegét, és mivel nem mellőzik a költségek korlátozásával kapcsolatos észszerűtlen

eljárási feltételt, amely mellőzés biztosítaná a fogyasztó számára a jogai jogszerű gyakorlásához szükséges megfelelőbb és hatékonyabb eszközöket?

2) Ellentétes-e az irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével önmagában a LEC 394. cikkének 3. bekezdése, és lehetetlenné teszi-e vagy rendkívül megnehezíti-e az említett irányelv által a fogyasztók számára biztosított jogok bírósági úton történő érvényesítését azáltal, hogy az említett cikk a fogyasztóval szemben korlátozást ír elő abban a tekintetben, hogy viselnie kell a saját eljárási költségeinek egy részét, és így a fogyasztóra nézve nem állítható helyre azon jogi és ténybeli állapot, amelyben az említett kikötés hiányában lenne, holott a bíróság a javára megállapította a feltétel tisztességtelen jellegét, és mivel nem mellőzik a költségek korlátozásával kapcsolatos észszerűtlen eljárási feltételt, amely mellőzés biztosítaná a fogyasztó számára a jogai jogszerű gyakorlásához szükséges megfelelőbb és hatékonyabb eszközöket?

2. A Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie (Lengyelország) által 2020. augusztus 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-392/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 299. cikket, hogy az kizárólag a Tanács, a Bizottság, illetve az Európai Központi Bank által hozott határozatokra alkalmazandó, vagy úgy, hogy az az Európai Vegyianyag-ügynökség által a kiegészítő igazgatási díj kiszabása tárgyában hozott határozatokra is alkalmazandó?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 299. cikkben foglalt azon előírást, amely szerint a határozat végrehajtási záradékkal való ellátására az okirat valódiságának vizsgálatán kívül minden más ellenőrzést mellőzve kerül sor, hogy a végrehajtási záradék kiállítása tárgyában eljáró és a nemzeti polgári eljárásjogi szabályokat alkalmazó nemzeti bíróság nem vizsgálhatja, hogy a végrehajtható okiratban megállapított követelés elévült-e?

3. A Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie (Lengyelország) által 2020. augusztus 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-393/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkének (2) bekezdését, e rendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összefüggésben, hogy e rendelkezésre hivatkozhat az olyan személy, aki a közúti baleset közvetlen károsultjának a felmerült kárral összefüggésben nyújtott szolgáltatás fejében megszerezte a kártérítési követelést, azonban a kártérítési követelések biztosítókkal szembeni érvényesítése területén nem folytat üzletszerű tevékenységet, és aki a saját székhelye szerinti bíróságon indított pert a balesetet okozó személynek a valamely másik tagállamban székhellyel rendelkező felelősségbiztosítójával szemben?

2) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 2. pontját, illetve 12. cikkét, hogy e rendelkezésekre hivatkozhat az a személy, aki a közúti baleset károsultjától engedményezési szerződés alapján megszerezte a követelést annak érdekében, hogy a káresemény helye szerinti tagállam bíróságán, polgári jogi felelősség jogcímén pert indítson a kár okozójának a káresemény helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező biztosítójával szemben?

4. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2020. szeptember 8-án benyújtott

előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-421/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A bitorlási perben a 6/2002 rendelet 82. cikkének (5) bekezdése értelmében vett, az elkövetés helye szerinti joghatóság alapján eljáró nemzeti bíróság alkalmazhatja-e közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása esetén a tagállama területére vonatkozó, ebből eredő járulékos igényekre annak a tagállamnak a nemzeti jogát, amelyben a bitorlási perben eljáró bíróság székhelye található (*lex fori*)?
- 2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén: A Bíróságnak a C-24/16. és C-25/16. sz. Nintendo ítélete értelmében vett „eredeti bitorlási hely” – a járulékos igényekre a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II”) 8. cikkének (2) bekezdése szerint alkalmazandó jog meghatározása céljából – lehet-e abban a tagállamban is, amelyben az internetes reklám címzettjeinek minősülő fogyasztók lakóhellyel rendelkeznek, és amelyben a formatervezésiminta-oltalmi jogot sértő termékeket a 6/2002 rendelet 19. cikke értelmében forgalomba hozzák, amennyiben csak az ebben a tagállamban történő felkínálást és forgalomba hozatalt kifogásolják, mégpedig akkor is, ha a felkínálás és a forgalomba hozatal alapjául szolgáló internetes ajánlatokat egy másik tagállamban kezdeményezték?

5. Az Oberlandesgericht Köln (Németország) által 2020. szeptember 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-422/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Ahhoz, hogy a korábban eljáró bíróság a 650/2012 rendelet 7. cikkének a) pontja alapján megállapítsa joghatóságának hiányát, szükséges-e, hogy e bíróság kifejezetten megállapítsa joghatóságának hiányát, vagy megelégedhet-e a nem kifejezett nyilatkozattal, ha abból értelmezés útján az derül ki, hogy e bíróság megállapította joghatóságának hiányát?
- 2) Annak a tagállamnak a bírósága, amelynek joghatósága abból ered, hogy a másik tagállam korábban eljáró bírósága megállapította joghatóságának hiányát, jogosult-e annak vizsgálatára, hogy a 650/2012 rendelet 6. cikkének a) pontja és 7. cikkének a) pontja alapján teljesültek-e a korábban eljáró bíróság határozathozatalához szükséges feltételek? Mennyiben kötelező erejű a korábban eljáró bíróság határozata? Konkrétan:
 - a) Annak a tagállamnak a bírósága, amelynek joghatósága abból ered, hogy a másik tagállam korábban eljáró bírósága megállapította joghatóságának hiányát, jogosult-e annak vizsgálatára, hogy az örökható érvényesen választotta-e a tagállam jogát a 650/2012 rendelet 22. cikkének megfelelően?
 - b) Annak a tagállamnak a bírósága, amelynek joghatósága abból ered, hogy a másik tagállam elsőként eljáró bírósága megállapította joghatóságának hiányát, jogosult-e annak vizsgálatára, hogy az eljárásban részt vevő valamely fél nyújtott-e be a 650/2012 rendelet 6. cikkének a) pontja alapján a joghatóság hiányának megállapítása iránti kérelmet a korábban eljáró bíróságnál?
 - c) Annak a tagállamnak a bírósága, amelynek joghatósága abból ered, hogy a másik tagállam elsőként eljáró bírósága megállapította joghatóságának hiányát, jogosult-e annak vizsgálatára, hogy a korábban eljáró bíróság helyesen állapította-e meg, hogy a választott jog szerinti tagállam bíróságai alkalmasabbak az öröklés tárgyában történő határozathozatalra?
- 3) A 650/2012 rendelet 6. cikkének a) pontja és 7. cikkének a) pontja, amelyek a „22. cikk szerinti” jogválasztást feltételeznek, abban az esetben is alkalmazandók-e, ha egy 2015. augusztus 17. előtt tett végintézkedésben nem került sor az örökható általi kifejezett vagy hallgatólagos jogválasztásra, hanem az öröklésre alkalmazandó jog csak a 650/2012 rendelet 83. cikkének (4) bekezdéséből következhet?

6. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2020. szeptember 24-én benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-460/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az érintettnek a magánéletének tiszteletben tartásához (az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke) és a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez (a Charta 8. cikke) való jogával, ha egy internetes keresőszolgáltatás adatkezelőjével szemben az érintett által előterjesztett törlési kérelem vizsgálata keretében a Charta 7., 8., 11. és 16. cikkéből eredő versengő jogoknak és érdekeknek az (EU) 2016/679 rendelet 17. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján elvégzendő mérlegelése során olyan esetben, amelyben a törölni kért link olyan tartalomra mutat, amely olyan tényállításokat és tényállításokon alapuló olyan értékítéleteket tartalmaz, amelyek valóságtartalmát az érintett vitatja, és amelynek jogszerűsége az abban foglalt tényállítások valóságtartalmának kérdésétől függ, irányadó jelleggel azt is figyelembe veszik, hogy az érintett észszerűen elvárható módon – például ideiglenes intézkedés útján – jogvédelmet kaphat-e a tartalomszolgáltatóval szemben, és ily módon legalább ideiglenesen tisztázható-e a keresőmotor adatkezelője által listázott tartalom valóságtartalmával kapcsolatos kérdés?

2) Egy olyan internetes keresőszolgáltatás adatkezelőjével szemben előterjesztett törlési kérelem esetében, amely névre történő keresés esetén természetes személyek olyan fényképeire irányuló keresést folytat le, amelyeket harmadik felek tettek elérhetővé az interneten az adott személy nevével összefüggésben, és amely a találati áttekintésben előnézeti képként („thumbnail”) jeleníti meg a talált fényképeket, irányadó jelleggel akkor is figyelembe kell-e venni a harmadik fél általi eredeti közzététel kontextusát a Charta 7., 8., 11. és 16. cikkéből eredő versengő jogoknak és érdekeknek a 95/46/EK irányelv (2) 12. cikkének b) pontja és 14. cikke első bekezdésének a) pontja, illetve az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján elvégzendő mérlegelése során, ha az előnézeti kép megjelenítése során a keresőmotor link útján hivatkozik ugyan a harmadik fél weboldalára, azt azonban nem nevezi meg konkrétan, és az internetes keresőszolgáltatás nem jeleníti meg egyúttal a kép közzétételének eredeti kontextusát is?

7. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2020. szeptember 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-466/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2008/95/EK irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint a 207/2009/EK rendelet 54. cikkének (1) és (2) bekezdése és 111. cikkének (2) bekezdése értelmében vett belenyugvás nemcsak hatósághoz vagy bírósághoz benyújtható jogorvoslati kérelemmel, hanem hatóság vagy bíróság közreműködése nélkül tanúsított magatartással is kizárható?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A 2008/95/EK irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint a 207/2009/EK rendelet 54. cikkének (1) és (2) bekezdése és 111. cikkének (2) bekezdése értelmében vett belenyugvást kizáró magatartást valósít-e meg az a felszólítás, amellyel a korábbi megjelölés jogosultja a bírósági eljárás megindítása előtt arra kéri a későbbi megjelölés jogosultját, hogy vállaljon kötelezettséget a megjelölés használatának abbahagyására, és jogsértés esetére vállaljon kötbérfizetési kötelezettséget?

3) A 2008/95/EK irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint a 207/2009/EK rendelet 54. cikkének (1) és (2) bekezdése és 111. cikkének (2) bekezdése értelmében vett ötéves belenyugvási időszak számítása során bírósági jogorvoslat esetén a jogorvoslati kérelem bírósághoz történő benyújtása vagy e kérelemnek az ellenérdekű fél részére történő kézbesítése releváns-e? Van-e jelentősége e tekintetben annak, hogy a jogorvoslati kérelemnek az ellenérdekű fél részére történő kézbesítése a korábbi védjegy jogosultjának hibájából szenved az ötéves határidő lejártán túlmenő késedelmet?

4) Kiterjed-e a 2008/95/EK irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében, valamint a 207/2009/EK rendelet 54. cikkének (1) és (2) bekezdésében és 111. cikkének (2) bekezdésében foglalt jogvesztés a

jogsértés abbahagyására irányuló követeléseken kívül például a kártérítésre, tájékoztatásra és megsemmisítésre irányuló, járulékos védjegyjogi igényekre is?

8. A Rechtbank Midden-Nederland (Hollandia) által 2020. szeptember 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-498/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) a) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozás) (a továbbiakban: „Brüsszel Ia” rendelet) 7. cikkének 2. pontjában szereplő „[az a hely], ahol a káresemény bekövetkezett” kifejezést, hogy „a károkozó esemény bekövetkezésének helye” (az elkövetés helye) azon társaság székhelye, amely nem tudja kielégíteni a hitelezői követeléseit, amennyiben ez a behajthatatlanság abból ered, hogy e társaság anyavállalata megsértette az e hitelezőkkel szemben fennálló gondossági kötelezettségét?
 - b) Úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjában szereplő „[az a hely], ahol a káresemény bekövetkezett” kifejezést, hogy „a kár bekövetkezésének helye” (a kár bekövetkezésének helye) azon társaság székhelye, amely nem tudja kielégíteni a hitelezői követeléseit, amennyiben ez a behajthatatlanság abból ered, hogy e társaság anyavállalata megsértette az e hitelezőkkel szemben fennálló gondossági kötelezettségét?
 - c) Szükségesek-e azt igazoló további körülmények, hogy a kielégítési lehetőséget nem biztosító társaság székhelye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal, és ha igen, melyek ezek a körülmények?
 - d) Jelentősséggel bír-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja értelmében joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása szempontjából az a körülmény, hogy a hitelezői követeléseit kielégíteni nem képes társaság holland felszámolója jogellenes károkozásból eredő kártérítés iránti keresetet indított a fizetéseképtelenségi eljárás körébe tartozó vagyon értékesítésével kapcsolatos törvényes feladatkörében és valamennyi hitelező javára (azonban nem valamennyi hitelező nevében)? Az ilyen kereset azt eredményezi, hogy az egyes hitelezők egyéni helyzetét nem vizsgálják, és azon harmadik személy számára, amellyel szemben követelést érvényesítenek, nem áll rendelkezésre a felszámolóval szemben valamennyi olyan védekezési eszköz, amely az egyes hitelezőkkel szemben esetlegesen rendelkezésére állt volna.
 - e) Jelentősséggel bír-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja értelmében joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása szempontjából az a körülmény, hogy azon hitelezők egy részének székhelye, akik javára a felszámoló keresetet indít, nem az Európai Unió területén található?
- 2) Más választ kell-e adni az első kérdésre, ha egy olyan alapítvány által indított keresetről van szó, amelynek célja az első kérdés értelmében kárt elszenvedő hitelezők kollektív érdekeinek képviselése? Az ilyen közérdekű kereset azt eredményezi, hogy az érintett eljárásban nem állapítják meg, hogy a) hol található e hitelezők székhelye, b) milyen különös körülmények között keletkeztek az érintett hitelezőknek a társasággal szemben fennálló követeléseik, és c) áll-e fenn a fenti értelemben vett gondossági kötelezettség az egyes hitelezőkkel szemben, és e kötelezettséget megszüntették-e.
- 3) Úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel Ia” rendelet 8. cikkének 2. pontját, hogy amennyiben az eredeti eljárás bírósága hatályon kívül helyezi a joghatóságát ezen eljárás tekintetében megállapító határozatát, ezáltal automatikusan elveszíti a beavatkozó által indított keresetre vonatkozó joghatóságát?
- 4) a) Úgy kell-e értelmezni a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Róma II” rendelet) 4. cikkének (1) bekezdését, hogy „azon ország [...], amelyben a kár bekövetkezik”, az az ország, amelyben azon társaság székhelye található, amely nem tudja megtéríteni azt a kárt, amelyet a hitelezők a gondossági kötelezettség fent említett megszegése miatt szenvedtek el?
- b) Jelentősséggel bír-e ezen ország meghatározása szempontjából az a körülmény, hogy a kereseteket – a fizetéseképtelenségi eljárás körébe tartozó vagyon értékesítésével kapcsolatos törvényes

feladatkörében – egy felszámoló és – valamennyi hitelező javára (azonban nem valamennyi hitelező nevében) – egy kollektív érdekeket képviselő szervezet indította?

- c) Jelentőséggel bír-e ezen ország meghatározása szempontjából az a körülmény, hogy a hitelezők egy részének székhelye nem az Európai Unió területén található?
- d) Azon körülmény, hogy a fizetésektelen holland társaság és az anyavállalata között finanszírozásról szóló megállapodások voltak érvényben, amelyekben joghatósági kikötéssel a német bíróságok joghatóságáról rendelkeztek, és a német jogot nyilvánították alkalmazandónak, azt eredményezi-e, hogy a BMA AG állítólagos jogellenes károkozása a „Róma II” rendelet 4. cikkének (3) bekezdése értelmében nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy Hollandiától eltérő országhoz?

9. Az Audiencia Provincial de Barcelona (Spanyolország) által 2020. október 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-501/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Hogyan kell értelmezni a 2201/2003 rendelet 3. cikke és a 4/2009 rendelet 3. cikke szerinti „szokásos tartózkodási hely” fogalmát a valamely tagállam állampolgárságával rendelkező olyan személyek esetén, akik az Európai Unió szerződéses alkalmazottaiként rájuk bízott feladatok miatt harmadik államban tartózkodnak, és akiknek az Európai Unió diplomáciai képviselői jogállását elismerik a harmadik államban, ha ezen államban való tartózkodásuk az Unió számára általuk ellátott feladatok végzéséhez kapcsolódik?
- 2) Amennyiben a 2201/2003 rendelet 3. cikke és a 4/2009 rendelet 3. cikke alkalmazásában a házastársak szokásos tartózkodási helyének meghatározása azon jogállásuktól függne, hogy ők az Európai Unió valamely harmadik államban tartózkodó szerződéses alkalmazottai, ez hogyan befolyásolja a kiskorú gyermekek szokásos tartózkodási helyének a 2201/2003 rendelet 8. cikke alapján történő meghatározását?
- 3) Abban az esetben, ha megállapítható, hogy a gyermekek szokásos tartózkodási helye nem a harmadik államban található, figyelembe lehet-e venni a szokásos tartózkodási helynek a 2201/2003 rendelet 8. cikke szerinti meghatározása céljából az anya állampolgársága szerinti kapcsolatot, a házasságkötés előtti spanyolországi tartózkodási helyét, a kiskorú gyermekek spanyol állampolgárságát és azt a tény, hogy e gyermekek Spanyolországban születtek?
- 4) Amennyiben megállapítást nyer, hogy a szülők és a kiskorú gyermekek szokásos tartózkodási helye nem valamely tagállamban található, és tekintettel arra, hogy a 2201/2003 rendelet értelmében nincs egyetlen olyan más tagállam sem, amely a kérelmek elbírálására joghatósággal rendelkezne, az a tény, hogy az alperes valamely tagállam állampolgára, akadályát képezi-e a 2201/2003 rendelet 7. és 14. cikke szerinti fennmaradó joghatóságra vonatkozó kikötés alkalmazásának?
- 5) Amennyiben megállapítható, hogy a szülők és a kiskorú gyermekek szokásos tartózkodási helye nem valamely tagállamban található, a gyermekek tartásának meghatározása szempontjából hogyan kell értelmezni a 4/2009 rendelet 7. cikke szerinti forum necessitatis, és különösen, milyen feltételek alapján tekinthető úgy, hogy az eljárás észszerűen nem indítható meg vagy nem folytatható le, illetve azt lehetetlen megindítani vagy lefolytatni olyan harmadik államban (a jelen esetben Togóban), amellyel a peres eljárás szoros kapcsolatban áll? Igazolnia kell-e a félnek, hogy a szóban forgó államban megindította az eljárást vagy azt megkísérelte megindítani, de nem sikerült? Továbbá elegendő-e a peres felek egyikének állampolgársága a tagállammal fennálló kellő kapcsolathoz?
- 6) Olyan esetben, mint a jelen eset, amelyben a házastársak szoros kapcsolatban állnak egyes tagállamokkal (állampolgárság, korábbi tartózkodási hely), de a rendeletek szabályai alkalmazásának eredményeképpen egyik tagállam sem rendelkezik joghatósággal, ez a helyzet ellentétes-e az Alapjogi Charta 47. cikkével?

1. A Landesgericht Ravensburg (Németország) által 2020. július 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-336/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, a továbbiakban: EGBGB) 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata szerinti törvényi fikciót illetően:

- a) Összeegyeztethetetlen-e a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával és 14. cikkének (1) bekezdésével az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Amennyiben igen:

- b) Az következik-e az uniós jogból, különösen a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjából és 14. cikkének (1) bekezdéséből, hogy az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata nem alkalmazható annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Ha az 1. b) kérdésre nemleges választ kell adni:

2. A 2008/48/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, kötelezően feltüntetendő információkat illetően:

- a) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a hitel típusa esetében adott esetben fel kell tüntetni, hogy kapcsolt hitelmegállapodásról van szó?

Amennyiben nem:

- b) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy abszolút számként kell közölni a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell feltüntetni az alkalmazandó referencia-kamatlábat (jelen esetben a Bürgerliches Gesetzbuch [polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB] 247. §-a szerinti alapkamatlábat), amelyből hozzáadással (jelen esetben a BGB 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb?

Amennyiben nem:

- c) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját, hogy a hitelmegállapodás szövegében közölni kell a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás igénybevételének lényeges alaki feltételeit?

Ha a fenti 2) a)–c) kérdés valamelyikére igenlő választ kell adni:

- d) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontját, hogy az elállásra nyitva álló időszak csak akkor kezdődik meg, ha a 2008/48/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra teljeskörűen és tartalmilag pontosan sor került, anélkül, hogy jelentőséggel bírna, hogy valamely információ hiánya vagy pontatlansága

veszélyeztetheti-e a fogyasztó arra vonatkozó lehetőségét, hogy felmérje kötelezettségvállalásának terjedelmét?

Ha a fenti 1) a) kérdésre és/vagy a fenti 2) a)–c) kérdés valamelyikére igenlő választ kell adni:

3. A 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal kapcsolatos jogvesztést illetően:

a) Megszűnhet-e a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog?

Amennyiben igen:

b) Az elállási jognak a parlament által elfogadott törvényben szabályozandó időbeli korlátozásáról van-e szó a jogvesztés esetében?

Amennyiben nem:

c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e a jogvesztésre alapított kifogás, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság értelmében véve betudható neki?

Amennyiben nem:

d) Ellentétes-e a jogvesztésre vonatkozó szabályok jóhiszemű alkalmazásával a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfelvevőt utólag tájékoztathatja a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján, és ezáltal megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot?

Amennyiben nem:

e) Összeegyeztethető-e ez azokkal az állandó elvekkel, amelyekhez a német bíróság kötve van a Grundgesetz (alaptörvény) alapján, és ha igen, hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és a Bíróság által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?

A fenti 1)–3) kérdésre adandó választól függetlenül:

4) Az egyesbíróknak az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerinti, előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságát illetően:

Összeegyeztethetetlen-e a nemzeti bíróságoknak az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerinti, előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságával, és alkalmazhatatlan-e előzetes döntéshozatalra utaló végzések meghozatalára a Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás) 348a. §-a (2) bekezdésének 1. pontja annyiban, amennyiben e rendelkezés előzetes döntéshozatalra utaló végzéseknek az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján történő meghozatalára is vonatkozik?

2. A Landgericht Köln (Németország) által 2020. augusztus 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-380/20.-C-384/20. sz. ügyek)²

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A légitfuvarozó saját munkavállalóinak szakszervezeti felhíváson alapuló sztrájkja esetében a 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülményről van-e szó?

3. A Landgericht Frankfurt am Main (Németország) által 2020. szeptember 16-án

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-434/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a 2004. február 11-i 261/2004/EK rendelet 4. és 7. cikkét, hogy az olyan másik, korábbi légi járatra való átfoglalás, amellyel az utas annak a járatnak a menetrend szerinti érkezési időpontjánál, amelyre eredetileg jegyet váltott, 10 óra 1 perccel korábban éri el a végső célállomását, a kártalanításfizetési kötelezettséget keletkeztető visszautasított beszállás egyik esetét képezi?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A 2004. február 11-i 261/2004 rendelet alkalmazhatóságához, illetve a kártalanításfizetési kötelezettséget keletkeztető visszautasított beszállás megvalósulásához annak ellenére is teljesülnie kell-e annak a követelménynek, hogy az utas – a 261/2004 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és 2. cikkének [j]) pontja által főszabály szerint megkövetelt módon – a megjelölt időpontban, illetve legalább 45 perccel annak a járatnak a közzétett indulási időpontja előtt, amelyre eredetileg jegyet váltott, utasfelvételre, illetve beszállásra jelentkezett, hogy erre ténylegesen már nem volt lehetőség az átfoglalással érintett korábbi helyettesítő járat igénybevétele miatt?

4. A Landgericht Düsseldorf (Németország) által 2020. szeptember 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-438/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Akkor is fennáll-e a 261/2004/EK rendelet 4. cikke és 2. cikkének j) pontja értelmében vett visszautasított beszállás, ha az utasoknak az érintett légi járatra történő beszállását nemcsak a beszállókapunál (indulási kapunál), hanem már ezt megelőzően az utasfelvételi pultnál visszautasítják, és ennél fogva az utasok egyáltalán nem jutnak el a beszállókapuhoz (indulási kapuhoz)?
- 2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: Akkor is fennáll-e a 261/2004 rendelet 4. cikke és 2. cikkének j) pontja értelmében vett visszautasított beszállás, ha az utasnak a járaton való szállítását az utasfelvételi pultnál, csupán néhány perccel a menetrend szerinti indulási idő előtt, azaz olyan időpontban utasítják vissza, amikor a beszállás már láthatóan befejeződött, és az utasok szállítása ténylegesen már nem lehetséges?
- 3) A második kérdésre adott nemleges válasz esetén: Az utas másik járatra történő átirányítása a 261/2004 rendelet 4. cikke és 2. cikkének j) pontja értelmében vett visszautasított beszállásnak minősül-e, ha az utas csupán néhány perccel a menetrend szerinti indulási idő előtt, azaz olyan időpontban érkezik meg az utasfelvételi pulthoz, amikor a beszállás már láthatóan befejeződött, és az utasok szállítása ténylegesen már nem lehetséges, és az utas beszállását a már befejeződött beszállás miatt utasították vissza?
- 4) Az első három kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni a 261/2004 rendelet 2. cikkének j) pontját, hogy abban az esetben, amikor az utasok az indulás előtt megfelelő időben (a jelen esetben körülbelül két órával az indulás előtt) beállnak az utasfelvételi pult előtti sorba, azonban a légitársaságnál felmerülő szervezési hiányosságok (például a nyitva lévő utasfelvételi pultok nem megfelelő száma, munkaerőhiány, az utasok hangosbmondó rendszeren keresztül történő tájékoztatásának hiánya) miatt és/vagy a repülőtér oldaláról felmerülő zavarok (a jelen esetben a poggyászszállító szalag meghibásodása) miatt csak olyan időpontban (a jelen esetben öt perccel a menetrend szerinti indulási idő előtt) kerülnek sorra az utasfelvételi pultnál, amikor a beszállás már befejeződött, és az utasok ennél fogva már nem szállíthatók, a 261/2004 rendelet 2. cikkének j) pontja értelmében vett visszautasított beszállásról van szó?

5. Az Amtsgericht Nürnberg (Németország) által 2020. szeptember 21-én benyújtott

előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-442/20.-C-445/20. sz. ügy)³

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „rendkívüli körülménynek” minősül-e az üzemeltető légi fuvarozó saját személyzetének szakszervezeti sztrájkja?
- 2) E tekintetben bír-e jelentőséggel, hogy az említett sztrájkot a személyzet azon követelése alapján folytatják, amelyeket mindeztáig a személyzet és az üzemeltető légi fuvarozó között megállapodás nem szabályozta?
- 3) E tekintetben bír-e jelentőséggel, hogy a konkrét sztrájkot az üzemeltető légi fuvarozó által a szakszervezettel folytatott tárgyalások során tanúsított adott magatartás idézte-e elő?

6. A Landesgericht Korneuburg (Ausztria) által 2020. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-451/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a 261/2004/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdését, hogy a rendelet alkalmazandó az olyan, egységes helyfoglalás tárgyát képező, két repülési szakaszból álló repülőútra, amelynek esetében mindkét repülési szakaszt (ugyanazon) közösségi légifuvarozónak kell üzemeltetnie, ha az első repülési szakasz indulási pontja és a második repülési szakasz érkezési pontja harmadik országban található, és csak az első repülési szakasz érkezési pontja és a második repülési szakasz indulási pontja található valamely tagállam területén?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

- 2) Úgy kell-e értelmezni a 261/2004 rendelet 5. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontját, hogy az utas akkor is jogosult a rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerinti kártalanításra, ha a számára felajánlott átfoglalással menetrend szerint legfeljebb két órával a törölt járat menetrend szerinti érkezési idejét követően megérkezne a végső célállomására, ténylegesen azonban nem érkezik meg e célállomásra ezen időkereten belül?

7. Az Amtsgericht Hamburg (Németország) által 2020. szeptember 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-467/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 261/2004 rendelet 5. cikke (1) bekezdése c) pontjának, 7. cikke (1) bekezdésének, továbbá e rendelet 3. cikke (5) bekezdésének összefüggő rendelkezéseit, hogy a tagállamok területén kívül (harmadik országban) található repülőtérről induló és valamely harmadik ország repülőterén keresztül valamely tagállam területén található repülőterre érkező, két repülési szakaszból álló, egységesen foglalt (tehát közvetlenül csatlakozó) járat keretében az az utas, aki a végső célállomására háromórás vagy annál nagyobb késéssel érkezik – amelyet a valamely harmadik országban letelepedett légifuvarozó által járatmegosztási megállapodás alapján üzemeltetett második repülési szakasz okozott – az e rendeleten alapuló kártalanítás iránti keresetét megindíthatja a csupán a második repülési szakaszt lebonyolító légifuvarozóval szemben?

8. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2020. szeptember 30-án benyújtott

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-472/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Biztosítja-e a 93/13 irányelvben foglaltak maradéktalan érvényesülését az – ha a szerződés fő tárgyára vonatkozik a tisztességtelen szerződési kikötés (árfolyamkockázati tájékoztató nem megfelelő volta), aminek következtében a szerződés nem maradhat fenn, és a felek között nincs egyetértés –, hogy a legfőbb bírói fórum által meghozott, az alsóbb bíróságokra egyébként nem kötelező állásfoglalás ad iránymutatást a szerződés érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítására a nemzeti jog diszpozitív szabályának hiányában?
- 2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, van-e lehetőség az eredeti állapot helyreállítására, ha a szerződés az elsődleges tárgyára vonatkozó tisztességtelen kikötés miatt nem maradhat fenn, a felek között nincs egyetértés, és a korábbiakban megjelölt állásfoglalás sem lehet irányadó?
- 3) A második kérdésre adott igen válasz esetén, az ezen típusú szerződések vonatkozásában a szerződés elsődleges tárgyára vonatkozó érvénytelenség megállapítására irányuló kereset esetén lehet-e olyan törvényi követelményt támasztani, hogy a fogyasztónak egyben kereseti kérelmet is kell előterjesztenie a szerződés érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítása iránt?
- 4) A második kérdésre adott nemleges válasz esetén, ha nincs lehetőség az eredeti állapot helyreállítására, akkor a felek közötti egyensúly biztosítása végett, utólagos jogalkotással a szerződések érvényessé, illetve hatályossá nyilváníthatók-e?

9. A Vrhovni sud Republike Hrvatske (Horvátország) által 2020. szeptember 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-474/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: horvát

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelvet, hogy annak rendelkezéseit alkalmazni kell a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozását megelőzően kötött olyan hitelszerződésre, amelyet egy, az Európai Unióhoz való csatlakozást követően elfogadott törvény alapján átalakítottak, és ebből következően a Bíróság hatáskörrel rendelkezik-e a második kérdés megválaszolására?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a következő kérdés merül fel:

- 2) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás (ZID ZPK 2015 – Zakon o konverziji [átváltásról szóló törvény]), amely egyrészt kógens rendelkezés alapján arra kötelezi a szolgáltatót, hogy ajánlja fel a fogyasztónak a hitelszerződést kiegészítő megállapodás megkötését az e törvény által előírt módon, amely megállapodás az e törvény hatálybalépésének időpontjában (a kamatláb egyoldalú megváltoztatására vonatkozó feltétel) vagy azt követően (a CHF kikötésére vonatkozó feltétel) bírósági határozattal érvénytelennek nyilvánított egyes szerződési feltételek helyébe érvényes szerződéses feltételeket léptet oly módon, mintha a feleket kezdettől fogva a kiegészítő megállapodásban foglalt, ezáltal a szerződés érvényességét biztosító rendelkezések kötelezték volna, másrészt előírja, hogy az e törvényben előírt módon a kiegészítő megállapodás megkötéséhez jóhiszeműen hozzájáruló fogyasztó által az érvénytelen feltételek alapján teljesített kifizetéseket az esetleges túlfizetésről való rendelkezéssel kapcsolatos megállapodás alapján az érvényes kiegészítő megállapodás feltételeiből eredő kötelezettségek teljesítésére fordítsák, vagy azt visszatérítsék a fogyasztónak, ha a túlfizetés meghaladja a hitel új törlesztési ütemezésének megfelelő egyenlő részletek összegét?

10. Az Oberlandesgericht München (Németország) által 2020. október 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-484/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2015/2366 irányelv 62. cikkének (4) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely fogyasztókkal fennálló tartós kötelmi jogviszonyok esetében átmeneti szabályozásként csak akkor teszi lehetővé a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök használatáért és a pénzforgalmi szolgáltatásokért fizetendő díjakkal az irányelvet átültető nemzeti rendelkezésben előírt tilalmát, ha az alapul szolgáló kötelmi jogviszony 2018. január 13. után keletkezett, nem alkalmazza azonban e tilalmat abban az esetben, ha az alapul szolgáló kötelmi jogviszony 2018. január 13. előtt keletkezett, de a (további) fizetési műveletek végrehajtását csak 2018. január 13. után kezdeményezik?

11. A Rechtbank Noord-Holland (Hollandia) által 2020. október 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-512/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Abban az esetben, ha közvetlenül csatlakozó járatok esetében a valamely tagállam területén található repülőtérrel történő indulás és a valamely harmadik ország területén található repülőtérre történő megérkezés között Svájcban sor kerül egy átszállást magában foglaló, tervezett közbenső leszállásra, alkalmazandó-e a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet – az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között létrejött, a légi közlekedésről szóló, 1999. június 21-i megállapodás 15. cikkének, valamint a bizottság 1/2006 határozatának és 1/2017 határozatának figyelembevételével – a Svájcban a harmadik országba tartó, közvetlenül csatlakozó járatra is?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

1. A Bíróság (hetedik tanács) 2020. szeptember 17-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Burgo Group SpA kontra Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE (C-92/19. sz. ügy)⁴

A hasznos hőigényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacra való támogatásáról és a 92/42/EGK irányelv módosításáról szóló, 2004. február 11-i 2004/8/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a nagy hatásfokú létesítmények ezen irányelv szerinti jellemzőivel nem rendelkező kapcsoltenergia termelő létesítmények számára, hogy 2010. december 31. után is részesüljenek a kapcsolt energiatermelés támogatási rendszeréből, amely értelmében ily módon többek között a zöld bizonyítványok megvásárlására irányuló kötelezettség alól mentesülhetnek.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, 102. sz. alatt.

A Bíróság elnökének 2020. október 5-i végzése (a Verwaltungsgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-353/19. sz. ügy)⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

2. A Bíróság (második tanács) 2020. október 14-i ítélete (a Landesverwaltungsgericht Steiermark [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG, Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein” kontra Landeshauptmann von Steiermark (C-629/19. sz. ügy)⁶

A hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, 3. cikkének 1. pontját és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan szennyvíziszap, amely ipari és lakossági vagy települési szennyvíz szennyvíztisztító telepen való közös kezelésekor keletkezik, és amelyet egy maradványhulladék-égetőben gőztermelés útján megvalósuló energetikai hasznosítás céljából elégetnek, nem minősül hulladéknak abban az esetben, ha a 2008/98 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételek már ezen iszap elégetése előtt teljesülnek. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy az alapügyben ez fennáll-e.

3. A Bíróság (első tanács) 2020. október 21-i ítélete (a Conseil d’État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Société Eco TLC kontra Ministre d’État, ministre de la Transition écologique et solidaire, Ministre de l’Économie et des Finances (C-556/19. sz. ügy)⁷

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan rendszer, amely keretében egy nonprofit magánjogi ökoszervezet, amely a hatóságok által kibocsátott jóváhagyással rendelkezik, meghatározott termék kategória forgalmazóitól – akik vele e tekintetben megállapodást kötnek – hozzájárulásokat szed be az abban álló szolgáltatás ellenértékéért, hogy e forgalmazók nevében gondoskodik az e termékekből származó hulladékok kezeléséről, és az e hulladékok szétválogatásával és hasznosításával megbízott szereplők számára a jóváhagyásban környezetvédelmi és szociális célkitűzésekre tekintettel megállapított összegű támogatásokat nyújt, nem minősül e rendelkezés értelmében vett, állami forrásból történő beavatkozásnak, amennyiben e támogatások nem maradnak folyamatosan állami ellenőrzés alatt, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

4. A Bíróság (hatodik tanács) 2020. október 21-i ítélete (a Verwaltungsgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – GR kontra Stadt Duisburg (C-720/19. sz. ügy)⁸

Az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 társulási tanácsi határozat 7. cikkének első bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a török munkavállaló azon családtagja, aki megszerezte az e rendelkezésben előírt jogokat, nem veszíti el azokat abban az esetben, ha megszerzi a fogadó tagállam állampolgárságát, és elveszíti korábbi állampolgárságát.

5. A Bíróság (kilencedik tanács) 2020. október 22-i ítélete (a Supremo Tribunal de Justiça

⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 164. sz. alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, 262. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 226. sz. alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 16. sz. alatt.

[Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sportingbet PLC, Internet Opportunity Entertainment Ltd kontra Santa Casa da Misericórdia de Lisboa (C-275/19. sz. ügy)⁹

1) Az 1988. március 22-i 88/182/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén alkalmazott információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1983. március 28-i 83/189/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének 5. pontját úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti szabályozás, amely úgy rendelkezik, hogy a szerencsejáték-szervezés joga csak az államot illeti meg, és azt kizárólag olyan, részvénytársasági formában létrehozott vállalkozások gyakorolhatják, amelyeknek az érintett tagállam a megfelelő koncessziót odaítéli, és amely szabályozás meghatározza e tevékenység gyakorlásának feltételeit és területeit, nem minősül e rendelkezés értelmében „műszaki szabálynak”.

2) Az 1998. július 20-i 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a műszaki szabványok és szabályok, valamint az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok terén alkalmazott információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének 11. pontját a módosított irányelv 1. cikkének 5. pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti jogszabály, amely úgy rendelkezik, hogy az egyes szerencsejátékok szervezésére vonatkozóan egy közjogi szervezet részére az egész ország területén odaítélt kizárólagos jog az interneten végzett szerencsejáték-szervezést is magában foglalja, az elsőként említett rendelkezés értelmében vett „műszaki szabálynak” minősül, amely abban az esetben, ha nem közölték a Bizottsággal az említett, módosított irányelv 8. cikke (1) bekezdésének megfelelően, nem érvényesíthető magánszemélyekkel szemben.

6. A Bíróság elnökének 2019. október 24-i végzése (a Conseil du Contentieux des Étrangers [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – X kontra État belge (C-671/19. sz. ügy)¹⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

7. A Bíróság (ötödik tanács) 2020. október 28-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Pegaso Srl Servizi Fiduciari, Sistemi di Sicurezza Srl, YW kontra Poste Tutela SpA (C-521/18. sz. ügy)¹¹

A vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről [helyesen: a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatások területén a közbeszerzési eljárások összehangolásáról és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről] szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó a postai szolgáltatók helyiségeiben nyújtandó porta-, recepciós és belépés-ellenőrzési szolgáltatások nyújtásából álló tevékenységekre, amennyiben az ilyen tevékenységek a postai ágazat alá tartozó tevékenységgel kapcsolatosak olyan értelemben, hogy ténylegesen e tevékenység gyakorlását szolgálják azáltal, hogy annak gyakorlásának szokásos feltételeire tekintettel lehetővé teszik az említett tevékenység megfelelő végzését.

8. A Bíróság (tizedik tanács) 2020. október 28-i ítélete (a Verwaltungsgericht Aachen [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Marvin M. kontra Kreis Heinsberg (C-112/19. sz. ügy)¹²

⁹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, 124. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, 269. sz. alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, 4. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, 111. sz. alatt.

1) A vezetői engedélyekről szóló, 2006. december 20-i 2006/126/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az abban előírt, minden külön formai követelmény nélküli kölcsönös elismerés – az említett irányelvben előírt kivételekre is figyelemmel – alkalmazandó az ezen irányelv 11. cikkének (1) bekezdése szerinti cserét követően kiállított vezetői engedélyre.

2) A 2006/126 irányelv 11. cikke (4) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállam számára, hogy megtagadja az ezen irányelv 11. cikkének (1) bekezdése szerinti csere alapján kiállított vezetői engedély elismerését azzal az indokkal, hogy e tagállam e cserét megelőzően ezen engedély jogosultjától visszavonta a járművezetési jogosultságot.

9. A Bíróság (első tanács) 2020. október 28-i ítélete (az Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BY, CZ kontra Bundesrepublik Deutschland (C-321/19. sz. ügy)¹³

1) A 2006. május 17-i 2006/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a nehéz tehergépjárművekre egyes infrastruktúrák használatáért kivetett díjakról szóló, 1999. június 17-i 1999/62/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a közlekedésrendészeti költségek nem tartoznak az „üzemeltetési költségeknek” az e rendelkezés értelmében vett fogalmába.

2) A 2006/38 irányelvvel módosított 1999/62 irányelv 7. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a súlyozott átlagos úthasználatdíj-tételek 3,8 %-kal vagy 6 %-kal meghaladják az érintett infrastruktúra-hálózat infrastrukturális költségeit, többek között jelentősebb számítási hibák, vagy olyan költségek figyelembevétele miatt, amelyek nem tartoznak az „infrastrukturális költségeknek” az e rendelkezés értelmében vett fogalmába.

3) Magánszemélyek a nemzeti bíróságok előtt közvetlenül hivatkozhatnak valamely tagállammal szemben a 2006/38 irányelvvel módosított 1999/62 irányelv 7. cikkének (9) bekezdésében említett infrastrukturális költségek kizárólagos figyelembevételére irányuló, e rendelkezésben, valamint az említett irányelv 7a. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt kötelezettségre, ha e tagállam nem tartotta be e kötelezettséget, vagy azt helytelenül ültette át.

4) A 2006/38 irányelvvel módosított 1999/62 irányelvet a 2000. szeptember 26-i Bizottság kontra Ausztria ítélet (C-205/98, EU:C:2000:493) 138. pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az úthasználati díj túlzott mértékét utólagosan, az infrastrukturális költségek bírósági eljárás keretében végzett újraszámításával igazolják.

10. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2020. október 28-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL) kontra Zennaro Giuseppe Legnami Sas di Zennaro Mauro & C. (C-608/19. sz. ügy)¹⁴

1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet 3. és 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy az a vállalkozás, amelynek a letelepedése szerinti tagállam olyan de minimis támogatást kíván nyújtani, amely egyes korábbi támogatások fennállása folytán az 1407/2013 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, három pénzügyi év időszakában 200 000 euró összegű felső határ fölé vinné az e vállalkozásnak nyújtott támogatások teljes összegét, e támogatás odaitéléséig választhatja azt, hogy csökkenti az igényelt finanszírozást, vagy pedig azt, hogy teljes egészében vagy részben lemond a már megkapott korábbi szubvenciókról annak érdekében, hogy e felső határt ne lépje túl.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 155. sz. alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, 250. sz. alatt.

2) Az 1407/2013 rendelet 3. és 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy a tagállamok nem kötelesek lehetővé tenni a kérelmező vállalkozások számára, hogy a támogatás odaítélése előtt módosíthassák a támogatás iránti kérelmüket annak érdekében, hogy ne lépjék túl az 1407/2013 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, három pénzügyi év időszakában 200 000 euró összegű felső határt. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy milyen jogkövetkezmények származnak abból, ha a vállalkozások számára nem biztosított a lehetőség ilyen módosításokra, azzal, hogy ilyen módosításokra csak olyan időpontban kerülhet sor, amely megelőzi a csekély összegű támogatás odaítélésének időpontját.

11. A Bíróság (második tanács) 2020. október 29-i ítélete (az Augstākā tiesa (Senāts) [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – A kontra Veselības ministrija (C-243/19. sz. ügy)¹⁵

1) A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 20. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha a biztosított lakóhelye szerinti tagállam megtagadja e biztosítottal szemben az e rendelet 20. cikkének (1) bekezdésében előírt engedélyt abban az esetben, ha e tagállamban elérhető olyan kórházi kezelés, amelynek orvosi hatékonysága nem kétséges, de az alkalmazott kezelés módszere az említett személy vallási meggyőződésével nem egyeztethető össze.

2) A határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló, 2011. március 9-i 2011/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (5) bekezdését és 8. cikke (6) bekezdésének d) pontját az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a beteg biztosításának helye szerinti tagállam megtagadja e beteggel szemben az ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében említett engedély megadását abban az esetben, ha e tagállamban elérhető olyan kórházi kezelés, amelynek orvosi hatékonysága nem kétséges, de az alkalmazott kezelés módszere e beteg vallási meggyőződésével nem egyeztethető össze, kivéve, ha e megtagadást objektív módon igazolja az egészségügyi ellátási kapacitások vagy az orvosi szakértelem megőrzésére irányuló jogszerű cél, és az az említett cél eléréséhez megfelelő és szükséges eszközt képez, aminek teljesülését a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Pénzügyi jogterület

1. A Bíróság (második tanács) 2020. szeptember 17-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Stichting Schoonzicht kontra Staatssecretaris van Financiën (C-791/18. sz. ügy)¹⁶

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 184–187. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely tárgyi eszközökre alkalmazandó, több éven keresztül történő korrekciót előíró olyan korrekciós szabályozást tartalmaz, amely alapján az érintett eszköz első használatbavételének – a korrekció első évének is megfelelő – éve során az ezen eszközre vonatkozó eredeti adólevonás teljes egészében egyetlen alkalommal történő korrekció tárgyát képezi, amennyiben ezen első használatbavétel során kitűnik, hogy e levonás nem felel meg annak a levonásnak, amelyet az adóalany az említett eszköz tényleges használata alapján jogosult volt elvégezni.

2. A Bíróság (második tanács) 2020. szeptember 17-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministre de l'Agriculture et de

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, 127. sz. alatt.

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 67. sz. alatt.

l'Alimentation kontra Compagnie des pêches de Saint-Malo (C-212/19. sz. ügy)¹⁷

A Franciaország által a haltenyésztők és a halászok kedvezményezésére bevezetett támogatási intézkedésekről szóló, 2004. július 14-i 2005/239/EK bizottsági határozat érvénytelen annyiban, amennyiben a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősíti a munkavállalói járulékoknak a Francia Köztársaság által a halászok javára, a 2000. április 15. és október 15. közötti időszakra bevezetett átvállalását.

3. A Bíróság (hatodik tanács) 2020. október 14-i ítélete (a Tribunalul Vâlcea [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SC Valoris SRL kontra Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea, Administrația Fondului pentru Mediu (C-677/19. sz. ügy)¹⁸

A tényleges érvényesülés elvét a lojális együttműködés elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam szabályozása jogvesztés terhe mellett körülbelül egyéves határidőt állapít meg az uniós joggal összeegyeztethetetlennek ítélt adók visszatérítése iránti kérelmek benyújtására, amelynek folyása az említett jog megsértésének orvoslására irányuló szabályozás hatálybalépésével indul meg.

Az egyenértékűség elvét a lojális együttműködés elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállami szabályozás az uniós joggal összeegyeztethetetlennek ítélt adók visszatérítése iránti kérelmek benyújtására körülbelül egyéves határidőt állapít meg, míg e tagállam nem írt elő ilyen határidőt a belső jog megsértésén alapuló hasonló, visszatérítés iránti kérelmek tekintetében.

4. A Bíróság (kilencedik tanács) 2020. október 15-i ítélete (a Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos vyriausybės [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Linax Agro” AB kontra Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (C-117/19. sz. ügy)¹⁹

Az Oroszországból származó ammónium-nitrát behozatalára vonatkozó végleges dömpingellenes vámnak az 1225/2009/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (2) bekezdése szerinti hatályvesztési felülvizsgálatát követő kivetéséről szóló, 2014. szeptember 23-i 999/2014/EU bizottsági végrehajtási rendeletnek a 384/96/EK rendelet 11. cikkének (3) bekezdése szerinti részleges időközi felülvizsgálatot követően az Oroszországból származó ammónium-nitrát behozatalra vonatkozó végleges dömpingellenes vám kivetéséről szóló 658/2002/EK rendelet és a többek között Ukrajnából származó ammónium-nitrát behozatalra vonatkozó végleges dömpingellenes vám kivetéséről szóló 132/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2005. június 21-i 945/2005/EK tanácsi rendelet (20)–(23) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan ammóniumnitrát-alapú műtrágya esetében, amelynek nitrogéntartalma meghaladja a 28 tömegszázalékot, amely hozzávetőlegesen 1:1 arányban tartalmaz nitrát-nitrogént és ammónia-nitrogént, és amelynek foszfor- és káliumtartalma nem haladja meg a 12 tömegszázalékot, a dömpingellenes vám kivetése szempontjából az ellenkező bizonyításáig vélelmezni lehet, hogy az 80 tömegszázaléknál több ammónium nitrátot tartalmaz, és az ammóniumnitrát-tartalom laboratóriumi vizsgálatok révén történő pontos meghatározására nincs szükség.

5. A Bíróság (első tanács) 2020. október 15-i ítélete (a Naczelny Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – E. Sp. z o.o. Sp. k. kontra

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Munkaügyi ügyszak, 36. sz. alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 3. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 86. sz. alatt.

Minister Finansów (C-335/19. sz. ügy)²⁰

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 90. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a hozzáadottértékadó (héta) alapjának csökkentését azon feltételnek rendeli alá, hogy a termékértékesítés vagy a szolgáltatásnyújtás időpontjában, valamint az ezen adócsökkentés érvényesítésére irányuló adóbevallás helyesbítésének a benyújtását megelőző napon az adós aktív héaalanyként legyen nyilvántartva, és ne álljon fizetéseképtelenségi vagy felszámolási eljárás alatt, és hogy az adóbevallás helyesbítésének a benyújtását megelőző napon maga a hitelező továbbra is aktív héaalanyként legyen nyilvántartva.

6. A Bíróság (negyedik tanács) 2020. október 15-i ítélete (a Finanzgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Jebsen & Jessen (GmbH & Co.) KG kontra Hauptzollamt Hamburg (C-543/19. sz. ügy)²¹

1) Az 1225/2009/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (2) bekezdése szerinti hatályvesztési felülvizsgálat nyomán a Kínai Népköztársaságból származó citromsav behozatalára vonatkozóan végleges dömpingellenes vám kivetéséről és az 1225/2009/EK rendelet 11. cikkének (3) bekezdése szerinti részleges időközi felülvizsgálatokról szóló, 2015. január 21-i (EU) 2015/82 bizottsági végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem mentesülhet áruk behozatala az e végrehajtási rendelet 1. cikkében kivetett dömpingellenes vám alól, ha az e mentesség engedélyezéséhez szükséges kötelezettségvállalási számla a hivatkozott végrehajtási rendelet mellékletében szereplő felsorolás 9. pontja szerinti nyilatkozatban nem a Kínai Népköztársaságból származó citromsav behozatalára vonatkozó dömpingellenes eljárással kapcsolatban felajánlott kötelezettségvállalások elfogadásáról szóló, 2015. január 21-i (EU) 2015/87 bizottsági végrehajtási határozatot, hanem a Kínai Népköztársaságból származó citromsav behozatalára vonatkozó dömpingellenes eljárással kapcsolatban felajánlott kötelezettségvállalások elfogadásáról szóló, 2008. december 2-i 2008/899/EK bizottsági határozatot említi.

2) Egy, a 2015/82 végrehajtási rendelet mellékletében felsorolt valamennyi elemet tartalmazó kötelezettségvállalási számla nem nyújtható be az e végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében előírt mentesség engedélyezése céljából a 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 236. cikke által bevezetett, a dömpingellenes vámok visszatérítése iránti eljárás keretében.

Munkaügyi ügyszak

1. A Bíróság (második tanács) 2020. október 14-i ítélete (a Tribunale ordinario di Brescia [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – JH kontra KG (C-681/18. sz. ügy)²²

A munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló, 2008. november 19-i 2008/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (5) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely nem korlátozza az ugyanazon kölcsönzött munkavállalót érintő, ugyanazon kölcsönvevő vállalkozás részére történő, egymást követő kikölcsönzések számát, és a munkaerő-kölcsönzés igénybe vételének a jogszerűségét nem köti ahhoz a feltételhez, hogy meg kell jelölni azokat a technikai jellegű, vagy termelési, szervezési vagy helyettesítési szükségletekkel összefüggő indokokat, amelyek ezen igénybe vételt igazolják. E rendelkezést azonban úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely tagállam semmilyen intézkedést nem tesz a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés ideiglenes jellegének megőrzése érdekében, valamint azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely semmilyen intézkedést nem ír elő annak megakadályozása érdekében, hogy ugyanazon munkavállalót ugyanazon kölcsönvevő vállalkozás

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 176. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 225. sz. alatt.

²² A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Munkaügyi ügyszak, 7. sz. alatt.

részére egymást követően kikölcsönözzék a teljes 2008/104 irányelv rendelkezéseinek megkerülése céljából.

Polgári ügyszak

1. A Bíróság (harmadik tanács) 2020. szeptember 17-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – WV kontra Landkreis Harburg (C-540/19. sz. ügy)²³

Az a közintézmény, amely visszkereset útján követeli a tartás címén olyan tartásra jogosult részére fizetett összeg megtérítését, akinek a tartásra kötelezetten szembeni jogai e közintézményre átszálltak, megalapozottan hivatkozik az e jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti bíróságnak a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 3. cikkének b) pontján alapuló joghatóságára.

2. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2019. október 3-i végzése (a Judecătoria Rădăuți [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – OF kontra PG (C-759/18. sz. ügy)²⁴

1) A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a házasság felbontása iránti kérelem tekintetében, amennyiben a felperes a házastársak közös állampolgársága szerinti tagállam bíróságához fordul – míg e házastársak szokásos tartózkodási helye valamely más tagállamban található –, ennek a rendelkezésnek a b) pontja alapján e bíróság rendelkezik joghatósággal e kérelem elbírálására. Mivel az alperes beleegyezése nincs előírva, nem szükséges annak a vizsgálata, hogy a joghatóság hiányára alapított kifogás alperes általi hivatkozásának hiánya az eljáró bíróság joghatóságával kapcsolatos hallgatólagos beleegyezésnek felel-e meg.

2) A 2201/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését és 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben az a körülmény, hogy annak a párnak, amelynek a házassága felbontását kérik, van egy kiskorú gyermeke, nem releváns a házasság felbontása iránti kérelem elbírálására joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása szempontjából. Mivel a házastársak közös állampolgársága szerinti tagállam azon bírósága, amelyhez a felperes fordult, e rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében e kérelem elbírálására joghatósággal rendelkezik, e bíróság még a felek erre vonatkozó megállapodásának hiányában sem emelhet a joghatóság hiányára alapított kifogást.

3) A 2201/2003 rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy ha a házastársak közös állampolgársága szerinti tagállam azon bírósága, amelyhez a felperes fordult, a 2201/2003 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a házasság felbontására joghatósággal rendelkezik, nem tekinthető úgy, hogy az e 12. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt, a joghatóság elfogadására vonatkozó feltétel teljesül, amennyiben az eljárás tárgya nem a szülői felelősség, és az alperes nem jelent meg. Ebben a helyzetben a házastársak házassága felbontásának elbírálására joghatósággal rendelkező, eljáró bíróság e 12. cikk (1) bekezdésének b) pontja és a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 3. cikkének d) pontja értelmében nem rendelkezik joghatósággal az érintett gyermek vonatkozásában felmerülő szülői felelősséggel, illetve tartási kötelezettséggel kapcsolatos kérdések elbírálására.

4) A 2201/2003 rendelet értelmében vett „szülői felelősség” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja többek között a felügyeleti joggal és a gyermek tartózkodási helyével kapcsolatos

²³ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 78. sz. alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak, 16. sz. alatt.

döntéseket, de nem öleli fel a gyermek felnevelésével és oktatásával összefüggő kiadásokhoz való hozzájárulást, amely a „tartási kötelezettség” fogalmába és a 4/2009 rendelet hatálya alá tartozik.

3. A Bíróság (nagytanács) 2020. október 6-i ítélete (az Investigatory Powers Tribunal – London [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Privacy International kontra Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, Secretary of State for the Home Department, Government Communications Headquarters, Security Service, Secret Intelligence Service (C-623/17. sz. ügy)²⁵

1) A 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 1. cikkének (3) bekezdését, 3. cikkét és 15. cikkének (1) bekezdését az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv hatálya alá tartozik az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi egy állami hatóság számára, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatókat arra kötelezze, hogy a nemzetbiztonság védelme érdekében forgalmi és helymeghatározó adatokat továbbítsanak a biztonsági és hírszerző szolgálatok részére.

2) A 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 7., 8. és 11. cikkével és 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi egy állami hatóság számára, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatókat a nemzetbiztonság védelme érdekében a forgalmi és helymeghatározó adatoknak a biztonsági és hírszerző szolgálatok részére történő, általános és különbségtétel nélküli továbbítására kötelezze.

4. A Bíróság (nagytanács) 2020. október 6-i ítélete (Conseil d'État [Franciaország], Cour constitutionnelle [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – La Quadrature du Net (C-511/18. sz. ügy és C-512/18. sz. ügy), French Data Network (C-511/18. sz. ügy és C-512/18. sz. ügy), Fédération des fournisseurs d'accès à Internet associatifs (C-511/18. sz. ügy és C-512/18. sz. ügy), Igwan.net (C-511/18. sz. ügy) kontra Premier ministre (C-511/18. sz. ügy és C-512/18. sz. ügy), Garde des Sceaux, ministre de la Justice (C-511/18. sz. ügy és C-512/18. sz. ügy), Ministre de l'Intérieur (C-511/18. sz. ügy), Ministre des Armées (C-511/18. sz. ügy), Ordre des barreaux francophones et germanophone, Académie Fiscale ASBL, UA, Liga voor Mensenrechten ASBL, Ligue des Droits de l'Homme ASBL, VZ, WY, XX kontra Conseil des ministres²⁶

1) A 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 15. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek a 15. cikk (1) bekezdésében foglalt célokból a forgalmi és a helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli, megelőző jelleggel történő megőrzését írják elő. Ezzel szemben a 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 15. cikkének az Alapjogi Charta 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdésével nem ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek

— lehetővé teszik, hogy a nemzetbiztonság védelme érdekében az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóit a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésére

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Polgári ügyszak, 8. sz. alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 68. és 69. sz. alatt.

kötelezzék olyan helyzetekben, amikor az érintett tagállamnak olyan súlyos nemzetbiztonsági fenyegetéssel kell szembenéznie, amely valós és közvetlen, illetve előrelátható, és az erre kötelező határozat bíróság, illetve kötelező erejű határozatot hozó, független közigazgatási szerv általi, tényleges ellenőrzésnek vethető alá, amely annak vizsgálatára irányul, hogy e helyzetek valamelyike fennáll-e, valamint hogy tiszteletben tartják-e az előírandó feltételeket és garanciákat, az említett kötelezés időtartamát pedig a feltétlenül szükséges mértékre kell korlátozni, ez azonban a fenyegetettség tartós fennállása esetén meghosszabbítható;

- *a nemzetbiztonság védelme, a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot érintő súlyos fenyegetettség megelőzése érdekében a forgalmi és helymeghatározó adatok célzott megőrzését írják elő, amelyet objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes tényezők alapján, az érintett személyek kategóriái szerint vagy földrajzi kritérium segítségével, a feltétlenül szükséges mértékű, de meghosszabbítható időtartamra korlátozva határoznak meg;*
- *a nemzetbiztonság védelme, a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot érintő súlyos fenyegetettség megelőzése érdekében a csatlakozási forráshoz hozzárendelt IP-címek általános és különbségtétel nélküli, a feltétlenül szükséges mértékre korlátozott időtartamú megőrzését írják elő;*
- *a nemzetbiztonság védelme, a bűnözés elleni küzdelem és a közbiztonság védelme érdekében az elektronikus hírközlési eszközök felhasználóinak személyazonosságára vonatkozó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzését írják elő, és*
- *lehetővé teszik, hogy a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a fortiori a nemzetbiztonság védelme érdekében az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóit a hatáskörrel rendelkező hatóság hatékony bírósági felülvizsgálat alá tartozó határozatával a rendelkezésükre álló forgalmi és helymeghatározó adatok korlátozott ideig történő, gyors megőrzésére kötelezzék,*

amennyiben ezek az intézkedések egyértelmű és pontos szabályok révén biztosítják, hogy a szóban forgó adatok megőrzésére az erre vonatkozó anyagi jogi és eljárásjogi feltételek betartása mellett kerül sor, és hogy az érintett személyeket a visszaélések veszélyével szemben tényleges biztosítékok illetik meg.

2) A 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését az Alapjogi Charta 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóit egyrészt többek között a forgalmi és helymeghatározó adatok automatizált elemzésére és valós idejű gyűjtésére, másrészt a használt végberendezések helymeghatározására vonatkozó műszaki adatok valós idejű gyűjtésére kötelezi, amennyiben

- *az automatizált elemzés alkalmazása azokra a helyzetekre korlátozódik, amikor a tagállamnak olyan súlyos nemzetbiztonsági fenyegetéssel kell szembenéznie, amely valós és közvetlen, illetve előrelátható, az automatizált elemzés alkalmazása pedig bíróság, illetve kötelező erejű határozatot hozó, független közigazgatási szerv általi, tényleges ellenőrzésnek vethető alá, amely annak vizsgálatára irányul, hogy fennáll-e az említett intézkedést igazoló helyzet, valamint hogy tiszteletben tartják-e az előírandó feltételeket és garanciákat, és*
- *a forgalmi és helymeghatározó adatok valós idejű gyűjtése azokra a személyekre korlátozódik, akik tekintetében alapos okkal feltételezhető, hogy valamilyen módon terrorcselekményekben működnek közre, valamint bíróság, illetve kötelező erejű határozatot hozó, független közigazgatási szerv előzetes ellenőrzése alá tartozik, biztosítandó, hogy a valós idejű adatgyűjtést csak a feltétlenül szükséges mértékben engedélyezzék. Kellően indokolt sürgős esetben az ellenőrzést rövid határidőn belül el kell végezni.*

3) A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlament és tanácsi irányelvet (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások keretében a közlések és a természetes személyek titkosságának a személyesadat-kezeléssel kapcsolatos védelme terén, mivel azt az esettől függően a 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv vagy a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról,

valamint a 95/46 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályozza. A 2016/679 rendelet 23. cikkének (1) bekezdését az Alapjogi Charta 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nyilvános online hírközlési szolgáltatásokhoz való hozzáférést nyújtókat és a tárhelyszolgáltatókat többek között az e szolgáltatásokhoz kapcsolódó személyes adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésére kötelezi.

4) A nemzeti bíróság nem alkalmazhat olyan nemzeti jogi rendelkezést, amely felhatalmazza őt arra, hogy korlátozza azon ítéletének időbeli hatályát, amelyben olyan nemzeti jogszabályt kell a nemzeti jog alapján jogellenesnek nyilvánítani, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatókat – különösen a nemzetbiztonság védelme és a bűnözés elleni küzdelem érdekében – a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli, a 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 15. cikkének az Alapjogi Charta 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen megőrzésére kötelezi. A tényleges érvényesülés elvének tükrében értelmezett ezen 15. cikk (1) bekezdése alapján a nemzeti büntetőbíróság köteles a bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyekkel szemben indított büntetőeljárásban figyelmen kívül hagyni azokat az információkat és bizonyítékokat, amelyekhez a forgalmi és helymeghatározó adatoknak az uniós joggal összeegyeztethetetlen, általános és különbségtétel nélküli megőrzésével jutottak, ha a gyanúsított személyek nem tudnak hatékony módon észrevételt tenni ezekkel az információkkal és bizonyítékokkal kapcsolatban, amelyek a bíróság tudomásán kívüli területről származnak és döntő befolyással lehetnek a tényállás megállapítására.

5. A Bíróság (hatodik tanács) 2020. október 21-i ítélete (az Amtsgericht Potsdam [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Möbel Kraft GmbH & Co. KG kontra ML (C-529/19. sz. ügy)

A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az elállási jog alóli, az e rendelkezésben előírt kivétel érvényesíthető azon fogyasztóval szemben, aki üzlethelyiségen kívül, olyan áru értékesítésére vonatkozó szerződést kötött, amelyet a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően kell elkészíteni, függetlenül attól, hogy a kereskedő az említett áru elkészítését megkezdte.

6. A Bíróság (negyedik tanács) 2020. október 22-i ítélete (az Oberlandesgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Ferrari S.p.A. kontra DU (C-720/18. és C-721/18. sz. egyesített ügyek)²⁷

1) A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (1) bekezdését és 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az áruk és azokat alkotó alkatrészek – mint például a gépjárművek és azok alkatrészei – valamely kategóriája tekintetében lajstromozott védjegyet úgy kell tekinteni, mint amely az e kategóriába tartozó áruk és az azokat alkotó alkatrészek összessége tekintetében az említett 12. cikk (1) bekezdése értelmében vett „tényleges használat” tárgyát képezte, ha az csak bizonyos áruk, például az e kategóriába tartozó, magas árfekvésű luxusportautók vagy csak az említett áruk némelyikének pótalkatrészei vagy tartozékai tekintetében képezte ilyen használat tárgyát, kivéve, ha a releváns tényekből és bizonyítékokból kitűnik, hogy az ezen árukat megszerezni kívánó fogyasztó azokat úgy tekinti, mint amelyek azon árukategória önálló alkategóriáját képezik, amely tekintetében az érintett védjegyet lajstromozták.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak, 14. sz. alatt.

2) A 2008/95 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely védjegy képezheti a jogosultja általi tényleges használat tárgyát az e védjeggyel forgalomba hozott használt áruk általa történő viszonteladása során.

3) A 2008/95 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely védjegyet a jogosultja ténylegesen használ, ha bizonyos, korábban e védjeggyel forgalmazott árukhoz kapcsolódó szolgáltatásokat nyújt, feltéve, hogy e szolgáltatásokat az említett védjeggyel nyújtják.

4) Az EUMSZ 351. cikk első bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi valamely tagállam bírósága számára, hogy az 1958. január 1-je előtt, illetve az Európai Unióhoz csatlakozó államok esetében a csatlakozásuk időpontját megelőzően valamely európai uniós tagállam és valamely harmadik állam által kötött olyan megállapodást alkalmazzon, mint például a Svájc és Németország között létrejött, 1892. április 13-án Berlinben aláírt, a szabadalmak, a formatervezési minták és a védjegyek kölcsönös oltalmáról szóló, módosított egyezmény, amely előírja, hogy az e tagállamban lajstromozott védjegyek az e harmadik állam területén történő használatát figyelembe kell venni annak meghatározásakor, hogy e védjegy a 2008/95 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében „tényleges használat” tárgyát képezi-e, mindaddig, amíg az előbbi rendelkezés második bekezdésében említett megfelelő lépések valamelyike lehetővé nem teszi az EUM-Szerződés és az említett egyezmény között fennálló összeegyeztethetlenség megszüntetését.

5) A 2008/95 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az arra vonatkozó bizonyítási kötelezettség, hogy valamely védjegy e rendelkezés értelmében „tényleges használat” tárgyát képezte, e védjegy jogosultját terheli.

7. A Bíróság (ötödik tanács) 2020. október 28-i ítélete (a Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolen [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BY kontra CX (C-637/19. sz. ügy)²⁸

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” e rendelkezésben említett fogalma nem foglalja magában azt, ha védelem alatt álló művet magánszemélyek közötti bírósági eljárás keretében bizonyítékként nyújtanak be elektronikus úton valamely bírósághoz.

Gazdasági ügyszak

1. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2020. október 1-jei végzése (a Landesgericht Korneuburg [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – FP Passenger Service GmbH kontra Austrian Airlines AG (C-654/19. sz. ügy)²⁹

A 2014. szeptember 4-i Germanwings ítélet (C-452/13, EU:C:2014:2141) fényében a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú [helyesen: jelentős] késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy valamely légi járat érkezésekor az utasok által elszenvedett késés mértékének meghatározásához a menetrend szerinti érkezési időpont és a tényleges érkezési időpont – azaz amikor legalább a repülőgép egyik ajtaja kinyílik, és e pillanatban az utasok már elhagyhatják a repülőgépet – között eltelt időtartamot kell kiszámítani.

2. A Bíróság elnökének 2019. október 4-i végzése (az Amtsgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-190/19. sz. ügy)³⁰

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 12. szám, Polgári ügyszak, 81. sz. alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 1. szám, Gazdasági ügyszak, 1. sz. alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Gazdasági ügyszak, 35. sz. alatt.

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

3. A Bíróság (ötödik tanács) 2020. október 15-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Association française des usagers de banques kontra Ministre de l'Économie et des Finances (C-778/18. sz. ügy)³¹

1) A lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról, valamint a 2008/48/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2014. február 4-i 2014/17/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a hitelező számára, hogy a lakáscélú ingatlanra vonatkozó hitelmegállapodás megkötésekor, személyre szabott előny ellenében megkövetelje, hogy az adós a kölcsön összegétől, esedékességétől és futamidejétől függetlenül valamennyi munkabérét vagy hasonló jövedelmét e hitelezőnél nyitott fizetési számlára utalja. Ezzel szemben e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a megkövetelt jóváíratás időtartama, amennyiben e jóváíratás nem az adós összes jövedelmére vonatkozik, elérheti a tíz évet, vagy ha az adott kölcsönszerződés futamideje rövidebb, akkor e futamidőt.

2) A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 45. cikke (2) bekezdésének, a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv 55. cikke (2) bekezdésének, valamint a fizetési számlákhoz kapcsolódó díjak összehasonlíthatóságáról, a fizetésiszámla-váltásról és az alapszintű fizetési számla nyitásáról, illetve használatáról szóló, 2014. július 23-i 2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (3) bekezdésének értelmében vett „díj” fogalmát akként kell értelmezni, hogy az nem foglalja magában a hitelmegállapodás keretében a hitelezőnél, az adós jövedelme egy részének jóváíratása céljából történő számlanyitás fejében e hitelező által az adósnak nyújtott személyre szabott előnynek e számla megszüntetése miatti elvesztését.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kf.IV.37.178/2019/7.

A korábbi szabályozás alapján már lejárt jogvesztő határidők új szabályozással történő megnyitása, nem a folyamatban lévő jogviszonyok szabályozására irányul, hanem visszaható hatályú rendelkezésnek minősül.

Az 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: új Kbt.) 197. § (1) bekezdésében a jogalkotó nem határozott meg anyagi jogi jogszabályt, hanem arról rendelkezett, hogy az új Kbt. hatálybalépését követően megkezdett közbeszerzési eljárások eredményeként kötött szerződésekre kell az új törvényt alkalmazni, továbbá meghatározta azokat a rendelkezéseket – többek között a 153. § (1) bekezdés c) pontját – amelyeket alkalmazni kell a törvény hatálybalépését megelőzően megkezdett beszerzések vagy közbeszerzési eljárások eredményeként kötött szerződések új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül

³¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 3. szám, Gazdasági ügyszak 16. sz. alatt.

történő módosításának lehetőségére, valamint a módosítás és teljesítés ellenőrzésére. Ehhez képest ugyanazon paragrafushely (2) bekezdése arról rendelkezik, hogy a 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: 2011. évi Kbt.) rendelkezéseit a 2015. november 1. napját megelőzően megkezdett beszerzésekre, – a fentiekben meghatározott kivételekkel – közbeszerzési eljárások alapján megkötött szerződésekre, tervpályázati eljárásokra és az azokkal kapcsolatban kérelmezett, kezdeményezett vagy hivatalból indított jogorvoslati eljárásokra és előzetes vitarendezési eljárásokra alkalmazni kell.

E szabályozásból nem következik az, hogy az új Kbt. a 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: 2003. évi Kbt.) hatálya alá tartozó közbeszerzési szerződés teljesítésének ellenőrizhetőségére nem ad egyértelmű felhatalmazást. Az új Kbt. 197. § (1) bekezdése ugyanis megszorítás, anyagi jogi szabályozáshoz társítás nélkül, valamennyi, a törvény hatálybalépését megelőzően megkezdett beszerzések vagy közbeszerzési eljárások eredményeként kötött szerződések új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül történő módosításának lehetőségéről, valamint a módosítás és teljesítés ellenőrzéséről rendelkezik, ebből következően a vitatott jogorvoslati szabályok alkalmazási körébe az új Kbt. 197. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 2011. évi Kbt. 181. § (1) bekezdése értelmében a 2003. évi Kbt. szerinti jogsértések is beletartoznak.

A perbelihez hasonló tényállású, a felek által hivatkozott C–496/18. és C–497/18. számú, Hungeod Közlekedésfejlesztési, Földmérési, Út- és Vasúttervezési Kft., Sixense Soldata, a Budapesti Közlekedési Zrt. és a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság között folyamatban volt egyesített ügyben fel sem merült, hogy az új Kbt. 153. § (1) bekezdés c) pontjának „e törvényben” kitétele, illetve a Kbt. 197. § (2) bekezdése szűkítené a 197. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért az Európai Unió Bírósága érdemben vizsgálta a felperes által a jelen perben is vitatott, a 2003. évi Kbt.-hez kapcsolódó határidők megtartását.

Az elsőfokú ítélet meghozatalakor (és a fellebbezés benyújtásakor) nem volt ismert az Európai Unió Bírósága fent megjelölt döntése. Abban azonban a felek között nem volt vita, hogy a hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárás a jelen perrel azonosan érintett tárgykörben folyt, az ott feltett kérdésekre adandó válaszokat az alperes is irányadónak tekintette a tárgyi per eldöntése szempontjából.

Az Európai Unió Bírósága a hivatkozott ítéletében kimondta, hogy a „89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (25) és (27) preambulumbekendését, a 2007/66 irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (1) és (3) bekezdését, a 2007/66 irányelvvel módosított, a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásairól szóló közösségi szabályok alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1992. február 25-i 92/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (1) és (3) bekezdését, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 83. cikkének (1) és (2) bekezdését, a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről [helyesen: a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatások területén a közbeszerzési eljárások összehangolásáról és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről] szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 99. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok nem írják elő, és nem is tiltják meg a tagállamok számára azt, hogy olyan szabályozást fogadjanak el, amelynek értelmében valamely nemzeti felügyelő hatóság az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából hivatalból jogorvoslati eljárást indíthat a közbeszerzésre vonatkozó szabályozás megsértésének a vizsgálata céljából. Amennyiben azonban előírnak ilyen eljárást, az az uniós jog hatálya alá tartozik, mivel az ilyen jogorvoslat tárgyát képező közbeszerzési szerződések a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek tárgyi hatálya alá tartoznak, és ennél fogva annak tiszteletben kell tartania az uniós jogot, ideértve e jog általános elveit, amelyek közé a jogbiztonság általános elve is tartozik.” Mindebből következően a perbeli szabályozás egyrészt az uniós jog hatálya alá tartozik, másrészt a szóban forgó közösségi jogi rendelkezések nem értelmezhetők úgy, mint amelyek előírják vagy megtiltják a tagállamok számára, hogy olyan, közérdeken alapuló,

hivatalbóli jogorvoslati mechanizmust írjanak elő, mint amelyről az alapügyben szó van. (lásd Európai Unió Bírósága ítélet 91. és 77. pontjai)

A fent megjelölt döntésben foglaltakkal azonosan a megállapított jogsértés időpontjában a 2003. évi Kbt. 327. §-a (2) bekezdés a) pontja volt irányadó, amely szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását az ott meghatározott szervezet a jogsértés tudomásra jutásától, közbeszerzési eljárás mellőzése esetén a szerződés megkötéséről, vagy – ha ez nem állapítható meg – teljesítésének bármelyik fél általi megkezdéséről történt tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, de legkésőbb a jogsértés megtörténtétől számított egy éven belül, illetőleg – a közbeszerzési eljárás mellőzése esetén – három éven belül [...] kezdeményezheti. A perbeli esetben a felek által nem vitatottan a jogsértés megtörténtének időpontja a Colas Alterra Zrt.-vel kötött szerződés megkötésének időpontja, azaz 2013. február 11. napja, és a Bauer Hungária Kft.-vel kötött szerződés megkötésének időpontja, azaz 2012. november 18. napja, melytől számított jogvesztő határidő már lejárt az eljárás hivatalból történő megindításának időpontjában.

Az Európai Unió Bírósága vizsgálta, hogy a szerződést jogellenesen módosító szerződő felekkel szembeni szankció kiszabása, illetve a szerződés emiatti esetleges érvénytelenségének a megállapítása céljából hivatalból indított jogorvoslat tiszteletben tartja-e a jogbiztonság elvét, amennyiben az azt bevezető új nemzeti szabályozás a bekövetkezett módosítások tekintetében lehetővé teszi a jogvesztő határidők újbóli megindítását, holott e módosításokra egy korábbi törvény hatálya alatt került sor, és az ez utóbbi által előírt jogvesztő határidő már lejárt az eljárás hivatalból való megindításának időpontjában. Ezzel kapcsolatban azt a megállapítást tette, hogy a jogbiztonság elve többek között megköveteli, hogy a jogszabályok egyértelműek, pontosak és hatásukat illetően előre láthatók legyenek, különösen olyankor, amikor a magánszemélyekre és vállalkozásokra nézve kedvezőtlen következményeik lehetnek. A jogvesztő határidők kapcsán pedig kifejezetten utalt arra, hogy a jogbiztonság garantálásához kapcsolódó rendeltetésüknek a megvalósítása érdekében azokat előre meg kell határozni (lásd. Európai Unió Bírósága ítélet 93. és 95. pontjai).

A fentiekből következően az új Kbt. 197. §-ának (1) bekezdése azáltal, hogy lehetővé teszi az eljárások hivatalból történő megindítását a közbeszerzési szerződések azon módosításaival szemben, amelyek esetében a jogvesztő határidők a 2003. évi Kbt. e módosításokra alkalmazandó releváns rendelkezései alapján lejártak, nem a folyamatban lévő jogi helyzetek szabályozására irányul, hanem visszaható hatályú rendelkezésnek minősül. (Európai Unió Bírósága ítélet 97. pont) Az uniós jog ugyan kivételesen elismeri, hogy valamely jogi aktus visszaható hatállyal bírhat, ha az elérendő cél ezt megköveteli, és ha megfelelően tiszteletben tartják az érintettek jogos bizalmát. Ugyanakkor a bizalomvédelem elvével ellentétben az, ha valamely nemzeti szabályozás módosításai lehetővé teszik a nemzeti felügyelő hatóság számára, hogy jogorvoslati eljárást indítson, holott az e módosítások időpontjában alkalmazandó korábbi szabályozásban előírt jogvesztő határidő már lejárt. Mindezen megfontolásokat nem kérdőjelezheti meg az, hogy az új Kbt. célja az Unió pénzügyi érdekei védelmének a biztosítása a közbeszerzések területén, valamint a korábbi szabályozás alkalmazásából eredő jogi, technikai vagy szervezeti hiányosságok kiküszöbölése. (Európai Unió Bírósága ítélet 99., 100. és 101. pontok)

Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összhangban foglalt állást a III/72/2020. sz. AB határozatában ([52] pont), amikor a szubjektív határidővel kapcsolatban kimondta, hogy az új, jogsértésről történő tudomásra jutást másként szabályozó rendelkezés nem eredményezheti a hatályba lépést megelőzően eredménytelenül eltelt, 60 napos szubjektív határidő újraindítását.

Az alperes állításával ellentétben a perbeli esetben nem arról van szó, hogy az új Kbt. a hatálybalépését megelőző időre állapított volna meg kötelezettséget, terhesebbé tett volna kötelezettséget, avagy jogot vont volna el vagy korlátozott volna, és nem is utóbb nyilvánított valamely magatartást jogellenessé. Ebből következően nem volt vitatott a felek között, hogy a felperes számára a közbeszerzési szerződés megkötésekor ismert volt a 2003. évi Kbt. 304. § (2) bekezdésében előírt kötelezettség fennállása. A jogsértés abban áll, hogy az eljárás megindításakor az erre nyitva álló – 2003. évi Kbt. szerinti – objektív határidő is eltelt, így az új Kbt. szabályai az alperes által kiemelten hivatkozott 3060/2017. (III. 31.) AB határozatban foglalt esetkörtől eltérően nem egy folyamatban lévő jogi helyzet szabályozására irányulnak. A hivatkozott AB döntésben foglaltak szerint a felek 2013. március 14-én úgy kötöttek egymással szerződést, hogy az akkor hatályos jogszabály a hivatalbóli eljárás objektív

(kezdeményezési) határidejét 3 évben határozta meg, majd a 2015. január 1-jétől hatályos szabályozás ezen időtartamot 5 éves időtartamra bővítette. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint ezen szabályozás önmagában nem sérti a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált jogbiztonság elvét sem. A hivatkozott döntésben azonban nem egy már lejárt (elenyészett) határidő új szabályozással történő újrainvitásáról, hanem egy meglévő jogviszonyra irányadó objektív kezdeményezési határidő meghosszabbításáról volt szó, így a hivatkozott döntés a jelen ügygel párhuzamba nem állítható.

Kfv.IV.37.465/2019/11.

A 2015. évi CXLIII. törvény 153. § (1) bekezdés c) pont szerinti eljárás megindításának határideje.

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Európai Unió Bírósága) hasonló tényállás mellett a C–496/18. és C–497/18. sz., Hungeod Közlekedésfejlesztési, Földmérési, Út- és Vasútervezési Kft., Sixense Soldata, a Budapesti Közlekedési Zrt. és a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság között, a Közbeszerzési Hatóság Elnöke részvételével folyamatban volt egyesített ügyekben – előzetes döntéshozatali eljárás keretében – a 2020. március 26. napján hozott ítéletében (ECLI:EU:C:2020:240) értelmezte az alperesi beavatkozó, mint hivatalbóli kezdeményező által indított jogorvoslati eljárások során érvényesülést kívánó alapvető követelményeket.

Az Európai Unió Bírósága az ítéletében egyrészt megállapította, hogy a 2007/66 irányelv (25) és (27) preambulumbekendését, a 89/665 irányelv 1. cikkének (1) és (3) bekezdését, a 92/13 irányelv 1. cikkének (1) és (3) bekezdését, a 2014/24 irányelv 83. cikkének (1) és (2) bekezdését és a 2014/25 irányelv 99. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok nem írják elő, és nem is tiltják meg a tagállamok számára azt, hogy olyan szabályozást fogadjanak el, amelynek értelmében valamely nemzeti felügyelő hatóság az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából hivatalból jogorvoslati eljárást indíthat a közbeszerzésre vonatkozó szabályozás megsértésének a vizsgálata céljából. Amennyiben azonban előírnak ilyen eljárást, az az uniós jog hatálya alá tartozik, mivel az ilyen jogorvoslat tárgyát képező közbeszerzési szerződések a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek tárgyi hatálya alá tartoznak, és ennél fogva annak tiszteletben kell tartania az uniós jogot, ideértve e jog általános elveit, amelyek közé a jogbiztonság általános elve is tartozik (ítélet rendelkező rész 1. pont). Ebből következően az alperesi beavatkozó által indított eljárás lehetővé tétele és szabályozása a kötelezően alkalmazandó uniós jog hatálya alá tartozik és alapvetően nem ellentétes azzal.

Az Európai Unió Bírósága a perbeli eljárással azonos jogalapon álló eljárásról megállapította, hogy ha valamely nemzeti felügyelő hatóság hivatalból jogorvoslati eljárást indít az uniós közbeszerzési szabályozás hatálya alá tartozó közbeszerzési szerződés – e szerződés teljesítése során történő – módosításaival szemben, az ilyen jogorvoslat szintén az uniós jog hatálya alá tartozik (ítélet [91] bekezdés).

Az ítélet kitért arra, hogy az Európai Unió Bírósága uniós jogot értelmező ítélezési gyakorlatából kiténik, hogy a jogvesztő határidőket a jogbiztonság garantálásához kapcsolódó rendeltetésüknek a megvalósítása érdekében előre meg kell határozni. (ítélet [95] bekezdés)

Az alperesi beavatkozó által állított jogsértés időpontjában – hasonlóan a hivatkozott Európai Unió Bírósága ítélet alapjául szolgáló tényálláshoz – a 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: régi Kbt.) 327. §-a (2) bekezdésének a) pontja volt alkalmazandó. Az Európai Unió Bírósága megállapította, hogy márpedig az e rendelkezés alapján a Közbeszerzési Tanács elnöke számára arra nyitva álló határidő, hogy e módosításokkal szemben hivatalból eljárást indítson a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt, a 2015. évi közbeszerzési törvény hatálybalépésének időpontjában már több éve lejárt, amit azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia. Így a 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 197. §-ának (1) bekezdése azáltal, hogy lehetővé teszi az eljárások hivatalból történő megindítását a közbeszerzési szerződések azon módosításaival szemben, amelyek esetében a jogvesztő határidők a régi Kbt. e módosításokra alkalmazandó releváns rendelkezései alapján lejártak, nem a folyamatban lévő jogi helyzetek szabályozására irányul, hanem visszaható hatályú rendelkezésnek minősül (ítélet [97] bekezdés).

Az Európai Unió Bírósága szerint a fentiekben kifejtett megfontolásokat nem kérdőjelezheti meg az, hogy a Kbt. célja az Unió pénzügyi érdekei védelmének a biztosítása a közbeszerzések területén, valamint a korábbi szabályozás alkalmazásából eredő jogi, technikai vagy szervezeti hiányosságok kiküszöbölése (ítélet [101] bekezdés). Ezért megállapította, hogy a jogbiztonság általános elvével ellentétes az, hogy a felügyelő hatóság által az Unió pénzügyi érdekeinek a védelme céljából hivatalból indított jogorvoslati eljárás keretében az új nemzeti szabályozás – a célból, hogy ellenőrizték a közbeszerzési szerződések módosításainak jogszerűségét – előírja, hogy az ilyen eljárást az e szabályozásban rögzített jogvesztő határidőn belül indítsák meg, holott az e módosítások időpontjában alkalmazandó korábbi szabályozásban előírt jogvesztő határidő már lejárt (ítélet rendelkező rész 2. pont).

A Kúria kiemelte, hogy – az Európai Unió Bírósága gyakorlatához hasonlóan – az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogbiztonság megköveteli, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek, továbbá a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {38/2012. AB határozat, Indokolás [84]}. Az Alkotmánybíróság szerint valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet a jogbiztonság elvébe ütközőnek, ha a hatálybalépés visszamenőlegesen történt, hanem akkor is, ha a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}.

A kifejtett értelmezésekből következően arra az egységes következtetésre lehet jutni, hogy perben vizsgált alperesi eljárás csak abban az esetben felel meg a jogbiztonság követelményének, amennyiben arra az irányadó szabályok alapján a felperesek előre számíthattak, azaz a jelen ügyben amennyiben az eljárás megindításakor az erre nyitva álló objektív határidő a jogsértéskor alkalmazandó jogszabályok szerint már eltelt, úgy az eljárás megindításának a továbbiakban már nem volt helye.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a jogsértés alperes által feltételezett végső időpontja 2011. június 4. napja volt. Ekkor a régi Kbt. volt hatályban, az eljárás megindításának lehetőségét a 327. §-a (2) bekezdésének a) pontja szabta meg, amely szerint az eljárás kezdeményezésének objektív határideje jogsértés megtörténtétől számított egy év (2012. június 4.), illetőleg – a közbeszerzési eljárás mellőzése estén – három év (2014. június 4.) volt. Ezen határidők a Kbt. hatálybalépése – és megalkotása – előtt leteltek, mellyel az esetleges jogsértés kapcsán a nemzeti felügyelő hatóság általi kezdeményezési jog végleg elenyészett. Nem változtatott ezen az sem, hogy az alperesi beavatkozó a jogsértés tényéről ezen határidőt követően értesült. A kérelmének elképesztését ugyanis nem a szubjektív, hanem az objektív határidő lejárta eredményezte. Így tehát nem volt jelentősége az alperesi beavatkozó tudomásszerzési időponttal kapcsolatos nyilatkozatának.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szabályaiból következően az objektív elévülés kezdete az iratmegőrzési határidő lejárta, azaz 2020. december 31. napja. A Kúria osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben, hogy a Rendelet és régi Kbt. együttes értelmezéséből nem vezethető le, hogy a jogalkotó az iratmegőrzési kötelezettséghez további jogkövetkezményt kívánt volna kapcsolni. Egyrészt a Rendelet, mint alacsonyabb szintű jogforrás a régi Kbt. törvényi szinten szabályozott eljárás megindítási határidejével ellentétes rendelkezést nem tartalmazhat, másrészt a Rendelet hivatkozott 80. § (3) bekezdése a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának – és nem ellenőrzésének – szabályai megalkotására vonatkozott.

Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság továbbá, hogy Rendelet 122. § (3) bekezdéséből következően a 80. § (3) bekezdését a hatálybalépését (2011. február 9.) követően meghirdetett felhívások tekintetében kellett alkalmazni, így ezen rendelkezésnek a jelen ügyben az eljárás megindítási határidő kiterjesztése kapcsán történő felhívását ez is kizárta.

Figyelemmel arra továbbá, hogy a fentiek szerinti határidő a kezdeményezést megelőzően eltelt, a hatályos Kbt. szabályai szerinti eljárás kezdeményezési határidőknek nem volt jelentősége. Az, hogy a kezdeményezés a Kbt. szerint határidőben történt, nem vezethet arra, hogy az állított jogsértés időpontjában hatályban volt szabályok szerint elenyészett jogorvoslati jog ismételten megnyíljon. Ez az értelmezés sem a jogszabályokból, sem azok indokolásából és céljából – így az Alaptörvény 28. cikkéből

– sem volt levezethető, az ilyen értelmezés elfogadása a már kifejtettek szerint a jogbiztonság elvével ellentétes eredményre vezetne.

Kfv.IV.35.264/2020/7.

A hatáskörrel rendelkező hatóságnak a szabálytalansággal kapcsolatos bármely vizsgálata vagy eljárása, amelyről az érintett személyt tájékoztatták, megszakítja az Euratom rendelet 3. cikke szerinti elévülést, ezt követően az elévülés újrakezdődik.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében nem cáfolta, hogy a szóban forgó támogatást uniós költségvetési forrásból finanszírozták, és maga is elismerte, hogy az megfelel a „többéves program” kritériumának. Ebből következően alap nélkül állította, hogy az elévülésre a 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárási tv.) rendelkezéseit kellett volna alkalmazni. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság nem „vegyítette” az elévülésre vonatkozó szabályokat, hanem egyértelműen állást foglalt arról, hogy a perbeli ügyben a 2988/95/EK-EURATOM rendelet (a továbbiakban: Euratom rendelet) 3. cikkét kellett irányadónak tekinteni. Ítéletének ezen érvelése a Kúria – megismételt eljárást elrendelő végzésben is felhívott – Kfv.IV.35.662/2017/7., Kfv.IV.35.745/2017/9., és Kfv.IV.35.637/2017/12. számú döntéseiben foglaltaknak maradéktalanul megfelel, mivel az Eljárási tv. 64. § (1) bekezdésében írt öt éves elévülési időtartam csak abban az esetben irányadó, amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus nem rendelkezik eltérően.

A tárgyi ügyben a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 25. § (2) bekezdésében meghatározott megvalósítási határidő 2011. május 7. napján, az utolsó kifizetési kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő pedig a Jogcímrendelet 9/A. § (1)-(2) bekezdései alapján 2012. december 17. napján járt le. Ez utóbbi rendelkezés alapján, amennyiben az ügyfél 2012. január 2-ig nyújtott már be kifizetési kérelmet és a támogatási határozatban jóváhagyott műveletet 2012. december 17. napjáig megvalósítja, akkor a Vhr. 25. § (2) bekezdése szerinti határidőt megtartottnak kell tekinteni és a művelet megvalósulási idejének a Vhr. 25. § (2) bekezdése szerinti határidő utolsó napja tekintendő. E jogszabályi előírások alapján az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a szabálytalanság – az elsőfokú ítéletben foglalt 2011. május 7. napjától eltérően – 2012. december 18. napjától valósult meg (szabálytalanság elkövetésének napja).

Mivel a szabálytalanság elkövetésének időpontja és a program lezárása közötti időszak kevesebb, mint az Euratom rendelet 3. cikk (1) bekezdése szerinti általános elévülési idő, azaz 4 (teljes) év, ezért az Euratom rendelet általános elévülési szabályai szerint kell számolni. [I. Kfv.IV.35.745/2017/9. sz. ítélet] Ezen általános elévülési határidő tekintetében rendelkezik úgy az Euratom rendelet 3. cikk harmadik bekezdése úgy, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a szabálytalansággal kapcsolatos bármely vizsgálata vagy eljárása, amelyről az érintett személyt tájékoztatták, megszakítja az elévülést. A megszakadást kiváltó cselekményt követően az elévülés újrakezdődik.

A perbeli esetben az elévülést az elsőfokú hatóság 2015. október 26. napján kelt 2129003751 számú – támogatási határozatot visszavonó – határozata megszakította, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a támadott határozat meghozatalára az Euratom rendelet 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott elévülési időn belül került sor.

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályokat nem sérti, az érdemben megfelel az Euratom rendelet, mint közvetlenül alkalmazandó uniós jogi norma szerinti elévülési szabályoknak.

Kfv.IV.35.429/2020/6.; Kfv.IV.35.433/2020/6.

Mezőgazdasági támogatás jogviszonyban a támogatási szerződés kötésére való jogosultság közigazgatási jogviszonynak minősül. A megkötött szerződés ugyanakkor jogszabályi rendelkezés függvényében polgári jogviszonyt keletkeztet.

A 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 7. §-a a közigazgatási hatósági ügy fogalmát a következőképpen határozza meg. Az (1) bekezdés szerint a hatóság eljárása során az e törvény hatálya

alá tartozó közigazgatási hatósági ügyben és a hatósági ellenőrzés során az Ákr. rendelkezéseit alkalmazza. A (2) bekezdés szerint az Ákr. alkalmazásában úgy az, amelynek intézése során a hatóság döntésével az ügyfél jogát vagy kötelezettségét megállapítja, jogvitáját eldönti, jogsértését megállapítja, tényt, állapotot, adatot (a továbbiakban együtt: adat) igazol vagy nyilvántartást vezet, illetve az ezeket érintő döntését érvényesíti.

Az Ákr. 9. §-a szerint a törvény alkalmazásában (közigazgatási) hatóság az a szerv, szervezet vagy személy, amelyet (akit) törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet hatósági hatáskör gyakorlására jogosít fel vagy jogszabály hatósági hatáskör gyakorlására jelöl ki. A hatóságtól a hatáskörébe tartozó ügy nem vonható el, illetve abban jogszabály szerint eljárni köteles.

A Kúria a Kpkf.VI.39.649/2020/2. számú döntésében [25]-[28] bekezdéseiben rögzítette, hogy a 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) a közigazgatási szervek törvényi fogalmának megadásakor az Ákr.-nél pontosabb és egyértelműbb. A Kp. 4. § (7) bekezdés 1. pont a)-c) alpontjai a közigazgatási szervezetrendszerbe tartozó államigazgatási és helyi önkormányzati szerveket nevesítik. Ezek alkotják a végrehajtó hatalom részét képező, kifejezetten az állam szakigazgatási feladatainak megvalósítására létrehozott szervezetrendszert. Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 123. cikk (1) bekezdése rendelkezik az irányító hatóság kijelöléséről, amely lehetővé teszi nemzeti, regionális vagy helyi közigazgatási hatóság vagy szerv, illetve magántestület kijelölését is. Hasonló értelmű a Kpkf.VI.39.655/2020/2. számú döntés is. Mindezek alapján a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 2. § (2) bekezdés c) pontja, 19. § (1) bekezdése értelmében az IH, az Agrárminisztérium közigazgatási szerv, központi kormányzati igazgatási szerv. Az IH a Kp. 4. § (7) bekezdés 1. pont a) alpontja szerinti közigazgatási szervnek minősül.

Az ügy tárgyát képező támogatási jogviszonyban a közigazgatási hatóság jogszerűségének tartalmát az 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) VI. fejezete tartalmazza. A 48. § (1) bekezdésének a) és b) pontja itt rögzíti, hogy az államháztartás alrendszerei terhére támogatás vagy közigazgatási hatósági határozattal, vagy hatósági szerződéssel, vagy támogatói okirattal vagy támogatási szerződéssel jogszabály vagy eredeti döntés alapján pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül nyújtható. Ugyanezen jogszabály 48/A. § (1) bekezdése alapján a 48. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti közigazgatási jogi jogviszonyban és a 48. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti polgári jogi jogviszonyban a támogatás nyújtására a kedvezményezett pedig a kötelezettség teljesítésére köteles. Az Áht. 48/A. § (2) bekezdése pedig polgári jogi jogviszonyként kezeli a perben is érintett támogatási kérelemmel és támogatói okirattal létrejövő szerződést.

A Kp. 4. §-a meghatározza a közigazgatási jogvita fogalmát. Ezzel összefüggésben a Kúria a következőkre mutat rá. Hivatkozással a Kúria Kpk. IV. 39.341/2020/3. számú hasonló jogkérdésben hozott végzésére megállapítható, hogy a támogatási kérelmet elutasító egyedi döntést az alperes közigazgatási szerv hozta meg, a mezőgazdasági támogatási jogviszonyt a közigazgatási jog szabályozza és az a felperes jogi helyzetének megváltoztatására irányult, azaz a felek között tartalmában közigazgatási jogviszony keletkezett. A felperes kérelme tárgyában nem jött létre polgári jogi jogviszony (nem jött létre támogatói okirat vagy hatósági szerződés), így az Áht. 48. § (1) bekezdését és a 48/A. § (1) bekezdését nem lehet *lex specialis*ként kezelni a Kp.-hez képest.

Az Áht. idézett szabályozása alapján különbséget kell tenni a támogatási szerződés megkötése előtti és utáni időszak között. A támogatási szerződés megkötése előtti időszak, vagyis a támogatásról való döntés közigazgatási jogviszony, és ezért az ezzel kapcsolatos jogviták a közigazgatási eljárásra tartoznak, a mezőgazdasági támogatások vonatkozásában külön is figyelemmel a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvényre.

Ha támogatási szerződés jön létre, akkor a szerződést illetően, figyelemmel viszont az Áht.

szabályozására, polgári jogi viszonyról kell beszélni. A jogvédelem ekkor polgári eljárás keretében érvényesül, ami nem mond ellent, hanem éppenséggel megfelel, az alperes által citált 3385/2018. (XII. 14.) AB határozatnak. Továbbá ezt a gyakorlatot erősítették meg a Kúria már idézett Kpkf.VI.39.649/2020/2., Kpkf.VI.39.655/2020/2. számú döntései is, melyek rögzítik, hogy a jelenlegi bírói gyakorlat is különbséget tesz aközött, hogy a támogatási kérelemmel kapcsolatos jogvita a támogatási szerződés megkötése előtti szakaszban, vagy a támogatási szerződés megkötését követően, revízió eredményeként keletkezik. Jelentőséget tulajdonít annak is, hogy a jogvita konkrétan milyen jogviszonyra, egyedi jellemzőkre vonatkozik. A támogatási szerződés megkötését megelőző szakaszban jellemzően közigazgatási jogviszonyokról, míg a megkötését követően alapvetően polgári jogi jogviszonyokról beszélhetünk.

Kfv.IV.37.670/2020/7.

A jogosultsági feltételek és eljárási szabályok változása - különösen akkor, ha a hatóságot jogerős bírói ítélet kötelezte a hatósági eljárás megismétlésére - nem adhat alapot a kérelemre indult idegenrendészeti eljárás megszüntetésére okafogyottság címén.

A 2018. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Módtv. 2.) jelentős változást idézett elő a hatályos szabályozásban. A 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmtv.) 2019. január 1-től hatályos 2. § b) pontja alapján a magyar állampolgárok harmadik országbeli családtagjai nem tartoznak az Szmtv. hatálya alá, így a továbbiakban nem bírnak a szabad mozgás és tartózkodás jogával, ehelyett a rájuk vonatkozó Módtv.2 hatálybalépését követően indult és megismételt eljárásokban az Szmtv. Módtv.2 által módosított 94. § (1) bekezdése alapján a 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan rögzítette, hogy a megismételt eljárás az elsőfokú hatóságnál 2019. január 1-jét követően indult, ezért felperes érvelésével ellentétben a megismételt eljárásban – a fenti jogszabályváltozások okán – az alapeljárás megindulása időpontjában hatályos Szmtv. 8. §-a szerinti és a jogerős ítélet iránymutatásának megfelelő eljárás lefolytatására nem volt lehetőség.

E jogértelmezés felel meg a Kúria Szmtv. 94. §-ának helyes alkalmazásával összefüggésben kialakult egységes ítélkezési gyakorlatának (Kfv.II.38.289/2019/10., Kfv.III.38.410/2019/8, Kfv.IV.38.286/2019/14., Kfv.IV.37.960/2019/10.). Az ezzel ellentétes döntést tartalmazó elsőfokú bírósági ítéletek a jelen ügyben eljáró bíróságot nem kötötték, különös figyelemmel arra, hogy azok ellentétesek a Kúria fent hivatkozott döntéseivel.

Felperes az alapeljárásban tartózkodási kártyát nem kapott, így – az általa előadottaktól eltérően – nem lehet szó jogszerűen szerzett jogától való megfosztásáról, különös figyelemmel arra, hogy a felperes tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelme előterjesztésekor nem olyan családi kapcsolatot igazolt, amely esetében a tartózkodási kártya kiállítása deklaratív hatályú, azaz annak igazolására szolgál, hogy harmadik országbeli állampolgár az Szmtv. hatálya alá kerülésével tartózkodási jogosultságot szerzett. A felperes kérelme az Szmtv. 8. §-a alapján került elbírálásra az alapeljárásban, mely rendelkezés a hatóság döntésétől teszi függővé a harmadik országbeli állampolgár családtagként történő tartózkodásának engedélyezhetőségét. Az alperes ezért megalapozottan hivatkozott a felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy a felperes kérelme esetében a hatóság engedélyező döntése keletkeztette volna felperes tartózkodási jogosultságát. A Kúria mindezek alapján nem látott indokot arra, hogy az Szmtv. 94. § (1) bekezdésének utólagos normakontrollját kérje az Alkotmánybíróságtól.

A 2004/38 EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikkéből nem vezethető le az, hogy a magyar állampolgárok harmadik országbeli állampolgárságú családtagjaira az Irányelv szabályait közvetlenül kellene alkalmazni. Az Irányelv alkalmazásában „uniós polgár”: egy tagállam állampolgárságával rendelkező bármely személy; (2. cikk 1. pont) E rendelkezésből kiindulva a magyar állampolgárt is az Irányelv hatálya alá tartozónak kell tekinteni. A 3. cikk (1) bekezdése azonban az irányelv hatályát szűkítő rendelkezést tartalmaz, amikor kimondja, hogy „[e]zt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárokra, akik olyan tagállamba költöznek, vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra.”

A Kúria a Kfv.IV.38.286/2019/14. számú ítéletében elemezte az Európai Bíróságnak (a továbbiakban: Európai Unió Bírósága) az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése értelmezésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát és elvi élel állapította meg, hogy az Irányelv 3. cikk (1) bekezdéséből – attól függetlenül, hogy az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése tekintetében a közvetlen hatály meglétét az Európai Unió Bírósága elismerte (C-413/99 Baumbast-ítélet) – a saját tagállamában tartózkodó uniós polgár nem uniós állampolgárságú házastársának (élettársának) származékos joga még analógia útján sem vezethető le. Mindezt alátámasztja az Európai Unió Bíróságának alperes által hivatkozott C-165/16. számú (Lounes-ügy) ítélete is, melyben egyrészt leszögezte a Bíróság, hogy állandó ítélkezési gyakorlata értelmében "a 2004/38 irányelv célja, hogy megkönnyítse és megerősítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül az EUMSZ 21.cikk (1) bekezdése ruház az uniós polgárokra." Ugyanakkor egyértelműen kinyilvánította, hogy "az említett irányelvek nem célja, hogy az uniós polgárnak az állampolgársága szerinti tagállam való tartózkodását szabályozza. Következésképpen (...) az sem célja, hogy ugyanezen tagállam területén származékos tartózkodási jogot biztosítson az ezen uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjai számára. (...) Az Európai Unió Bírósága csak azokban az esetekben ismeri el az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagja megillető származékos tartózkodási jogot, ha az az uniós polgár szabad mozgásához való joga hatékony gyakorlásának biztosításához szükséges. "E származékos jog célja és igazolása tehát azon a megállapításon alapul, hogy a jog elismerésének megtagadása sértheti többek között ezt a szabad mozgást, valamint az uniós polgár EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében eredő jogainak gyakorlását és hatékony érvényesülését." A jelen ügy tényállása azonban eltér azon lényeges körülmény tekintetében, hogy a felperes olyan magyar állampolgár családtagja, aki uniós polgárként az EUMSZ 21. cikke és az Irányelv alapján őt megillető szabad mozgás és másik tagállamban való tartózkodás jogát nem gyakorolta, ezért az Irányelv közvetlen alkalmazása esetén sem vezethető le a származékos tartózkodási joga.

Kf.VII.39.705/2020/4.

A jogszabályok nem jogosítják fel a foglalkoztató szervet arra, hogy a hivatásos állományút a keresőképtelenségének, a betegállományának ideje alatt ellenőrizze, arra kizárólag a jogszabályban felhatalmazott szerv, és nem maga a munkáltató jogosult. A betegállomány ellenőrzésére nézve az alperesnek sem jogszabályi hatásköre, sem szakértelme nincsen.

Az alperes hivatkozásával szemben a felperes betegségére vonatkozó valamennyi információ különleges személyes adatnak minősül, függetlenül attól, hogy azok nem volt olyan részletesek, mint amilyen egy egészségügyi dokumentációban szerepel. A 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) 3. § 3c. pontja szerint egészségügyi adat: egy természetes személy testi vagy szellemi egészségi állapotára vonatkozó személyes adat, ideértve a természetes személy számára nyújtott egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó olyan adatot is, amely információt hordoz a természetes személy egészségi állapotáról; Az Info tv. 3. § 2. pontja szerint személyes adat: az érintettre vonatkozó bármely információ. A személyes adatok védelmének sérelme kapcsán közvetlenül alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács 2016/679. számú rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: GDPR). A GDPR preambuluma (35) bekezdése is felhívja a figyelmet, hogy az egészségügyi személyes adatok közé tartoznak az érintett egészségi állapotára vonatkozó olyan adatok, amelyek információt hordoznak az érintett múltbeli, jelenlegi vagy jövőbeli testi vagy pszichikai egészségi állapotáról. Ide tartozik a preambulum szerint bármilyen, például az érintett betegséggel, kórtörténetével, klinikai kezelésével kapcsolatos információ, függetlenül annak forrásától.

A perbeli jelentés tartalmazza, hogy a felperes az alperesi ellenőrzés során úgy nyilatkozott, hogy meg volt fázva és antibiotikumot kapott, azonban a betegség átterjedt a fülére. Ezek az adatok tehát, a fent kifejtettek alapján egészségügyi személyes adatnak minősülnek.

Az Info tv. 3. § 10. pontja alapján adatkezelésnek minősül az adatok gyűjtése, felvétele, rögzítése és továbbítása. Az adatkezelés a felperes ügyében a jelentés írásba foglalásával és annak a felettes részére továbbításával megvalósult.

Ezt követően a Kúria vizsgálta, hogy egészségügyi adatokat a munkáltató mikor kezelhet. A GDPR 9. cikk (1) bekezdése szerint az egészségügyi adatok kezelése tilos. Ez alól kivételt képez az az eset, ha az érintett kifejezett hozzájárulását adta az említett személyes adatok egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez, kivéve, ha az uniós vagy tagállami jog úgy rendelkezik, hogy az (1) bekezdésben említett tilalom nem oldható fel az érintett hozzájárulásával. Kezelhető továbbá a személyes adat, ha az adatkezelés megelőző egészségügyi vagy munkahelyi egészségügyi célokból, a munkavállaló munkavégzési képességének felmérése, orvosi diagnózis felállítása, egészségügyi vagy szociális ellátás vagy kezelés nyújtása, illetve egészségügyi vagy szociális rendszerek és szolgáltatások irányítása érdekében szükséges, uniós vagy tagállami jog alapján vagy egészségügyi szakemberrel kötött szerződés értelmében [9. cikk (2) bekezdés h) pont]. A GDPR 9. cikk (3) bekezdés szerint az (1) bekezdésben említett személyes adatokat abban az esetben lehet a (2) bekezdés h) pontjában említett célokból kezelni, ha ezen adatok kezelése olyan szakember által vagy olyan szakember felelőssége mellett történik, aki uniós vagy tagállami jogban, illetve az arra hatáskörrel rendelkező tagállami szervek által megállapított szabályokban meghatározott szakmai titoktartási kötelezettség hatálya alatt áll, illetve olyan más személy által, aki szintén uniós vagy tagállami jogban, illetve az arra hatáskörrel rendelkező tagállami szervek által megállapított szabályokban meghatározott titoktartási kötelezettség hatálya alatt áll.

Az Info tv. 3. § 3. pontja különleges adatként szabályozza az egészségügyi adatok körét. A különleges adat kezelésének a jogalapját az Info tv. – a GDPR előírásának megfelelően – szűken határozza meg az 5. § (2) bekezdésében, mely szerint különleges adat az (1) bekezdés c)-d) pontjában meghatározottak szerint (az érintett vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges és azzal arányos, vagy a személyes adatot az érintett kifejezetten nyilvánosságra hozta és az az adatkezelés céljának megvalósulásához szükséges és azzal arányos), vagy akkor kezelhető, ha az törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés végrehajtásához feltétlenül szükséges és azzal arányos, vagy azt az Alaptörvényben biztosított alapvető jog érvényesítése, továbbá a nemzetbiztonság, a bűncselekmények megelőzése, felderítése vagy üldözése érdekében vagy honvédelmi érdekből törvény elrendeli.

Az egészségügyi adat kezelését az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény szabályozza részletesen, kögens módon meghatározva az adatkezelésre jogosultak körét és az adatkezelés célját; a munkáltató egészségügyi adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazását ez a törvény sem szabályozza.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a jogalkotó nem engedélyezte az egészségi adatok munkáltató általi hozzájárulásán alapuló adatkezelését, de a hozzájárulás jogszabályi feltételei sem valósultak meg. A GDPR 4. cikk 11. pontja szerint „az érintett hozzájárulása” az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez. Ezzel lényegében azonos szabályozást tartalmaz az Info tv. 3. § 7. pontja, amely szerint hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes, határozott és megfelelő tájékoztatáson alapuló egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy az akaratát félreérthetetlenül kifejező más magatartás útján jelzi, hogy beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok kezeléséhez.

A GDPR preambuluma (43) bekezdése szerint annak biztosítása érdekében, hogy hozzájárulást önkéntesen adják, a hozzájárulás olyan egyedi esetekben nem szolgálhat érvényes jogalként a személyes adatok kezeléséhez, amelyekben az érintett és az adatkezelő között egyértelműen egyenlőtlen viszony áll fenn, különösen ha az adatkezelő közhatalmi szerv, és az adott helyzet valamennyi körülményét figyelembe véve ezért valószínűtlen, hogy a szóban forgó hozzájárulás megadása önkéntesen történt. A fentiekből következően az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy a felperes az ellenőrzés során önként szolgáltatott magáról egészségügyi adatokat. A felperes az adatkezelést megelőzően nem kapta meg az Info tv. 16. § szerinti előzetes tájékoztatást, de a hozzájárulás egyébként sem tekinthető önkéntesnek.

A 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 8. § (1)-(2) bekezdései szerint semmis az a jognyilatkozat vagy annak az a része, amely a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályba vagy

jogszabályba ütközik. A semmisséget hivatalból kell figyelembe venni. A jelen ügyben a betegségre vonatkozó kérdésfeltevés nem egy kollegiális vagy baráti beszélgetés során történt, hanem egy előjárói ellenőrzés során, melynek eredményét jelentésben rögzítették is. Az alperes előjárója nem jogosult a beosztott betegállományára nézve a betegállományán tényén túl ellenőrzés keretében nyilatkoztatni és kikérdezni. E tekintetben a kérdésre adott válasz nem tekinthető önkéntes hozzájárulásnak, mert maga a feltett kérdés és ellenőrzés jogszabályellenes. A felperes a betegségről korábban az alperessel ilyen adatokat nem közölt, az alperesi munkáltató csak a betegállomány tényére vonatkozó adatokat tarthat nyilván, konkrét betegségre vonatkozó adatokat nem kezelhet.

Az alperes tényelőadását a per folyamán többször változtatta és kiegészítette arra nézve, hogy mi volt az ellenőrzés célja. Először arra hivatkozott, hogy a 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet szerinti felülvizsgálat kezdeményezéséhez gyűjtött előzetes adatokat, majd arra, hogy annak érdekében végzett ellenőrzést, hogy a felperes mindent megtett-e a gyógyulása érdekében, végül arra, hogy a szolgálati időn kívüli tevékenységet ellenőrizte. A felsorolt jogalapoknak és adatkezelési céloknak nem felel meg az alperes azon hivatkozása, hogy a keresőképtelen betegállományról szóló felülvizsgálat érdekében gyűjtött adatokat. Ugyancsak nem tekinthető megfelelő jogalpnak a Hszt. 102. §-ával összefüggésben annak ellenőrzése, hogy a felperes mindent megtett-e a gyógyulása érdekében, de az sem, hogy az alperes a szolgálaton kívüli tevékenységet ellenőrizze. A keresőképtelen betegség, a táppénzre jogosultság és a szolgálaton kívüli magatartás ellenőrzésére – a fent ismertetettek szerint – jogszabályban meghatározott szervek jogosultak, a munkáltató legfeljebb kezdeményezheti a felülvizsgálatot és az ellenőrzést. Az alperes eljárása sértette az Info tv. 4. § (1)-(2) bekezdéseit, megfelelő jogalap és jogszerű cél nélkül kezelte a felperes egészségügyi adatait és egyéb személyes adatait.

A magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 1. §-a előírja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását (a továbbiakban együtt: magánélethez való jog) tiszteletben tartsák. Az Mvtv. 2. § (1) és (3) bekezdései szerint a magánélethez való jog a személyiség szabad kibontakoztatásához való jog része, amelynek értelmében az egyént szabadság illeti meg élete felelősségteljes, önálló alakítására, család, otthon és emberi kapcsolatok létesítésére és megővésére. A magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg. Az Mvtv. 6. §-a úgy rendelkezik, hogy a magánélethez való jog védelmének részletes szabályait külön törvények, különösen a Polgári Törvénykönyv, a Büntető Törvénykönyv és az információs önrendelkezéssről szóló törvény rendezik. A törvény miniszteri indokolása szerint a magánélet átfogóbb védelmének érdekében indokolt az egész jogrendszert átható célok és alapelvek rögzítése, melyek garantálják az Alaptörvény VI. cikkében meghatározott (és kibővült) magánélethez való jog védelmét, és utalnak e jog lényeges, külön törvényekben meghatározott elemeire.

Az Mvtv. 8. § (1)-(2) bekezdései a magánélet tiszteletben tartásához való jog tartalmát részletezik, és példálózó jelleggel rögzítik e jog megsértésének fontosabb eseteit. E szerint a magánélet tiszteletben tartásához való jog célja, különösen a névviseléshez való jog, a személyes adatok, a magántitok, a képmás és hangfelvétel, a becsület és a jó hírnév védelme. A magánélet tiszteletben tartásához való jog megsértését jelentheti az egyén által különösen a magánélettel kapcsolatban megőrizni kívánt személyes adattal, titokkal, képmással, hangfelvétellel való visszaélés, vagy a becsület és a jó hírnév megsértése. A törvényjavaslathoz fűzött miniszteri indokolás kiemeli, hogy e körben is érvényesül a törvény azon alapelve, miszerint a magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg.

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy az alperes a lefolytatott ellenőrzési eljárás során megsértette a felperes személyes adatok védelméhez fűződő jogát, amikor megfelelő jogalap nélkül kezelte (gyűjtött, rögzített és továbbított) különleges személyes adatnak minősülő egészségügyi adatokat, valamint egyéb, szolgálatteljesítésen kívüli személyes adatokat. Ezzel és a felperes betegállomány idején folytatott tevékenységének ellenőrzésével az alperes önkényesen beavatkozott a felperes magánéletébe. A hivatásos állományú felperesnek a magánélet zavartalanságához való joga sérült, amikor az alperes – két előjáró útján – a betegállománya ideje alatt a közeli hozzátartozója ingatlanán felkereste, majd az ingatlan előtti közterületen ellenőrizte a keresőképtelen betegállományát, illetve az alatti tevékenységét, melyről jelentést vettek fel.

A Kúria utalt arra, hogy a munkáltató nincs elzárva attól, hogy a betegállománnyal esetlegesen visszaélő munkavállalóval szemben a jogszabályokban meghatározott ellenőrzéseket kezdeményezze, ám ő maga a betegség és a betegállomány alatti tevékenység ellenőrzésére a hatóságok hatékonyabb fellépése érdekében sem jogosult.

Kpkf.VI.40.327/2020/2.

Az igazolási kérelemben az előterjesztő félnek az önhiba hiányát nem elég állítani, hanem azt teljes körűen valószínűsíteni kell.

Az az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Alapjogi Charta) 41. cikk (2) bekezdés a) pontja szerint a megfelelő ügyintézéshez való jog magában foglalja mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő intézkedések meghozatala előtt meghallgassák. Ez a jog azonban az Európai Unió intézményei, szervei és hivatalai előtti eljárásokra vonatkozik (Alapjogi Charta 41. cikk (1) bekezdése). A hazai jog a magyar bíróság előtti eljárásokra vonatkozóan a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseiben szabályozza a peres feleket megillető jogokat, kötelezettségeket, a bíróságra vonatkozó eljárási szabályokat. A Pp. 153. § (3) bekezdése a bíróság mérlegelésére bizza, hogy a feleket meghallgassa, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a rendelkezésére álló információk és adatok nem elégségesek a döntés meghozatalához. A felperes, ha kéri is – de a felperes nem kérte a meghallgatását –, az elsőfokú bíróság kompetenciája annak eldöntése, hogy a meghallgatás szükséges-e. A bíróság úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésére álló adatok elégségesek, és a felperes sem kérte az igazolási kérelmében a meghallgatását, ezért a Kúria azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg sem az Alapjogi Charta 41. § (1) bekezdését, (2) bekezdés a) pontját, sem pedig a Pp. 153. § (3) bekezdését.

Kf.VI.40.349/2020/5.

Amennyiben a kereskedelmi kommunikációban a teljes hiteldíj mutatón kívül bármilyen más egyéb számadat is megjelölésre kerül, úgy az Fhtv. 4. § (2) bekezdés a)-g) pontjaiban foglalt adatokat is reprezentatív példával szemléltetve fel kell tüntetni. Amennyiben az a)-g) pontokban foglalt bármely adatra vonatkozó utalás nincs a kereskedelmi kommunikációban, úgy az Fhtv. 4. § (2) bekezdésének sérelme megvalósul.

A 2009. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Fhtv.) 4. § (2) bekezdése egyértelműen fogalmaz, amennyiben a kereskedelmi kommunikáció a THM-en kívül hitelkamatot, vagy bármilyen más ellenszolgáltatásra vonatkozó számadatot megjelöl, úgy egyértelműen, tömören és feltűnően, reprezentatív példával bemutatva meg kell adni az a)-g) pontban foglalt adatokat is. A felperes levele, azaz kereskedelmi kommunikációja a THM-en kívül más számadatot is megjelölt, ezért egyértelmű jogszabályi kötelezettsége volt a felperesnek, hogy reprezentatív példával bemutatva megadja az a)-g) pontokban írt adatokat is.

A felperes levele reprezentatív példát egyáltalán nem tartalmazott, mert nem tartalmazta teljes körűen az Fhtv. 4. § (2) bekezdés a)-g) pontjaiban meghatározott adatokat. Téves a felperes érvelése, hogy a kereskedelmi kommunikációt egészében kell vizsgálni, mert a perbeli esetben a kereskedelmi kommunikációnak a fogyasztónak megküldött levél minősül, ezért az Fhtv. 4. § (2) bekezdése értelmében a levélben kell, kellett volna reprezentatív példával bemutatni a jogszabályhelyben írt adatokat.

A felperes által hivatkozott 2008/48/EK irányelvnek (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (1) és (2) bekezdésében és az Fhtv. 4. § (2) bekezdésében foglaltak egyértelműsítik, hogy az általános tájékoztatásnak egy reprezentatív példával szemléltetve kell tartalmaznia az a)-g) pontokban foglalt adatokat. Egyrészt a felperes fellebbezési állítása szerint a levélnek – az ügylet jellemzője folytán – nem kellett tartalmaznia az f) pontban foglaltakat, továbbá a b) pontban foglaltakat sem, mert ilyen költség nem volt, másrészt elismerte, hogy a további futamidőkre vonatkozó példák számos más elemet nem tartalmaztak, mert csak a releváns, legfontosabb elemeket tüntette fel. Amennyiben a felperes is által elismerten a perbeli levél az adott futamidőhöz kapcsolódóan nem tartalmazott minden jogszabály által

megkövetelt adatot, azt reprezentatív példának tekinteni nem lehet. Ha az Fhtv. 4. § (2) bekezdés b) pontja szerinti adat feltüntetése azért nem volt szükséges, mert nem merült fel ilyen díj, költség, jutalék, adó, úgy erre kellett volna utalni, de ilyen állítást a felperes korábban nem tett, ezért ezt sem a bíróság, sem az alperes nem vizsgálta. A felperes kereseti állítása az volt, hogy a levél valamennyi elemet tartalmazta. Az alperes határozatában a jogszabály által megkívánt elemek teljes körűségének hiányára alapította a jogsértés megállapítását. A felperes a fellebbezésben nem vitatta, hogy a levélben valamennyi megkívánt elemet az egyéb futamidőkre nem tüntette fel. A 72 hónapra kalkulált és az egyéb futamidőkre kalkulált ajánlatok egyaránt nem tartalmazták az Fhtv. 4. § (2) bekezdés a) pontja szerinti adatokat, de a b) pontra sem tartalmaztak adatot vagy nemleges állítást arra, hogy nincs ilyen díj, jutalék, költség vagy adó.

A felperes a kereskedelmi kommunikációja során nem tett eleget az Fhtv. 4. § (2) bekezdésében foglalt szabálynak, mert a levelében a THM-en kívül más számadatot is megadott, azonban nem tüntetett fel reprezentatív példát, nem adta meg teljes körűen az a)-g) pontokban írt adatokat.

Kpkf.VI.40.408/2020/2.

A megismerési engedély kiadására irányuló peres eljárás eredménye, ennek során a megismerési engedély megadása nem előkérdése a harmadik országbeli állampolgár állandó tartózkodási kártya visszavonása kapcsán indult közigazgatási jogvita elbírálásának, az eljáró bíróság a közigazgatási perben az objektív és a szubjektív jogvédelmi feladatát, ennek során a fegyveregyenlőség biztosítását a minősített adatokat tartalmazó iratba betekintése és annak ellenőrzése útján látja el, hogy a szakhatóság véleménye a nemzetbiztonsági kockázat fennállását igazolja vagy sem.

A Kúria Kfv.II.37.047/2019/8. számú ítéletének indoklásában (a [12] bekezdésben) az szerepel, hogy „a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 13. § (1) bekezdés h) pontja és 18. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az a személy kaphat tartózkodási engedélyt, akinek magyarországi tartózkodása nem jelent súlyos veszélyt az ország közrendjére, köz- és nemzetbiztonságára. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 5. § g) pontja kimondja, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatal végzi – az állami függetlenség és a törvényes rend védelméhez kötődően – egyes külföldiek ellenőrzését, a hivatal ezen ellenőrzés eredményeként beszerzett információkat értékeli és kialakítja a közrendi, köz- és nemzetbiztonsági veszélyeztetésről szóló álláspontját. A hivatal tevékenységére vonatkozó adatok a 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján minősített adatok, amelyeket csak a minősítő által kiadott engedély alapján lehet megismerni [Mavtv. 11. § (1) bekezdés], és amelyek nyilvánosságra hozatala, az azzal való visszaélés a 2012. évi C. törvény 265. §-a alapján bűncselekmény.

A fenti szabályozási környezetet a Kúria álláspontja szerint nem lehet jelen ügyben sem figyelmen kívül hagyni, a minősített adat megismerésére nem az idegenrendészeti eljárásban, hanem egy külön, a felperes kérelmére indult eljárásban a minősítő által kiadott engedély birtokában lehetséges. A megismerési engedély megtagadásáról szóló döntés ellen önálló jogorvoslatnak van helye. A megismerési engedély alapvetően az egyént megillető információs önrendelkezési jog érvényesülésének eszköze [Kfv.I.37.381/2017/6.]. Emiatt sem az idegenrendészeti hatóság, sem az eljáró bíróság nincs abban a helyzetben, hogy ezen minősített adatok megismeréséről, megismertetéséről a minősítő helyett döntsön, annak feltárását lehetővé tegye akár szűk körben is. Az idegenrendészeti hatóság és a bíróság döntéshozatala során köteles az Alkotmányvédelmi Hivatal javaslatát figyelembe venni.

A bíróság a felperes hatékony jogvédelme érdekében tekint be az ügyiratba és köteles azt ellenőrizni, hogy az abban foglalt adatok elegendő indokául szolgálnak az idegenrendészeti hatósági intézkedésnek. A bíróság a nemzetbiztonsági ellenőrzés adatait, következtetéseit nem bírálhatja felül, kizárólag arról dönthet, hogy a javaslatban foglaltak kellően alátámasztottak-e az adatokkal. Ezt az elvet követi a Kúria Kfv.VI.37.640/2018/9., Kfv.III.37.039/2013/6. számú döntése is. Emiatt az elsőfokú bíróság azzal biztosította a felperes jogvédelmét, hogy betekintett a minősített iratokat tartalmazó iratba és ellenőrizte, hogy az AH véleménye a nemzetbiztonsági kockázat fennállását igazolja, vagy sem.”

E döntésében a Kúria továbbá rámutatott arra ([12] bekezdés), hogy „ez a szabályozási helyzet az adatok

jellegéből, abból a nemzetbiztonsági érdekből ered, amely elsőséget élvez a szuverenitás alapján. A felperesre vonatkozó adatok egyfelől tények, másfelől az adatok értékelésére kizárólag az Alkotmányvédelmi Hivatal jogosult, annak felülmérlegelésére – értelemszerűen – nincs mód. Éppen ezért az elsőfokú bíróság és a Kúria sem a minősített információt vizsgálta felül, csupán arról győződött meg, hogy a minősített iratokban szereplő információk az Alkotmányvédelmi Hivatal javaslatát, annak következtetéseit alátámasztják-e vagy sem.”

Ezt a jogértelmezést fejtette ki a Kúria a Kfv.II.37.542/2019/10. és Kfv.II.37.544/2019/16. számú döntéseiben is. Mindazonáltal a Kúria a Kfv.II.37.542/2019/10. számú ítélete indokolásában az Európai Unió Bírósága C-300/11. számú ítéletében foglaltakra utalva kiemelte ([19] bekezdés), hogy „a Charta 47. cikkében biztosított bírósági jogorvoslat hatékonysága megköveteli a határozat alapjául szolgáló indokok közlését. A 47. cikkben szereplő védelemhez való jog részét képező kontradiktórius eljárás elvére tekintettel az eljárásban résztvevő feleknek joguk kell, hogy legyen arra, hogy a bíróságnak benyújtott minden iratot és észrevételt megismerhessenek annak érdekében, hogy a bíróság döntését befolyásolhassák és ezen iratokat és észrevételeket megvitathassák. Azonban ha kivételes esetekben, valamely nemzeti hatóság nemzetbiztonsági okokra hivatkozva megtiltja a 2004/38. irányelv 27. cikke alapján hozott határozat pontos és teljes körű okainak az érintettel való közlését, az érintett tagállam illetékes hatóságának az eljárásjog olyan technikáival és szabályaival kell rendelkeznie és kell azokat alkalmaznia, amelyek lehetővé teszik egyrészt az e határozat elfogadásához figyelembe vett információk jellegére és forrásaira vonatkozó jogszerű nemzetbiztonsági megfontolásokat, másfelől pedig azon szükséglet összehangolását, hogy a jogalanynak kellően biztosítsák eljárási jogait – mint a meghallgatáshoz való jog és a kontradiktórius eljárás elve – tiszteletben tartását.”

A Kúria e döntésében az Európai Bíróság ítéletében megfogalmazott garanciális követelmények fényében vizsgálta az ügyre irányadó magyar szabályozási környezetet, megállapította, hogy a C-300/11. számú ügyben kifejtett, elsősorban az eljáró bíróságot terhelő „kontroll-tevékenységnek” a Mavtv. 11. §-a szerinti megismerési eljárásban kell és lehet eleget tenni. A megismerési eljárásban kell elvégezni a hatékony jogvédelem és a nemzetbiztonsági érdek mérlegelését, ezért a keresettel támadott határozat vonatkozásában az európai bírósági ítéletben megfogalmazott garanciális követelmények nem kérhetők számon, ha a felperes elmulasztotta a Mavtv. szerinti megismerési eljárás kezdeményezését és nem vette igénybe a magyar jog által biztosított lehetőségeket a jelen határozat alapjául szolgáló indokok megismerésére ([21] bekezdés).

A bírói gyakorlat értelmében – amely az ismertetett ügyekben a Harmtv.-re vonatkozott a jelen eljárástól eltérően, és amelyek ennek ellenére mégis irányadóak, mert az Szmtv. 94. § (1) bekezdése értelmében az Szmtv. szerinti eljárásokban a Harmtv.-t kell alkalmazni a 2018. évi CXXXIII. törvény hatályba lépését követően indult és megismételt eljárásokban, a szakhatósági állásfoglalás beszerzését az Szmtv. 94. § (4) bekezdés b) pontja és a Harmtv. 87/B. § (4) bekezdése írta elő –, a bíróság a minősített adatok megismerésével biztosítja annak kontrollját, hogy a szakhatóság megfelelő adatok birtokában alakította-e ki az álláspontját a nemzetbiztonság veszélyeztetésének fennállása körében.

Mindazonáltal a jelen perben a felperes 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 32. §-a alapján alkalmazandó 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. § (2) bekezdésére hivatkozva kérte a jelen peres eljárás felfüggesztését azon okból, hogy a TEK és a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásait vitatja, és mivel a megismerési engedély kiadását megtagadó határozat bírósági felülvizsgálata iránt folyamatban lévő másik eljárás eredményeképpen megismerheti azokat az indokokat, amelyek miatt nemzetbiztonsági kockázatot állapítottak meg, úgy jelen perben érdemben tud reagálni és ily módon érvényesülhet a „fegyveregyenlőség” elve.

Azonban a TEK megismerési engedélyt megtagadó határozatának felülvizsgálata tárgyában indított peres eljárás kimenetele nem tekinthető olyan előzetes kérdésnek, amely a felfüggesztést megalapozná. A megismerési engedély kiadására irányuló peres eljárás „eredménye”, ennek során a megismerési engedély megadása nem előkérdése a harmadik országbeli állampolgár állandó tartózkodási kártya visszavonása kapcsán indult közigazgatási jogvita elbírálásának, az eljáró bíróság a közigazgatási perben az objektív és a szubjektív jogvédelmi feladatát, ennek során a „fegyveregyenlőség” biztosítását a minősített adatokat tartalmazó iratba betekintése és annak ellenőrzése útján látja el, hogy a szakhatóság véleménye a nemzetbiztonsági kockázat fennállását igazolja vagy sem. Az a körülmény, hogy a felperes

külön eljárásban a minősített adatokat tartalmazó iratokat megismerheti, nem változtat azon, hogy a szakhatóság milyen adatokon, tényeken alapulva alakította ki a szakhatósági állásfoglalását. A tények, adatok felülmérlegelésére nincs mód, ezért nincs jelentősége annak, hogy a felperes megismerheti-e a külön perben a minősített adatokat és a felperes állításával ellentétben az ellenkező bizonyításának az idegenrendészeti perben nincs helye, a megismert minősített adatokkal, tényekkel a perben érdemben nem tud vitatkozni, a Mavtv. 13. § (1) bekezdése is kizárja a minősített adatok felhasználását. Mindezek alapján kijelenthető, hogy a bíróság az objektív és szubjektív jogvédelmi feladatát és a hatékony jogvédelmet elősegítendő, a II. rendű alperes minősített iratanyagába történő iratbetekintés útján képes ellátni, a peres eljárás felfüggesztésének azonban jogszabályi alapja, indoka nincs.

Pénzügyi jogterület

Kfv.I.35.081/2020/8.; Kfv.I.35.085/2020/8.; Kfv.I.35.089/2020/8.

A rendeltetésellenes joggyakorlás vizsgálata során az Európai Unió Bírósága által kimunkált, a magyar nemzeti bíróságok gyakorlatában is alkalmazott háromlépcsős teszt alkalmazásával kell vizsgálni a jogügyleteket.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperes határozatának törvényességi felülvizsgálata során egyes, a jogvita megítélése szempontjából jelentős körülményeket figyelmen kívül hagyott, illetve nem súlyuknak megfelelően értékelt. Tévesen rögzítette azt, hogy az adóhatóság a felperes tudatos adókijátszásnak minősített magatartását a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiuma 5/2016. (IX. 26.) KMK vélemény 3. pontjában értelmezett gazdasági helyzettel azonosította. A KMK vélemény 3. pontjában elemzett esetkör arra ad iránymutatást, ha a gazdasági esemény a számlában szereplő felek között megvalósult, de a számlakibocsátó (vagy az általa befogadott számla kibocsátója) csalárd magatartást valósított meg. Ebben az esetben kell vizsgálni, hogy a számlabefogadó tudott, illetve tudhatott-e az adókijátszásról.

Az adóhatóság határozatát arra alapította, hogy a felperes az 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 2. § (1) bekezdésében szabályozott rendeltetészerű joggyakorlás alapvető követelményébe ütköző módon szerződéses konstrukciót hozott létre annak érdekében, hogy a foglalkoztatói közterhek megfizetése alól mentesüljön, illetve adólevonási jogot gyakorolhasson.

Az Art. 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy az adójogi viszonyokban a jogokat rendeltetészerűen kell gyakorolni. Az adótörvények alkalmazásában nem minősül rendeltetészerű joggyakorlásnak az olyan szerződés vagy más jogügylet, amelynek célja az adótörvényben foglalt rendelkezések megkerülése.

A visszaélésszerű joggyakorlás körében kialakult joggyakorlat lényege szerint a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a megvalósult gazdasági események az adójogszabályok rendelkezéseinek céljával ellentétes adóelőny megszerzésére irányultak-e.

A rendeltetésellenes joggyakorlás célzatos magatartás, amely adóhatósági megállapítása akkor jogszerű, amennyiben egyértelmű bizonyítékok szólnak amellett, hogy a felek megállapodása, az ügyletek bonyolítása az adótörvények kijátszására irányult [Európai Unió Bírósága (C-255/02 (Halifax), C-425/06 (Part-Service), C-653/11. (Ocean Finance), C-103/09. (Weald Leasing) Kúria Kfv.I.35.529/2006/9., Kfv.VI.35.575/2012/8., Kfv.I.35.520/2016/7., KGD2019. 96., KGD2019. 82.). A bírósági törvényességi felülvizsgálat irányát tehát ez határozza meg.

A rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására akkor van lehetőség, ha a gazdasági esemény formálisan, valós gazdasági tartalom nélkül valósul meg, az ügyletek elsődleges célja olyan adóelőny megszerzése, amely ellentétes az érintett adónemre vonatkozó szabályozás céljaival, rendeltetésével, és az adóhatóság mindezeket objektív körülmények feltárásával bizonyítja.

A bírói gyakorlat által kidolgozott teszt alapján nem rendeltetészerű áfalevonási jog gyakorlása, amennyiben a gazdasági esemény formálisan megfelel a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvben (a továbbiakban: HÉA irányelv), illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek, de valós gazdasági tartalma nincsen, vagy nem meghatározó, mert az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése, és az adóelőny ellentétes a hozzáadottértékadó szabályozásának céljával, rendeltetésével.

Az elsőfokú bíróság a rendeltetésellenes joggyakorlásra alapított adóhatósági határozat törvényességi felülvizsgálatát ezért tévesen, nem az irányadó Art. 2. § (1) bekezdése, és az annak értelmezésére kialakított joggyakorlat alapján végezte el, ezért a Kúria lehetőséget látott a bizonyítékok értékelésének felülvizsgálatára.

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásainak és a bizonyítási eljárás során felvett bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.

A Kúria a bizonyítékok összességében történő értékelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontjából kiindulva a bizonyítékokat csak egyenként, egymástól elkülönítve, önmagukban, és nem összefüggésükben mérlegelte.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a számlakibocsátó a bérnyújtáshoz sem tárgyi, sem személyi feltételekkel nem rendelkezett, a gyártás a felperes telephelyén folyt, a gyártósorokat a felperestől bérelte, alapanyagot a felperestől kapta, bejelentett alkalmazottai sem voltak. A gyártásban közreműködő munkásokat a konzorciumtól kölcsönözte, a dolgozók azonban korábban a felperes, illetve kapcsolt vállalkozása alkalmazásában álltak. Munkájukat a felperes alkalmazottai irányították.

Az elsőfokú bíróság tévesen, és nem más bizonyítékkal összefüggésben értékelt a felperesi ügyvezető perbeli vallomását: ő a kereskedelmi-értékesítési tevékenységet irányította, a számlakibocsátó ügyvezetőjével a felperes nevében nem ő tárgyalt. Az ügylet lényeges körülményeiről (a munkaerő kölcsönzése, a termelés, az ellenérték teljesítése és az utólagos forgalmi kedvezmény elszámolása) nem tudott nyilatkozni. A gyárterületen csak alkalmanként járt, de azt határozottan állította, hogy a felperes másik ügyvezetője a gyártásban részt vevő munkásoknak nem munkáltatói utasítást, hanem szakmai segítséget adott.

A számlakibocsátó ügyvezetője a munkaerő-kölcsönzés részleteiről, a termelésről érdemi nyilatkozatot a bíróság előtt nem tudott tenni. A tanúvallomások alapján egyértelmű volt, hogy a felperes alkalmazottai nem csak alkalmi szakmai tanácsokat adtak, hanem lényegében ők irányították a termelést, a dolgozók tőlük kapták az utasításokat.

A munkavállalók kiszervezése, kölcsönzése, majd a munkaerő-kölcsönző cégek elleni nyomozás után a számlakibocsátóhoz való bejelentésük azt igazolja a foglalkoztatási körülményeik vizsgálata alapján, hogy a szerződések azt a célt szolgálták, hogy a felperes a munkaerőt közterhek nélkül vehesse igénybe. A bérnyújtási szerződés akkor valósítja meg rendeltetését, amennyiben a felperes megrendeléseit a bérnyújtó kapacitásainak bevonásával teljesíti. A számlakibocsátónak azonban sem gyártóeszközei, sem munkásai nem voltak a szerződés megkötésekor, így a felek szándéka nem a bérnyújtás eredeti rendeltetése szerinti vállalkozási szerződésére irányult.

Az elsőfokú bíróság nem értékelt megfelelő súllyal azt a tényt sem, hogy a teljesítés elszámolása nem a ténylegesen gyártott termék mennyiségéhez igazodott, hanem egy átalánydíjas elszámolás volt, ahol az átalánydíj szerződésben rögzített darabszáma lényegesen meghaladta az adott hónapban a teljesítési igazoláson szereplő legyártott termékszámot. Az utólagos engedményről csak megállapodás kötött, de számla nem került kiállításra, a pénzügyi rendezés nem valósult meg, a szerződő felek egymás felé fennálló tartozásába került beszámításra.

A bizonyítékok egyenként és összefüggéseiben történő értékelése alapján a Kúria megállapította, hogy a vizsgált ügyletek elsődleges célja bizonyítottan adóelőny visszaélészerű elérése (a járulékok megtakarítása és az adólevonási jog megteremtése) volt, így azok az Art. 2. § (1) bekezdésében szabályozott rendeltetészerű joggyakorlás elvébe ütköznek.

Kfv.I.35.442/2020/6.

Azon plasztikai sebészeti beavatkozások adómentesek, amelyek célja betegségek és egészségügyi zavarok feltárása, kezelése, gyógyítása. A kizárólag szépsészeti célú beavatkozások adókötelesek. Az adómentesség feltételeinek bizonyítása az adózó kötelezettsége, a megkívánt igazolás módját az adóhatóságnak egyértelműen meg kell határoznia.

I. A 2006/112/EK tanácsi Irányelv (a továbbiakban: HÉA irányelv) 132. cikk (1) bekezdés adott pontjai szerint az egyes közhasznú tevékenységek körében a tagállamok mentesítik az adó alól b) a kórházi és orvosi gyógykezeléseket, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó olyan tevékenységeket, amelyeket közintézmények, illetve az ilyen közintézményekkel szociális tekintetben hasonló feltételek mellett működő intézmények, kórházak, rendelőintézetek, egészségügyi ellátási és diagnosztikai központok és egyéb hasonló jellegű hivatalosan elismert intézmények végeznek; c) azon egészségügyi ellátásokat, amelyeket az érintett tagállam által meghatározott orvosi és paramedicinális hivatások gyakorlói nyújtanak.

A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 85. § (1) bekezdése szintén a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel biztosít adómentességet egyes tevékenységekre. Az Áfa tv. 85. § (1) bekezdés b) pontja alapján mentes az adó alól az a szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó sérült- vagy betegápolás és sérült- vagy betegszállítás, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés, amelyet humán-egészségügyi ellátás keretében közszolgáltató – ilyen minőségében – teljesít. A 85. § (1) bekezdés c) pontja szerint mentes az adó alól az a szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó sérült- vagy betegápolás, amelyet humán-egészségügyi – ideértve természetgyógyászatot is – tevékenységet végző – ilyen minőségében – teljesít.

Az „egészségügyi ellátás” fogalmát tehát nemcsak az Áfa tv., de a HÉA irányelv sem definiálja. A fogalom értelmezésre a C–91/12. számú ítéletben már sor került, azaz a közhasznú tevékenység körében adómentes egészségügyi szolgáltatás körülhatárolása kapcsán a perbeli tényálláshoz hozzárendelhetők az Európai Unió Bírósága korábbi előzetes döntéshozatali eljárásban adott válaszai. Az Európai Unió Bírósága a C–19/12. számú ítéletében egy meglévő, hatályos rendelkezést értelmezett, annak eredménye sem igényelt jogszabály módosítást, a HÉA irányelv, illetve az Áfa tv. adott rendelkezései alkalmazásának nincs akadálya, az Európai Unió Bírósága döntése azok valós, mindig is alkalmazandó tartalmát értelmezte.

Az Európai Unió Bírósága a C–91/12. számú, PFC Clinic AB ügyben hozott ítélet tényállása szerint a sebészeti és esztétikai kezelések svéd nyújtója saját tevékenységét áfa köteles tevékenységnek értékelte és igényelte az előzetesen felszámított hozzáadottértékadó (a továbbiakban: héa) visszatérítését, amit a svéd adóhatóság azért utasított vissza, mert szerintük nem minősülnek a kozmetikai és a helyreállító műtétek adómentes orvosi gyógykezelésnek.

A C–91/12. számú ítélet meghozatala során az Európai Unió Bírósága alapvető szempontnak tekintette a nyújtott szolgáltatás célját. A C–91/12. számú ítélet indokolásának [39] pontja szerint a HÉA irányelv 132. cikke (1) bekezdésének b) vagy c) pontját úgy kell értelmezni, hogy:

- az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló olyan szolgáltatások, amelyek esztétikai műtéteket, illetve esztétikai kezeléseket foglalnak magukban, ezen (1) bekezdésének b) és c) pontja értelmében vett „orvosi gyógykezelések” vagy „egészségügyi ellátások” fogalmába tartoznak, ha e szolgáltatások célja betegségek vagy egészségügyi zavarok diagnosztizálása, kezelése vagy gyógyítása, valamint az egészség védelme, fenntartása vagy helyreállítása;
- az esztétikai beavatkozást igénybe vevő személynek a beavatkozásról alkotott pusztán véleménye önmagában nem meghatározó azon kérdés megítélésében, hogy e beavatkozás gyógyászati célt szolgál-e;
- azon körülmények, hogy az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló szolgáltatásokat engedéllyel rendelkező egészségügyi szakemberek nyújtják vagy végzik, vagy az, hogy ilyen szakemberek döntenek el az ilyen beavatkozások célját, hatással vannak azon kérdés megítélésére, hogy az ügyben szereplőkhöz hasonló beavatkozások a HÉA irányelv 132. cikke (1) bekezdésének b), illetve c) pontja értelmében vett „orvosi gyógykezelések” vagy „egészségügyi ellátások” fogalma alá tartoznak-e; és
- annak megítéléséhez, hogy az alapügyben szereplőkhöz hasonló szolgáltatásnyújtások a HÉA irányelv 132. cikke (1) bekezdésének b) vagy c) pontja értelmében véve héa mentesek-e, figyelembe kell venni az e 132. cikk (1) bekezdésének b) vagy c) pontjában támasztott valamennyi követelményt, valamint ezen irányelv IX. címe 1. és 2. fejezetének egyéb olyan releváns rendelkezéseit, mint az említett irányelv 132. cikke (1) bekezdésének b) pontja esetében az irányelv 131., 133. és 134. cikke.

Az adóhatósági iratok alapján megállapítható, hogy a felperes nem csak a páciens saját magáról alkotott,

szubjektív véleményéhez rendelte a beavatkozás szükségességének megítélését. Plasztikai műtetre a beavatkozást igénybe vevő személy személyes motivációja nélkül nem kerülhet sor, de a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését eredményező kétségek nélkül osztja az Európai Unió Bírósága megállapítását: a páciens beavatkozásról alkotott pusztá véleménye önmagában nem meghatározó azon kérdés megítélésében, hogy a beavatkozás gyógyászati célt szolgál-e. Ugyanaz az eljárás pl. szemhéjplasztika, lehet szépészeti műtét, és az akadálymentes látást elősegítő beavatkozás. Miként a C-91/12. számú ítélet indokolásának [35] pontja fogalmaz, ez orvosi értékelés kérdése, annak erre kiképzett személyzet által tett, orvosi megállapításokon kell alapulnia.

Az orvosi minősítésnek a megadott keretek között kell maradni: szolgáltatások célja betegségek vagy egészségügyi zavarok diagnosztizálása, kezelése vagy gyógyítása, valamint az egészség védelme, fenntartása vagy helyreállítása. A meghatározás alapkövetelménye tehát a szolgáltatás célhoz kötött jellege. A C-91/12. számú ítélet indokolásának [23] és [24] pontjai tartalmazzák az ítélet azon következetes megállapítását, hogy a HÉA irányelv 132. cikkében említett adómentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, mivel ezek kivételt jelentenek azon főszabályhoz képest, miszerint az adóalany által ellenszolgáltatás fejében teljesített minden termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás után héát kell fizetni. Az orvosi jellegű szolgáltatásokat illetően a 77/388 irányelvre vonatkozó ítélkezési gyakorlatból analógia útján következik, hogy a HÉA irányelv 132. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának, amelyek alkalmazási köre eltérő, célja a szűk értelemben vett orvosi szolgáltatásokra vonatkozó adómentesség teljes körének szabályozása (lásd a C-86/09. sz. Future Health Technologies ügyben hozott ítélet [26], [27] és [36] pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

Ahhoz tehát, hogy a felperes az általa nyújtott szolgáltatás az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének keretei között adómentesnek minősülhessen, szolgáltatásának célja betegségek vagy egészségügyi zavarok diagnosztizálása, kezelése vagy gyógyítása, valamint az egészség védelme, fenntartása vagy helyreállítása kell legyen, amely célnak az orvos szakmai minősítésen, és nem a páciensek szubjektív érzetén kell alapulnia. A törvény kifejezetten célhoz kötötten, a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel biztosítja az adó alóli mentességet.

A Kúria a 2018. szeptember 20-án kelt Kfv.V.35.097/2018/8. számú végzésével a felülvizsgálati eljárást az Alkotmánybíróság IV/546/2017. ügyszámú, a Kúria Kfv.I.35.062/2016/10. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz eljárás befejezéséig felfüggesztette. Az Alkotmánybíróság a 3325/2020. (VIII. 5.) AB határozatával az alaptörvény-ellenesség megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy amikor az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás keretében az uniós jog valamely szabályát értelmezi, a norma azon jelentését tárja fel, ahogyan az adott normát mindig is értelmezni kellett volna. Az Európai Unió Bírósága a C-19/12. számú ítéletének időbeli hatályát nem korlátozta, melyből következően, figyelemmel az ügyben alkalmazott jogi norma változatlanására és az Európai Unió Bírósága jogértelmezésének ex tunc természetére a Kúria döntése az indítványozó által állított okból nyilvánvalóan nem ellentétes a jogállamiság elvével. Az Alkotmánybíróság az indítványozó azon érvelésével összefüggésben, miszerint a Kúriának értékelnie kellett volna, hogy a jogszabály értelmezésének jelentős mértékű utólagos megváltozása sérti a jogbiztonság követelményét, kiemelte, hogy ha az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás keretében értelmezi az uniós jog valamely szabályát, illetőleg állást foglal egy meghatározott tartalmú nemzeti jogszabály uniós joggal való összeegyeztetlensége kérdésében, az Európai Unió Bírósága döntésének elvi tartalmát a tagállami bíróság az uniós jogból fakadó kötelezettségének eleget téve követni köteles. Az Alkotmánybíróság rámutatott: a NAV általános, jogi kötelező erővel nem bíró tájékoztatási kötelezettsége az Art. 1. § (5) bekezdésén (jelenleg az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény 6. §-án) alapul, és nem minősül hatósági eljárásnak, ekként ezen tájékoztatások esetén az adózással kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének kockázatát továbbra is az adózó viseli. Figyelemmel arra, hogy a jelen ügyben az indítványozó érvelésének alapját képező tájékoztatás az Art. 1. § (5) bekezdésén alapul, és a tájékoztatás maga is kifejezetten tartalmazta, hogy az nem bír kötelező erővel, ezért az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott bírói döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését ezen okból sem sérti. (ld. AB határozat [21]-[23], [27] pontjai)

II. A 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 99. § (2) bekezdése egyértelműen szabályozza, hogy

ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani. A felperes állításait a megelőző, közigazgatási eljárásban okirattal kívánta bizonyítani, azonban azokat az adóhatóság nem fogadta el.

A közigazgatási határozat felülvizsgálatát végző bíróságnak feltétlenül meg kell vizsgálnia, hogy a közigazgatási eljárásban teljesültek-e a tisztességes eljárás követelményei, és ennek hiányában magának kell pótolni e követelmények teljesülését.

A Kúria már számos határozatában rámutatott, hogy a tisztességes ügyintézéshez való jog megsértése akkor is súlyos, a határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási jogszabálysértés, ha megismételt eljárás eredményeképpen azonos döntés születik. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét.

A perbeli esetben az adóhatóság nem ismertette a felperessel, hogy konkrétan milyen dokumentációt vár el, nem egyértelműsítette az okiratok tartalmát, ezért a felperes el volt attól zárva, hogy megismerje az adóhatóság álláspontját. A perbeli ügyben ennek azért volt kiemelt jelentősége, mert a vizsgált időszakban az adóhatóság a plasztikai tevékenységet áfamentesnek tekintette. Utóbb a 2012/36. számú Adózási kérdésben tisztázta a plasztikai sebészet áfarendszerbeli megítélését.

A tisztességes eljárás a jogállamiság és a demokratizmus része. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke biztosítja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése rögzíti: mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. Magyarországon tehát Alaptörvény írja elő közigazgatási eljárásokra is a fair eljárás követelményét. A tisztességes eljáráshoz való jog a felek és a megfelelő igazságszolgáltatás érdekeinek védelme érdekében egy sor eljárási jogot foglal magában. Ezek közül mind a büntető, mind a polgári eljárásokra vonatkozik a személyes meghallgatás joga, a hatékony részvételhez való jog, a tárgyalás közvetlensége, a fegyverek egyenlőségének követelménye, a kontradiktórius eljárás követelménye, a bizonyítási eljárás megfelelőségének követelménye, a visszaható hatály tilalma, továbbá az ügy alapos kivizsgálásának és a döntés megfelelő indokolásának követelménye.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlatában a kontradiktórius eljáráshoz való jog azt jelenti, hogy a feleknek lehetőségük van arra, hogy megismerjék a bíróság döntésének befolyásolása céljából előterjesztett bizonyítékokat és észrevételeket, és azokhoz megjegyzéseket fűzzenek [Polgári ügyekben: Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, 1993. június 23., series A no. 262, § 63; büntetőügyekben: Rowe and Davis kontra Egyesült Királyság (GC), 28901/95, ECHR 2000-II, § 60]. A kontradiktóriusság elve annyira alapvető, hogy az eljárások felgyorsításának kívánalma sem igazolhatja a figyelmen kívül hagyását (Nideröst-Huber kontra Svájc, 1997. február 18., Reports of Judgments and Decisions 1997-I, § 30.).

Az Európai Unió Bírósága a C-189/19. számú ügyben nyomatékosította a védelemhez való jog tiszteletben tartását, amely az uniós jog által biztosított jogok között szerepel, és amely az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog általános alapelveként minősül. Ezt akkor kell alkalmazni, ha a közigazgatási szerv valamely személlyel szemben olyan aktus meghozatalát helyezi kilátásba, amely e személynek sérelmet okoz. Ezen elv értelmében azon határozatok címzettjei számára, amelyek e címzettek érdekeit érzékelhetően érintik, lehetővé kell tenni, hogy megfelelően kifejtessék álláspontjukat azon elemekkel kapcsolatban, amelyekre a közigazgatási szerv támaszkodni kíván. E kötelezettség a tagállamok közigazgatási szerveire hárul, amennyiben azok az uniós jog hatálya alá tartozó intézkedéseket fogadnak el, akkor is, ha maga az uniós jog nem ír elő kifejezetten ilyen alakszerűséget. [39. pont]

Ebben a döntésben az Európai Unió Bírósága kitért a tagállami bíróságnak az adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálata kapcsán kifejtett szerepére is, a fegyveregyenlőség elvének bíróság által történő biztosítására. Ez szerves részét képezi a magánszemélyek uniós jogból származó jogai Charta 47. cikkében foglalt hatékony bírósági védelme elvének, amennyiben az – többek között a kontradiktórius eljárás elvéhez hasonlóan – magának a tisztességes eljárás fogalmának a velejárója, az következik, hogy

észszerű lehetőséget kell biztosítani valamennyi félnek arra, hogy olyan körülmények között ismertesse álláspontját, ideértve a bizonyítékait is, amelyek mellett nem kerül teljesen elnyertelen helyzetbe ellenfelével szemben. Ezen elv célja a bírósági eljárásban részt vevő felek közötti eljárásbeli egyensúly biztosítása, e feleknek különösen a bizonyításfelvételre, a bíróság előtti kontradiktórius vitára, valamint az említett felek jogorvoslathoz való jogára vonatkozó szabályokat érintő jogai és kötelezettségei egyenlősége biztosítása révén. A tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó követelmények tiszteletben tartásának érdekében fontos, hogy a felek kontradiktórius eljárásban mind az olyan tényállási elemeket, mind pedig az olyan jogi kérdéseket megvitathassák, amelyek az eljárás kimenete szempontjából meghatározók (2009. december 2-i Bizottság kontra Írország és társai ítélet, C-89/08 P, EU:C:2009:742, 56. pont).[62. Pont]

Az adóhatóság a megelőző, közigazgatási eljárásban megsértette a tisztességes hatósági eljárás követelményét, figyelemmel arra, hogy a megváltozott adóhatósági gyakorlatra tekintettel a felperest az Art. 1. § (5) bekezdése alapján nem tájékoztatta arról, hogy konkrétan milyen igazolást vár el a felperestől. Az elsőfokú bíróság azzal követett el jogszabálysértést, hogy ezt a hiányosságot nem észlelte. Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezte, az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra kötelezte.

A megismételt eljárásban az adóhatóságnak pontos, konkrét, világos felhívást kell kiadnia a felperesnek, melyben egyértelműen rögzíti, hogy milyen igazolást vár el az áfamentesség igazolásául. A Kúria ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy elfogadható a felperes által készített olyan táblázatos összeállítás, amely számlánként, szolgáltatásonként tartalmazza a BNO besorolást, melyből kitűnik, hogy az egészségügyi beavatkozást nem kizárólag plasztikai céllal végezték el. Ha az adóhatóság ezen táblázatos kimutatást nem tartja elegendőnek akkor akár szűrőpróbaszerűen is ellenőrizheti, hogy a számlákban feltüntetett szolgáltatás áfamentesnek minősül-e. Az adóhatóság attól sincsen elzárva, hogy a felperes teljes dokumentumába betekintsen, és ha ennek alapján úgy ítéli meg, hogy a BNO besorolás nem fogadható el az áfamentesség igazolására, úgy orvosszakértőt vegyen igénybe.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.029/2020/4.

Deviza-alapú kölcsönszerződések törvényi módosítása (forintosítása) nem zárja ki az árfolyamkockázat tisztességtelenségének vizsgálatát.

A Kúria egyetértett a felperesekkel abban, hogy a másodfokú bíróság tévesen jutott arra a jogi álláspontra, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelensége jogkövetkezményének levonását a 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) kizárta. Erre a következtetésre sem az Európai Unió Bírósága C-51/17. sz. ítéletéből, sem a DH3. tv.-ből nem lehet jutni. Ezzel kapcsolatos jogi álláspontját a Kúria éppen a hivatkozott uniós bírósági ítélet alapeljárásában a kezdeményező Ítéletábla jogerős ítéletével szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján hozott Pfv.VII.20.974/2019/5. sz. ítéletében (BH 2020.214.) – az Európai Unió Bírósága ítéletében írt jogértelmezést követve, annak megfelelően – fejtette ki részletesen, amelyet változatlan tartalommal fenntartott.

A Kúria a hivatkozott ítéletében arra mutatott rá, hogy a DH3. tv. rendelkezéseinek nem tulajdonítható a jogerős ítéletben bemutatott joghatás, vagyis az, hogy a törvénnyel elrendelt forintra átváltás megszüntette a fogyasztó fizetési kötelezettségére vonatkozó további szerződéses feltételek – idetartozóan az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés – érvénytelensége vizsgálatának

lehetőségét az érvénytelenség jogkövetkezményeire kiterjedően. A DH3. tv. 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjából, 2. § (1) bekezdés j) pontjából, 3. § (1), (3) és (4) bekezdéséből, 10. §-ából, 15. §-ából egyértelműen kitűnően, a törvény a jövőre nézve rendelkezett a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések, illetve a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) szerint érvénytelen szerződési feltételekkel összefüggésben [DH1. tv. 3. § (1) bekezdés, 4. § (1) és (2) bekezdés] a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2.) tv. alapján teljesített elszámolás eredményeként kimutatott és még fennálló tartozás tekintetében a meg nem szűnt szerződések törvény erejénél fogva bekövetkező módosulásáról, illetve a DH2. tv. alapján kimutatott tartozás adott devizaárfolyamon forintkövetelésre való átváltásáról. A DH3. tv. a fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések közül a DH1. és DH2. tv.-ekkel rendezett két tisztességtelen szerződési feltétel elhagyásával, a pénzügyi intézmények számára előírt elszámolás eredményeként kimutatott tartozás – ideértve a még meg nem szűnt szerződésekből eredő törlesztőrészlet fizetési kötelezettség – árfolyamkockázatnak kitettséget szüntette meg a jövőre nézve, a megjelölt fordulónappal. A törvény tehát a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében az elszámoláshoz igazított fordulónap szerinti hatállyal a jövőre nézve szüntette meg, nem küszöbölte ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott fordulónap között eltelt időben jelentkező árfolyamváltozás hatását.

A DH3. tv. a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések megkötésének időpontjára visszamenőleg nem rendezte az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó – esetleg – érvénytelen szerződéses kikötések joghatását, mindez a jogszabálynak nem volt célja, szabályaiból közvetve sem vezethető le az előzőektől ellentétes tartalom. A DH3. tv. – DH1. és DH2. tv.-nyel kifejezetten összekapcsolt, a részletszabályokban is következetesen érvényesülő – tárgyi hatálya nem terjed ki, nem érinti tehát az adott fogyasztói kölcsönszerződések egyéb érvénytelen kikötéseiből fakadó követelések érvényesíthetőségét, nem zárja ki – a forintra átváltás, illetve a kamatszabály alkalmazásának mellőzésére irányuló bejelentés elmaradása esetére sem – az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés érvénytelenségére alapított igény bíróság előtti érvényesítését és annak érdemi vizsgálatát. A jogalkotó előzőeknek megfelelő szándéka kitűnik a DH3. tv.-nek a 2015. évi CXLV. törvény 29. §-ával beiktatott 15/A. §-ában a fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítására és az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazására kezdeményezett peres eljárásokkal szemben kifejezett elvárásból, iránymutatásból is.

Gfv.VII.30.066/2020/14.

Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatást a vonatkozó szerződéses rendelkezésekkel együttesen kell vizsgálni abból a szempontból, hogy azok alapján az átlagosan tájékozott fogyasztó megérthette-e, hogy az árfolyamkockázatot ő viseli és annak mértéke korlátlan.

A Kúria egyetértett a II. rendű alperessel abban, miszerint annak megítélése során, hogy a tájékoztatás tisztességes volt-e, nem volt és jelenleg sem elvárás az egyenesítés, a pénzügyi intézménynek az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: átlagos fogyasztó) mércéjét figyelembe véve kellett a tájékoztatást megadnia az árfolyamkockázatról. Nem volt feladata és kivitelezhetetlen is lett volna például annak alapos felmérése, hogy az adott fogyasztó milyen pénzügyi ismeretekkel rendelkezik, az adott írásbeli tájékoztatást megértette-e, ha ezzel kapcsolatban a fogyasztó felé nem jelzett.

A fent írtaktól eltérő kérdés, hogy a tájékoztatás tisztességes voltának megítélése során a perben e körben feltárt összes bizonyítékot értékelni kell. Az adott tényállás mellett a II. rendű alperes jogi álláspontja az volt, hogy a bizonyítottan nyújtott írásbeli tájékoztatás (a kölcsönszerződés egyes rendelkezéseiben, a kockázatfeltáró nyilatkozatban írtak) megfelelt a jogszabályok, az Európai Unió Bírósága, illetve a Kúria joggyakorlata által kidolgozott követelményeknek. Ha ez helytálló megállapítás, a fogyasztó bizonyíthatta, hogy a fenti tisztességes tartalmú tájékoztatást lerontotta az ezektől eltérő tartalmú egyéb írásbeli, vagy szóbeli tájékoztatás (2/2014. PJE határozat 1. pont).

A Kúria nem értett egyet a másodfokú bíróság azon jogi álláspontjával, hogy a bizonyítottan írásban nyújtott tájékoztatás nem felelt meg a tisztességes tájékoztatás követelményének a jogerős ítéletben kifejtett indokokból. A tájékoztatásból egyértelműen, világosan kitűnt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva, hogy az árfolyamkockázat valós (az nem volt elbagatellizált), az jelentős lehet, amely rendkívül hátrányos következményekkel járhat a fogyasztóra, ha jövedelme nem CHF-ben keletkezik. Olyan rendelkezése az írásbeli tájékoztatásnak nem volt, amelyből a fogyasztó alappal következtethetett volna arra, hogy az árfolyamkockázat vállalásának van felső határa. Ahogy arra a Kúria a 6/2013. PJE határozatban is rámutatott, az árfolyamkockázat mértékéről a pénzügyi intézményt nem terhelte tájékoztatás, hiszen az előre kimutathatatlan volt. Egyébként az adott konstrukció mellett maga a fogyasztó korlátozhatta az árfolyamkockázatot azzal, hogy módjában állt a szerződéses konstrukciót egyoldalú döntésével forint alapúvá átalakítani.

A deviza alapú perbeli kölcsönszerződés konstrukciós sajátossága, hogy a kölcsön összege CHF-ben került meghatározásra az adós forintban meghatározott finanszírozási igénye megjelölése mellett. A kölcsön folyósításával a kölcsön összege CHF-ben rögzült, amelynek forintbeli ellenértékére az árfolyamváltozás kihatott, de ez a kölcsönszerződésből egyértelműen megállapítható. A törlesztő részletek tekintetében is elsődlegesen ez befolyásolta a törlesztő részletek nagyságát. Egyébként – szemben a jogerős ítéletben írtakkal – e körben képlet is volt a szerződés elválaszthatatlan mellékletét képező ÁSZF-ben. Olyan megállapításra alappal nem lehet jutni, hogy a törlesztő részletek alakulása nem számítható ki e képlet alapján. Ettől eltérő kérdés, hogy az egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő szerződéses rendelkezés előre nem kiszámíthatóvá tette a törlesztő részletek alakulását, de e szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán a fogyasztót ért kár orvoslást nyert az elszámolás során.

Az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó szerződéses rendelkezéshez részben kapcsolódó kérdés a devizahitelezésről szóló ERKT/2011/1. számú ajánlásban (a továbbiakban: ajánlás) írtak figyelembe vételével kapcsolatos kérdéskör. A Kúria nem értett egyet a II. rendű alperessel abban, hogy az Európai Unió Bírósága joggyakorlata nem tartja elvárásnak a C-51/17. számú ítéletében is rögzítettek szerint, miszerint a tájékoztatásnak – hivatkozva az ajánlásra – ki kellett terjednie a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Nem vitásan az Európai Unió Bírósága ítéletben felhívott, a fentieket tartalmazó ajánlás a perbeli kölcsönszerződés megkötését követően évekkel később készült, mégis az Európai Unió Bírósága ítéletéből arra kell következtetni, hogy a fenti elvárást már az ajánlás hatályba lépését megelőzően megkötött szerződések tekintetében is irányadónak kell tekinteni. A korábban kifejtettek szerint az első feltétel az adott tényállás mellett megvalósult. A második feltétel kapcsán a II. rendű alperes arra helyesen mutatott rá, hogy a magyar pénzügyi intézmények által gyakran alkalmazott – később egyébként tisztességtelenné minősült és elszámolást is eredményező – egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő szerződéses rendelkezés esetén a külföldi kamatlábak emelkedéséről történő tájékoztatás elmaradásának nincs ügyszintű jelentősége, hiszen az nem hatott ki, vagy csak rendkívül áttételesen, a fogyasztó által ki nem számítható módon a fogyasztó fizetési kötelezettségeire. A kamatlábak lehetséges emelkedésekről szóló tájékoztatásnak olyan szerződéses konstrukciók esetén van jelentősége, ahol a kamat mértékére a referencia kamat változása közvetlenül kihatott.

A [16] bekezdésben írtaknak megfelelően a fogyasztó felperes bizonyíthatta volna, hogy az írásban kapott, fentiekben értékelt tájékoztatást lerontották egyéb írásbeli anyagok vagy szóbeli tájékoztatás során elhangzottak. E körben kizárólag a felperes személyes meghallgatásán elmondottak vehetők figyelembe, de azok nem alkalmasak olyan megállapítás levonására, hogy a felperes nem kapott tisztességes tájékoztatást. Önmagában az, hogy a felperes pénzügyi szakértőt vett igénybe, nem jelenti azt, hogy a tájékoztatás nem volt megfelelő. Ahogy az már kifejtésre került nem annak van jelentősége, hogy a felperes megértette-e a kockázatokat, hanem annak, hogy az átlagos fogyasztónak meg kellett-e azt értenie.

A Kúria utal arra, a II. rendű alperes árfolyamkockázattal kapcsolatos – a perbelivel megegyező tartalmú – tájékoztatását korábban már három másik ítéletében (Pfv.V.22.307/2016/4., Pfv.I.20.307/2019/6., Pfv.I.20.472/2020/5.) is vizsgálta, és azt nem találta tisztességtelenné. A jelen perben ezekhez képest olyan jelen eljárásban figyelembe vehető tény vagy körülmény nem merült fel, amely új vizsgálati szempontot eredményezett volna, ezért a korábbi ítéletekhez igazodva, a perbeli tájékoztatást tisztességesnek találta.

Gfv.VII.30.187/2020/9.

Deviza alapú kölcsönszerződések konstrukció jellegadó sajátossága, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli. Az erre vonatkozó szerződéses rendelkezések külön figyelemfelhívás nélkül is a szerződés részévé válnak.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését nem tartotta indokoltnak az Európai Unió Bírósága C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban feltett jogkérdésre, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések elbírálására a hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdés nem hat ki, ezért a Kúria a felperesek felülvizsgálati eljárás felfüggesztése iránti kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 152. § (2) bekezdése alapján elutasította. A Kúria utalt arra, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) és 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) az árfolyamrést a devizaalapú kölcsönszerződések tekintetében egységesen a fogyasztók javára rendezték, akként, hogy azok tisztességtelenek és kötelezte a hitelező pénzügyintézeteket az árfolyamrés alkalmazásából eredő költség visszatérítésére, amely a felperesek tekintetében is megtörtént.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Guðmundur Andri Ástráðsson Izland elleni ügye (26.374/18. sz. ügy)³²

A kérelmezőt 2017 márciusában ítélték el érvényes engedély nélkül, kábítószer hatása alatt való vezetésért. Fellebbezését a 2018 januárjában felállított új fellebbviteli bíróság (*Landsréttur*) tárgyalta, A. E. bírónő az ügyében eljáró bírák egyike volt. A kérelmező A. E. kizárását kérte, azzal érvelve, hogy kinevezési eljárása során szabálytalanságok történtek, miként azt a Legfelsőbb Bíróság 2017. decemberi ítéletében megállapította, de kérését elutasították. A fellebbviteli bíróság helybenhagyta a kérelmező elítélését. A kérelmező 2018 áprilisában fellebbezést nyújtott be a Legfelsőbb Bírósághoz, azzal érvelve, hogy az A. E. kinevezése nem a törvénnyel összhangban történt, és így nem élhetett a törvény által felállított, független és pártatlan bíróság előtti tisztességes eljáráshoz fűződő jogával. Azt is állította, hogy A. E. kinevezése politikai indíttatású volt. A Legfelsőbb Bíróság 2018 májusában elutasította fellebbezését. Úgy találta, hogy annak az eljárásnak a hibái ellenére, amellyel A. E.-t kinevezték a Fellebbviteli Bíróságra, amint azt a korábbi, 2017. decemberi ítéleteiben megállapította, kinevezése érvényes volt. Úgy vélte, hogy nincs elegendő ok kétségbe vonni, hogy a kérelmező tisztességes eljárásban részesült független és pártatlan bírák előtt.

A. E.-t egy kiválasztási eljárás után nevezték ki, amelynek során egy Értékelő Bizottság először 33 jelöltet értékelt a Fellebbviteli Bíróság 15 bírói álláshelyére, és 15 olyan jelölt listáját ajánlta, akiket a legalkalmasabbnak ítélte az adott tisztség betöltésére. Az 50/2016. számú igazságügyi törvény („az új igazságszolgáltatási törvény”) vonatkozó rendelkezése értelmében az igazságügyi miniszter csak abban az esetben térhet el az Értékelő Bizottság értékelésétől, és javasolhat egy vagy több különböző jelöltet, ha a javasolt jelölt(ek) a Bizottság szerint teljesíti(k) az igazságszolgáltatási törvényben az ilyen kinevezésre előírt összes minimumkövetelményt, és ha a javaslatot a Parlament elfogadja. Jelen esetben az igazságügyminiszter a bizottság 15 javasolt jelöltje közül 11-et választott ki, hozzáadva 4 további, köztük A. E.-t, akik a bizottság legjobb jelöltjeinek listáján alacsonyabb helyezést értek el. A miniszter felhozott bizonyos érveket a bizottsági jelöléssel kapcsolatban tett változtatások mellett. 2017 júniusában a Parlament szótöbbséggel, egyetlen szavazással elfogadta a miniszter listáját, és még ebben a hónapban Izland elnöke aláírta az új bírák, köztük A. E. kinevezési okmányait.

Két jelölt, akiket az értékelő bizottság javasolt, de akiket a miniszter eltávolított a bizottság listájáról, beperelte az izlandi államot, vitatva a kinevezési eljárás törvényességét. A Legfelsőbb Bíróság 2017 decemberében elutasította vagyoni kártérítési igényüket, de mindkettőjüknek fejenként 700.000 izlandi koronát (ISK) ítélte meg nem vagyoni káruk fejében. A Legfelsőbb Bíróság 2017. december 19-ei két ítéletében megállapította, hogy a miniszter megsértette a közigazgatási jogszabályokat, mivel nem indokolta független vizsgálattal a Parlament elé terjesztett javaslatát, amely megadta volna a szükséges információkat a választott jelöltek érdemeinek értékeléséhez. A parlamenti eljárás szintén helytelen volt az eredeti listán nem szereplő négy jelöltet tekintetében, mivel a Parlament a módosított listát egységesen, anélkül hagyta jóvá, hogy az egyes jelöltekről külön-külön szavazott volna, a törvény előírása szerint.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással - sérelmezte, hogy az újonnan létrehozott, a büntetőítéletet helybenhagyó Fellebbviteli Bíróság tanácsában eljáró három bíró egyikét,

³² Az ítéletet a Nagykamara hozta 2020. december 1-jén; az ítélet végleges.

nevezetesen az A. E.-t, nem a vonatkozó nemzeti jogszabályoknak megfelelően nevezték ki, és ezért az ellene felhozott büntetőjogi vádat nem e rendelkezés értelmében vett „törvény által létrehozott bíróság” bírálta el. A kérelmező továbbá azt is sérelmezte, hogy megtagadták tőle a független és pártatlan bírósághoz való jogot, tekintettel az A. E. részvételére kinevezésének hibái ellenére az ügyében döntő fellebbviteli bíróság tanácsában.

Az Izlandi Legfelsőbb Bíróság 2017. december 19-i ítéleteire utalással a Bíróság észlelte, hogy abban az eljárásban, amelynek során A. E. bírónőt kinevezték a Fellebbviteli Bíróságra, nem tartotta be a bírói kinevezésekre vonatkozó nemzeti jogszabályok néhány szabályát. Tekintettel a jogsértés megállapításának lehetséges következményeire és a fontos kiegyenlítő érdekekre, a Bíróság azon az állásponton volt, hogy a „törvény által létrehozott bírósághoz” való jogot nem szabad túl tágan értelmezni, úgy, hogy a bírósági kinevezési eljárásban bekövetkezett bármely szabálytalanság felvetné e jog sérelmét. Annak megállapítása, hogy a bíróság nem „törvény által létrehozott bíróság”, jelentős következményekkel járhat a jogbiztonság és a bírák elmozdíthatatlanságának elvei tekintetében. Noha ezeket az elveket gondosan be kell tartani, figyelembe véve azokat a fontos célokat, amelyeket szolgálnak, azok minden áron történő fenntartása a „törvény által létrehozott bíróság” követelményeinek rovására bizonyos körülmények között még nagyobb károkat okozhat a jogállamiságnak és az igazságszolgáltatás iránti közbizalomnak. A Bíróság tehát háromlépcsős tesztet fogalmazott meg annak megállapítására, hogy a bírói kinevezési eljárás szabálytalanságai olyan súlyosak-e, hogy a törvény által megállapított bírósághoz való jog megsértésével járnak; ez a Bíróság által elfogadott súlyossági küszöb.

Az Izlandi Legfelsőbb Bíróság 2017. december 19-ai és 2018. május 24-ai ítéleteiben arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbviteli bíróság bírónak kinevezése során két szempontból sem tartották be a nemzeti jogszabályokat: egyrészt az igazságügyi miniszter nem végezte el a tények független értékelését, és nem szolgáltatott megfelelő indokokat az értékelési bizottság javaslatától való eltérésre, ellentétben a közigazgatási eljárásokról szóló törvény 10. cikkével; másodsorban, az izlandi parlament nem tartotta be az új igazságügyi törvény IV. átmeneti rendelkezése szerinti különleges szavazási eljárást (külön szavazás a miniszter által javasolt jelöltekéről). Következésképpen a Bíróság úgy találta, hogy nincs oka megkérdőjelezni a nemzeti jog legfelsőbb bíróságiértelmezését, és hogy a teszt első feltétele teljesült.

A Bíróság kiemelte, hogy a legutóbbi jogszabályi reformok során az Értékelő Bizottság felhatalmazást kapott arra, hogy kötelező érvényű ajánlásokat adjon ki a bírói kinevezésére mindhárom szinten. Míg a törvény valóban lehetővé tette a miniszter számára, hogy bizonyos mértékben eltérjen a bizottság értékelésétől, ennek a mérlegelési jogkörnek a használata továbbra is a parlamenti ellenőrzés alá tartozik. Ennek a mechanizmusnak a fő célja az volt, hogy korlátozza a kormányzat befolyását a bírák kinevezésében, és ezáltal megerősítse az izlandi igazságszolgáltatás függetlenségét. Ezen magyarázatok fényében a Bíróság feladata annak megállapítása volt, hogy a miniszter által javasolt négy bíró – ideértve az A. E.-t is – kinevezésére irányuló eljárás szabályainak megsértése olyan súlyos volt-e, hogy lerontotta az eljárás törvényességét, és aláasta a „törvény által létrehozott bírósághoz” való jog lényegét.

Ami a miniszter által elkövetett jogsértéseket illeti, a Parlamentnek adott magyarázatai szerint az értékelési bizottság értékelésétől való eltérésről való döntésének indoklása elsősorban abban rejlik, hogy nagyobb súlyt kell tulajdonítani a jelöltek értékelésében az igazságügyi tapasztalatoknak, és biztosítani kell a nemek közötti egyensúlyt. Az Értékelő Bizottság döntése, amely szerint ugyanolyan súlyt tulajdonít az igazságügyi tapasztalatnak, mint a peres és az adminisztratív tapasztalatnak, összhangban volt a vonatkozó jogszabályokkal és gyakorlattal, amelyet a bizottság következetesen követett legalább négy évig. A bizottság értékelési módszere megfelelt az esélyegyenlőségi törvény (10/2008. sz. Törvény) nemek közötti egyensúlyi követelményeinek is. Ezenkívül az izlandi legfelsőbb bíróság 2017. december 19-ei ítéleteiben egyértelműen kijelentette, hogy az igazságügyminiszter nem hivatkozhat e törvény nemek közötti egyenlőségre vonatkozó rendelkezéseire, mert azok csak akkor alkalmazhatók, ha két különböző nemű jelöltet egyformán képzettnek tartanak, és a miniszter, mivel vizsgálata nem volt megfelelő, nem tudott volna ilyen döntést hozni. Még ha feltételezzük is, hogy az Értékelő Bizottság értékelése hibás volt e területeken, és hogy az igazságügyminiszter ezután jogos okokból tért el a bizottság véleményétől, a legfőbb következtetés a Legfelsőbb Bíróság 2017. decemberi ítéleteiben tett megállapításokból az volt, hogy a miniszter a közigazgatási eljárásról szóló törvény 10. §-ában előírtak ellenére egyszerűen nem magyarázta el, miért választott az egyik jelölt helyett a másikat. A miniszter az

Értékelő Bizottság értékelési módszerét illető eltérő véleménye nem mentesítette őt az alól a kötelezettsége alól, hogy megalapozott indokát adja annak a döntésének, hogy eltér ettől a semleges értékeléstől.

A Bíróság véleménye szerint a miniszter indítékaival kapcsolatos bizonytalanság komoly félelmeket vetett fel az igazságszolgáltatásba való indokolatlan beavatkozással szemben, és ezáltal lerontotta az egész eljárás törvényességét, különösen azért, mert a miniszter a koalíciós kormány többségét alkotó azon politikai párthoz tartozott, amelynek egyedüli szavazatával elfogadták javaslatát a Parlamentben. Ráadásul, noha a Bíróság nem volt tudta megerősíteni, hogy – amint azt a kérelmező állítja – a miniszter politikai indíttatásból cselekedett, úgy ítélte meg, hogy cselekedetei objektív módon igazolhatták az ezzel kapcsolatos aggályokat, és hogy ez elegendőek voltak ahhoz, hogy lerontsák a kiválasztási folyamat átláthatóságát. Végül a vonatkozó szabályok miniszter általi be nem tartása annál súlyosabb volt, mivel a saját minisztériumának jogi tanácsadói, az értékelő bizottság elnöke és az Igazságügyi Minisztérium *ad hoc* állandó titkára számos alkalommal emlékeztetették jogi kötelezettségeire. A Bíróság utalt a Legfelsőbb Bíróság 2017. decemberi ítéleteiben tett megállapítására is, miszerint a miniszter a kiválasztott jelöltek jó hírnevét érintő „nyilvánvaló veszély [teljes figyelmen kívül hagyásával]” járt el. Így méltányos volt azt a következtetést levonni: úgy tűnik, hogy a miniszter teljes mértékben tisztában volt az alkalmazandó nemzeti jog szerinti kötelezettségeivel. Tekintettel az igazságügyminiszter által elkövetett jogsértésekre és azok bekövetkezésének körülményeire, a Bíróság úgy találta, hogy ezek nem pusztán technikai vagy eljárási hibák, hanem súlyos szabálytalanságoknak minősülnek, amelyek a „törvény által létrehozott bíróság”-hoz való jog lényegével ellentétesek.

Ami a parlamenti eljárás hiányosságait illeti, a Bíróság kiemelte, hogy a Parlament nemcsak azt mulasztotta el megkövetelni, hogy a miniszter objektív indokát adja javaslatainak annak érdekében, hogy hatékonyan teljesíthesse feladatait, hanem, amint azt a Legfelsőbb Bíróság is elismerte, figyelmen kívül hagyta az új igazságszolgáltatási törvény IV. átmeneti rendelkezése szerinti különleges szavazási szabályokat azzal, hogy a miniszter javaslatát egyetlen szavazásra bocsátotta, ahelyett, hogy az egyes jelöltekről külön szavaztak volna. Védhető, hogy a Parlament e mulasztása önmagában még nem jelentette volna a „törvény által létrehozott bírósághoz” való jog megsértését, különösen azért, mert a képviselőknek lehetőséget kínáltak arra, hogy külön szavazást kérjenek. Ez azt jelenti, hogy a szavazási eljárás bizonyosan súlyosbította azokat a súlyos jogsértéseket, amelyeket az igazságügyi miniszter elkövetett az általa javasolt négy jelölt tekintetében, és aláásta a Parlament ellenőrző szerepét a bírósági kinevezések terén az illetéktelen kormányzati mérlegelést illetően. Ennek megfelelően nem volt indokolatlan a kérelmező számára, hogy azt higgye: a Parlament döntését elsősorban pártpolitikai megfontolások vezérelték. Míg az új igazságszolgáltatási törvény szerinti különleges parlamenti szavazási eljárás célja az újonnan létrehozott fellebbviteli bíróságra történő kinevezések legitimitásának megerősítése volt, a Parlament beavatkozása nem hozta meg a kívánt hatást. Más szavakkal, a Parlament nem teljesítette a kinevezési eljárás törvényességének biztosítására vonatkozó kötelezettségét a szóban forgó négy jelölt tekintetében. Következésképpen súlyosan megsértették a jelen ügyben a fellebbviteli bíróság bírónak kinevezésére vonatkozó eljárás egyik alapvető szabályát.

A Bíróság kiemelte: a Legfelsőbb Bíróság hatáskörébe tartozott a fent említett szabálytalanságoknak a kérelmező tisztességes eljáráshoz való jogára gyakorolt hatásainak kezelése és orvoslása. A Legfelsőbb Bíróság a kérelmező ügyében 2018. május 24-én hozott ítéletében megerősítette a miniszter és a Parlament által a fellebbviteli bírák kinevezése során elkövetett jogsértésekről tett korábbi megállapításait. Saját megállapításaiból azonban nem vonta le a szükséges következtetéseket, és nem értékelte az ügyet az Egyezménynek megfelelő módon. Arra szorítkozott, hogy megállapította: egyrészt A. E. kinevezése az izlandi törvények szerint nem volt „semmis”, másrészt a kinevezési eljárás hibái ellenére a kérelmező ügyében tisztességes eljárás folyt független és pártatlan „bíróság” előtt. Ennek megállapításakor a Legfelsőbb Bíróság nyilvánvalóan nagy hangsúlyt fektetett arra a pusztán tényre, hogy a kinevezések Izland elnökének aláírásával hivatalossá váltak, és hogy ettől kezdve nem volt ok kétségbe vonni, hogy a fellebbviteli bíróság 15 bírója függetlenül és a törvényeknek megfelelően látja el a feladatait. A Bíróság véleménye szerint a Legfelsőbb Bíróság ítélethozatalának módja, és annak a ténynek a különös hangsúlyozása, hogy a 15 bíró, köztük A. E. kinevezése „kinevezési levelük aláírásával valósággá vált”, annak elfogadását, vagy még inkább abba való beletörődést sugallt a részéről, hogy a kinevezések hivatalossá válása után nincs valódi beleszólása az ügybe.

A legfelsőbb bíróság által a kérelmező ügyének vizsgálata során mutatott visszafogottság - és az, hogy nem sikerült megtalálni a megfelelő egyensúlyt egyrészt a jogbiztonság elvének megőrzése, másrészt a törvények tiszteletben tartása között - nem konkrétan az ügy tényeihez kapcsolódott, hanem ez a bíróság állandó gyakorlata volt. A Bíróság véleménye szerint ez a gyakorlat két fő okból problematikus. Először is, aláássa az igazságszolgáltatás fontos szerepét a hatalommegosztásban rejlő fékek és ellensúlyok fenntartásában. Másodsor, tekintettel a szóban forgó jogsértések jelentőségére és következményeire, valamint az igazságszolgáltatás alapvetően fontos szerepére a demokratikus jogállamiságban, az ilyen jogsértések hatásai nem korlátozódhatnak azokra az egyéni jelöltekre, akiket a kinevezés elmaradásával megsértettek; szükségszerűen érintették a nagyközönséget. Következésképpen a Bíróság úgy találta: a kérelmező ügyének felülvizsgálata során a Legfelsőbb Bíróság nem mérlegelte megfelelően, hogy megvalósult-e a „törvény által létrehozott bíróság” fogalmában rögzített biztosíték célja.

Végezetül, tekintettel a háromlépcsős tesztre, amelyet kidolgozott, a Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmezőtől megtagadták a „törvény által létrehozott bírósághoz” való jogot, mivel ügyének tárgyalásában egy olyan bíró részt vett, akinek kinevezését súlyos szabálytalanságok ássák alá, amelyek lerontják a szóban forgó jog lényegét. Így az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

A Bíróság észlelte, hogy a kérelmező a „törvény által létrehozott bíróság” követelményével és a „függetlenséggel és pártatlansággal” kapcsolatos panaszai ugyanabból a mögöttes kérdésből fakadtak, nevezetesen az A. E. fellebbviteli bírósági bíróvá történő kinevezésére vonatkozó eljárás hibáiból. Amint azt az ítélet korábban megállapította, a szóban forgó szabálytalanságok olyan súlyosak voltak, hogy aláásták a törvény alapján létrehozott bíróság előtti eljáráshoz való jog lényegét. A Bíróság tehát úgy találta: az a kérdés, hogy ugyanazok a szabálytalanságok veszélyeztették-e ugyanazon bíróság függetlenségét és pártatlanságát, nem igényel további vizsgálatot.

Az Egyezmény 46. cikkének alkalmazása kapcsán a Bíróság kiemelte, hogy a tárgyaláson arra a kérdésre válaszolva, hogy a kérelmező perújítást fog-e kérni az ellene folytatott büntetőeljárásban a 6. cikk megsértésének megállapítása esetén, képviselője nemleges választ adott, és hogy bár később megpróbálta visszavonni ezt a kijelentést, nem adta megfelelő indoklást álláspontja megváltoztatásának. Továbbá úgy ítélte, hogy az Egyezmény 46. cikkéből eredő kötelezettségeinek megfelelően Izlandra hárul, hogy levonja a jelen ítéletből a szükséges következtetéseket, és adott esetben meghozza az esetleges általános intézkedéseket a Bíróság megállapításaihoz vezető problémák megoldása érdekében, és megakadályozza, hogy a jövőben hasonló jogsértések történjenek. Ennek ellenére hangsúlyozta, hogy a jogsértés megállapítását a jelen esetben nem szabad úgy értelmezni, hogy az alperes államra az Egyezmény alapján kötelezettséget róna az azóta is jogerőssé vált hasonló ügyek tekintetében az izlandi törvényekkel összhangban történő perújításra.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a jogsértés megállapítása elegendő igazságos elégtételt jelent a kérelmező által elszenvedett nem vagyoni kárért.

2. M. K. és mások Lengyelország elleni ügye (40.503/17., 42.902/17. and 43.643/17. sz. ügyek)³³

Az első ügyben a kérelmező egy orosz állampolgár, aki 2016 júliusa és 2017 júniusa között körülbelül 30 alkalommal utazott a Lengyelország és Fehéroroszország közötti Terespol határátkelőhelyre. Minden alkalommal tájékoztatta a lengyel határőröket arról, hogy Csecsenföldről származik, és félti a biztonságát Oroszország ezen régiójában, és kifejezetten kijelentette, hogy nemzetközi védelem iránti kérelmet kíván benyújtani. Többször is magával vitt egy írásos kérelmet. A határőröknek elmondta, hogy Csecsenföldön sokszor tartották fogva jogalap nélkül, őrizetbe vették és bántalmazták. Fehéroroszországi vízumja lejárt, nem maradhatott abban az országban, és a gyakorlatban lehetetlen volt ott nemzetközi védelmet kérni. A határőrök minden alkalommal elutasították a kérelmezőt közigazgatási határozatok alapján, miszerint nem jogosult a Lengyelországba történő beutazásra, és nem nyilatkozott arról, hogy hazájában üldöztetés fenyegeti, hanem valójában emigrálni próbál gazdasági vagy személyes okokból. Legalább egy fellebbezést nyújtott be e határozatok ellen, amelyet a Nemzeti Határőrség

³³ Az ítélet 2020. december 14-én vált véglegessé.

vezetője helybenhagyott. Ez utóbbi határozat ellen még mindig folyamatban van a fellebbezés. A Bíróság 2017. június 8-án a kérelmező jogi képviselőjének kérelmére, a bírósági eljárási szabályzat 39. cikke alapján a lengyel Kormányzatnak címzett ideiglenes intézkedést hozott, miszerint őt nem szabad Fehéroroszországba visszatoloncolni, azonban ugyanazon a napon visszaküldték. Többször visszatért a határra, és az ideiglenes intézkedés ellenére minden alkalommal visszafordították. Legalább egy alkalommal, amikor a határhoz ment, törvényes képviselője e-mailben, faxon és közszolgálati internetes platformon elküldte nemzetközi védelmi kérelmének másolatait a terezpoli határőröknek és a varsói határőrségnek. A képviselő tájékoztatta a nemzetközi emberi jogi szervek, köztük a Bíróság előtti eljárásokért felelős Külügyminisztérium illetékes osztályát is, és utalt az ideiglenes intézkedésre. A Bíróság kétszer is elutasította a Kormányzat kérelmét az ideiglenes intézkedés megszüntetésére. A kérelmező végül elhagyta Fehéroroszországot a Csecsenföldre történő visszatoloncolástól való félelem miatt.

A második ügyben a kérelmezők egy házaspár, valamint öt kiskorú gyermekük; valamennyien orosz állampolgárok. A kérelmezők 2017 áprilisában két alkalommal utaztak a terezpoli határátkelőhelyre, ahol csecsenföldi biztonságukat féltve nemzetközi védelemre vonatkozó szándékukat fejezték ki. Mindkettejüket visszafordították azon közigazgatási határozatok alapján, miszerint nem voltak jogosultak a Lengyelországba való beutazásra, és mivel nem nyilatkoztak arról, hogy hazájukban üldöztetés fenyegeti őket. A határőrök hivatalos feljegyzéseiben az állt, hogy gazdasági vagy személyes okokból kívánnak emigrálni. 2017 áprilisában és májusában védelmet kértek Litvániától, amely helyzetről 2018 végén külön bírósági ítélet született (M. A. és társai Litvánia elleni ügye). 2017. június 16-án ismét a lengyel-belorusz határra mentek, amikor ügyvédjük ideiglenes intézkedést kért a Bíróságtól. A Bíróság alkalmazta a Szabályzat 39. cikkét, és jelezte a lengyel kormánynak, hogy a kérelmezőket ne fordítsák vissza Fehéroroszországba, ennek ellenére aznap visszaküldték őket. Néhány nappal később egy nemzetközi védelmet kérő levéllel és az ideiglenes intézkedésről szóló levél másolatával tértek vissza a határra, de elutasították őket. Képviselőjük az első kérelmező védelem iránti kérelmének másolatát elküldte a határőröknek és a Külügyminisztériumnak is. A kérelmezők további sikertelen erőfeszítéseket tettek Lengyelországba való beengedésük érdekében 2017. augusztusa és decembere között. Az első kérelmező ezt követően a fehéroroszországi Brest egyik rendőrségére ment a csecsenföldi rendőrség idézésére. Az egész család elhagyta Fehéroroszországot, és Oroszországba ment Szmolenszkbe, ahol az első kérelmezőt őrizetbe vették, majd később Csecsenföldre szállították. A második kérelmező a gyerekekkel együtt visszatért Fehéroroszországba, és 2018 januárjában ismét Lengyelországban folyamodott védelemért, amely ezúttal befogadta őt egy menekültszállásra. Később az első kérelmezőt, aki bántalmazására vonatkozó súlyos állításokat tett, szabadon engedték a csecsenföldi őrizetből. Visszautazott Terespolba, és végül ugyanabba a menekültszállásra került, mint a család többi tagja. A család 2018 májusában Németországba utazott, ahol a hatóságok kezdeményezték Lengyelországba való visszatoloncolásokat, bár ez a mai napig nem történt meg. Miután a kérelmezőket beengedték Lengyelországba, majd később elhagyták ezt az országot, a Bíróság úgy döntött, hogy feloldja az ügyükben hozott ideiglenes intézkedést.

A harmadik ügyben a kérelmezők egy másik házaspár és három kiskorú gyermekük; valamennyien orosz állampolgárok. 2016 szeptembere és 2017 júliusa között tizenkétszer utaztak a terespoli átkelőhelyre, ahol csecsenföldi biztonságukat féltve nemzetközi védelemre vonatkozó szándékukat fejezték ki. Közigazgatási határozatok alapján elutasították őket, hogy nem rendelkeznek engedéllyel a Lengyelországba való belépéshez, és nem nyilatkoztak arról, hogy hazájukban üldöztetés fenyegeti őket. A határőrök szerint gazdasági vagy személyes okuk volt a Lengyelországba való belépésre. Legalább egyszer fellebbeztek, de nem jártak sikerrel. A további fellebbezés még döntéshozatalra vár. 2017. június 20-án a kérelmezők ismét a határra mentek, amikor képviselőjük a 39. cikk alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be Fehéroroszországba való visszatoloncolásuk megakadályozására. Az intézkedést elrendelték, de a kérelmezőket ennek ellenére megtagadták belépését Lengyelországba ugyanazon a napon. 2017. június és szeptember között a kérelmezők még legalább hét alkalommal tértek vissza a határra, de minden alkalommal elutasították őket. Azt állították, hogy náluk voltak a dokumentumok a Bíróság ideiglenes intézkedéséről és a nemzetközi védelem iránti kérelmekről. A kérelmezők a kitoloncolás elkerülése érdekében meghatározatlan időpontban hagyták el Fehéroroszországot. Rejtőzködnek, attól félve, hogy a csecsen hatóságok nyomukban lesznek. A Bíróság elutasította a Kormányzat kérelmét az ideiglenes intézkedés megszüntetésére.

A kérelmezők – az Egyezmény 3. cikkére hivatkozva – sérelmezték, hogy a menedékjogi eljárásokhoz való hozzáférést megtagadták tőlük, és hogy az Egyezménnyel ellentétes kockázatnak vannak kitéve Csecsenföldön, továbbá – a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikkére hivatkozással – azt, hogy kollektív kiutasításnak tették ki őket, valamint – az Egyezmény 13. cikkére az Egyezmény 3. cikke és a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke vonatkozásában hivatkozva – azt, hogy a lengyel jog alapján nem állt rendelkezésükre hatékony jogorvoslat, végül – az Egyezmény 34. cikkére hivatkozással – azt, hogy a lengyel kormány nem tartotta be a Bíróság ideiglenes intézkedéseit.

A kérelmezők ügyei hasonlóságuk miatt egyesítve, a Bíróság rámutatott az embertelen és megalázó bánásmód tilalmának alapvető fontosságára az Egyezmény 3. cikkében. Ezenkívül a Bíróság maga nem vizsgálta a menedékjog iránti kérelmeket, hanem a kérelmezők önkényes visszaküldés elleni védelmére szolgáló tényleges garanciák meglétét értékelte. Ha valamelyik Szerződő Állam úgy dönt, hogy menedékkérőt visszaküld egy harmadik országba anélkül, hogy a menedékjog iránti kérelmet érdemben megvizsgálják, meg kell vizsgálnia, hogy az adott személy hozzáférhet-e az adott országban megfelelő menekültügyi rendszerhez.

A Bíróság először kiemelte, hogy a Kormányzat vitatta azt az érvet, miszerint a kérelmezők valóban kifejezték a nemzetközi védelem iránti kérelmük benyújtásának szándékát, vagy a határátkelőhelyen tett számos látogatásukkor félelmüket fejezték ki saját biztonságuk miatt. A Bíróság azonban nagyobb hitelt adott a kérelmezők kijelentéseinek, amelyeket a nemzeti emberi jogi intézmények, különösen az ombudsman és a gyermek-ombudsman más tanúktól összegyűjtött beszámolóik is alátámasztottak. E testületek jelentései azt mutatják, hogy a lengyel határőrök hivatalos feljegyzéseikben hamisan mutatják be a menedékkérők nyilatkozatait. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság is megerősítette a külföldiek határon történő kihallgatásának szabálytalanságait. A kérelmezők beszámolóját olyan dokumentumok is alátámasztották, amelyeket az eljárás minden szakaszában a Bíróság elé terjesztettek, különös tekintettel a nemzetközi védelem iránti kérelmek másolatára, amely velük volt a határátkelőnél. A Bíróság nem tartotta hihetőnek, hogy nem adták át ezeket az iratokat azoknak a határőröknek, akiknek Lengyelországba való belépésükről vagy Fehéroroszországba való visszatoloncolásukról kellett döntenük. Mindenesetre a kérelmezők nemzetközi védelem iránti kérelmeiket a Kormányzat rendelkezésére bocsátották, amikor ideiglenes intézkedéseket kértek. A Bíróság ezenkívül arról tájékoztatta az államot, hogy szerinte a kérelmezők nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be.

A Bíróság nem tudta elfogadni a lengyel Kormányzat érvelését, miszerint a kérelmezők nem szolgáltatottak bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az Egyezmény 3. cikkével ellentétes bánásmódnak vannak kitéve. Emellett érveket hoztak fel azzal kapcsolatban, hogy miért nem tartják Fehéroroszországot biztonságos harmadik országnak, és hogy ott a „lánc-visszaküldés” kockázatával szembesültek. Ezeket az érveket hivatalos statisztikák igazolták, amelyek azt mutatták, hogy a belorusz menekültügyi eljárás nem volt hatékony az orosz állampolgárok tekintetében. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezők védhető állítást tettek arra vonatkozóan, hogy a belorusz hatóságok nem kezelik komolyan a menedékjog iránti kérelmüket, és hogy Csecsenföldre való visszatérésük sértheti az Egyezmény 3. cikkét. A lengyel hatóságoknak a kérelmek értékelését az Egyezmény 3. cikkével összhangban kellett volna elvégezniük. Lengyelország arra is köteles volt, hogy biztosítsa a kérelmezők biztonságát, különösen az által, hogy lehetővé teszi számukra, hogy a területén tartózkodjanak, amíg igényüket a hazai hatóságok megfelelően elbírálják.

A Bíróság úgy ítélte, hogy egy állam nem tagadhatja meg a területére való belépést olyan személyektől, akik azt állítják, hogy rossz bánásmódban részesülhetnek, ha a szomszédos államban maradnak, kivéve, ha megfelelő intézkedéseket hoztak az ilyen kockázat kiküszöbölésére. A Kormányzat azzal érvelt, hogy az uniós joggal összhangban járt el, amikor megtagadta a kérelmezők belépését. A Bíróság ugyanakkor megjegyezte, hogy a visszaküldés tilalmának elve megtalálható az uniós jogban is, ideértve a Schengeni határ-ellenőrzési kódexet is. Az állam tehát úgy is teljesíthette volna a kódex követelményeit, ha elfogadja oltalmi kérelmüket, és nem küldi vissza őket Fehéroroszországba. Ezenkívül az első ügyben a kérelmező tapasztalatai rámutattak a bántalmazás valós kockázatára: visszatért Oroszországba, ahol elmondása szerint őrizetbe vették és megkínózták.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az a tény, hogy a hatóságok nem vizsgálták meg a kérelmezők kérelmeit 35, 8, illetve 19 vagy több alkalommal, amikor a lengyel határon jelentkeztek, az

Egyezmény 3. cikk megsértéséhez vezetett. A fehéroroszországi helyzetből adódóan, a lengyel hatóságok a lánc-visszaküldés és az Egyezmény által tiltott bánásmód súlyos kockázatának is kitétték őket, amikor nem engedték meg, hogy Lengyelországban tartózkodjanak, amíg kérelmeiket elbírálják. Ennek megfelelően az Egyezmény 3. cikkét megsértették.

A Bíróság először úgy döntött, hogy a kérelmezőket az Egyezmény értelmében véve kiutasították. A kérdés az volt, hogy a kiutasítás kollektív volt-e. A Kormányzat azt állította, hogy a kérelmezőket meghallgatták és egyedi döntéseket hoztak. A Bíróság azonban kiemelte azokat a megállapításait, hogy a határőrök figyelmen kívül hagyták a kérelmezők nemzetközi védelemről szóló nyilatkozatait, és úgy találta, hogy a szóban forgó egyedi határozatok nem tükrözték megfelelően a kérelmezők üldöztetésétől való félelmének okait. Ezenkívül nem tudtak ügyvédekkel konzultálni, és a határon megtagadták tőlük az ügyvédi közreműködést. A határon kialakult helyzetről szóló független jelentések azt mutatják, hogy a kérelmezők esetei a Fehéroroszországból érkező külföldiek beutazásának megtagadására irányuló politika példái, legyenek azok gazdasági migránsok vagy olyan emberek, akik a származási országukban üldöztetésétől tartottak. Ezek a jelentések kiemelik a nagyon rövid kihallgatások gyakorlatát, amely figyelmen kívül hagyta az emberek magyarázatát a nemzetközi védelem igénylését illetően; azon érvek hangsúlyozását, amelyek lehetővé tették gazdasági migránsokként való besorolásukat; valamint a külföldiek nyilatkozatainak téves bemutatását. Az emberek nemzetközi védelem iránti kérelmeinek elutasításáról és Fehéroroszországba történő visszaküldéséről szóló szélesebb állami politika fennállását az akkori belügyminiszter és közigazgatási miniszter nyilatkozata alátámasztotta, akik elleneztek a csecsenföldi migránsok befogadását. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezők ügyeiben hozott döntések nem vették figyelembe az egyéni helyzetüket, és egy szélesebb körű politika részei voltak. E határozatok a külföldiek kollektív kiutasításának minősülnek, a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkét tehát megsértették.

A Bíróság, kiemelve az ügy eddigi megállapításait, úgy találta, hogy a kérelmezők panaszai az Egyezmény 13. cikk értelmében védhetőek voltak. Azt is megállapította, hogy a kérelmezők menedékkérők voltak, és hogy egy fellebbezésnek a Lengyelországba való belépésük elutasítása ellen, amelynek nem volt automatikus felfüggesztő hatása, mint esetükben, és amely nem akadályozhatta meg Fehéroroszországba való kitoloncolásukat, nem tekinthető hatékony jogorvoslatnak. A Kormányzat nem hivatkozott más olyan jogorvoslati lehetőségekre sem, amelyek megfelelnek az Egyezmény követelményeinek. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy megsértették az Egyezmény 13. cikkét az Egyezmény 3. cikke és a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke tekintetében.

A Bíróság kiemelte, hogy az ideiglenes intézkedések utasítást tartalmaztak a hatóságok részére, hogy tartózkodjanak a kérelmezők Fehéroroszországba történő visszatoloncolásától. Az első és a második kérelemben azt is kijelentette, hogy az intézkedéseket úgy kell értelmezni, hogy a kérelmezők menedékjog iránti kérelmeit a határőrségnek be kell fogadnia, és azokat továbbítani kell a megfelelő szervhez elbírálásra. A Kormányzat folyamatosan megkérdőjelezte az ideiglenes intézkedések betartásának lehetőségét azzal az indokkal, hogy a kérelmezőket valójában nem engedték be Lengyelországba, és ezért nem lehetett őket onnan kitoloncolni. A Kormányzat azután is hivatkozott az intézkedések elleni érveire, hogy a Bíróság elutasította azokat, és visszautasította az azok megszüntetésére irányuló kérelmét. Ezenkívül a Kormányzat még mindig nem tartja be az első és a harmadik ügyben elrendelt intézkedéseket, és csak a második kérelemben szereplő intézkedést hajtotta végre hosszú késedelem után. A kérelmezőket tehát olyan bánásmód fenyegette, amelynek megakadályozása az intézkedések célja volt. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy Lengyelország nem teljesítette az Egyezmény 34. cikk szerinti kötelezettségeit. Azt is megállapította, hogy az első és a harmadik kérelemben szereplő ideiglenes intézkedéseknek mindaddig hatályban kell maradniuk, amíg a kérelmezők ügyében hozott ítélet véglegesé nem válik, vagy a Bíróság újabb döntést nem hoz.

A Bíróság a kérelmezők javára mindhárom ügyben 34.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

3. Kotilainen és mások Finnország elleni ügye (62.439/12. sz. ügy)³⁴

A kérelmezők annak a kilenc diáknak és egy tanárnak a rokonai, akiket a 2008. szeptember 23-i iskolai lövöldözés során meggyilkoltak.

Az elkövetőnek a támadás előtt néhány hónappal fegyvertartási engedélyt adott a helyi rendőrkapitányság. Bizonyos internetes posztokat követően, ideértve a Columbine High Schoolban történt mészárlásáról szóló filmhez fűzött hozzászólását, miszerint az „a valaha volt legjobb szórakozás”, a támadás előtti napon a rendőrkapitányság nyomozó főfelügyelője kihallgatta annak megállapítása érdekében, hogy veszélyt jelent-e a társadalomra. A felügyelő úgy döntött, hogy nem ez a helyzet, és nem szükséges elvenni a fegyverét.

A lövöldözés után büntetőeljárás indult a felügyelő ellen a gondatlanságból elkövetett kötelességszegés és súlyos gondatlanságból elkövetett emberölés miatt. A bíróságok 2011-ben bűnösnek találták az első vádpontban, és úgy találták, hogy az elkövető internetes közzététele felkavaró volt, és a fegyvere ideiglenes lefoglalását indokolta volna. Ami a második vádpontot illeti, a bíróságok úgy találták, hogy a felügyelő nem volt felelős a gyilkosságokért, mert semmiféle valószínű oka nem volt arra, hogy gyanakodjon az iskolai lövöldözéses támadás tényleges veszélyére. A kérelmezők fellebbezése a Legfelsőbb Bíróságon eredménytelen volt. A felügyelő megrovást kapott, és a kérelmezők kártérítési igényeit elutasították.

A kormány vizsgálóbizottságot nevezett ki az iskolai lövöldözés kivizsgálására, amelynek eredményeként 2010 februárjában számos ajánlás született a lőfegyverek elérhetőségét, a fiataloknak nyújtott mentálhigiénés szolgáltatásait, az iskolák biztonságos tervezését és a hatóságok közötti együttműködést illetően a hasonló események megelőzése érdekében.

A kérelmezők – az Egyezmény 2. cikkére hivatkozással – azt állították, hogy a rendőrség tudott vagy tudnia kellett volna az elkövetés közvetlen veszélyéről, de nem tett semmilyen intézkedést a lövöldözés megakadályozása és rokonai életének védelme érdekében.

A Bíróság elutasította a Kormányzat azon érvét, miszerint a kérelmezők elveszítették az Egyezmény megsértése áldozatának jogállását. Úgy találta, hogy a hazai ítéletek nem voltak kedvezőek számukra, a hatóságok nem ismerték el az Egyezmény megsértését, és nem nyújtottak jogorvoslatot.

A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezők legfőbb sérelme az volt, hogy a lövöldözést elkövető személynek megengedték, hogy lőfegyvert tartson, amelyet a rendőrség a támadás előtt nem foglalt le.

Kiemelve a lőfegyverek használatából az élethez való jogra háruló kockázatokat és az államok azon kötelezettségét, hogy a közbiztonságot biztosító intézkedéseket fogadjanak el és hajtsanak végre, a Bíróság úgy találta, hogy az akkori, vonatkozó finnországi jogi szabályozásban hiányosságok nem fedezhetők fel.

Emlékeztetve a hazai bíróságok megállapításaira, a Bíróság azt is megállapította, hogy nem tudott arra a következtetésre jutni, hogy olyan azonosítható személyeket fenyegető valós és azonnali életveszély állt fenn, amelyet a hatóságok ismertek vagy tudniuk kellett volna. Így nem lehetett azt a következtetést levonni, hogy az eset körülményei személyes védelmi kötelességet vetettek volna fel a gyilkosság áldozatai vagy az iskola többi tanulója vagy alkalmazottai javára, vagy hogy az elkövető olyan valós és azonnali kockázatot jelentett volna, amelyről a rendőrség a támadás előtt tudott vagy tudnia kellett volna. A Bíróság elutasította a kérelmezők azon érvét is, miszerint a rendőrségnek be kellett volna szereznie a gyilkos orvosi és katonai adatait, hogy mentális egészségi állapotára vonatkozó adatokat szerezzen be.

A Bíróság megvizsgálta, hogy az állam eleget tett-e a közbiztonság védelmében betöltött gondossági kötelezettségének, figyelembe véve az eset összefüggéseit, vagyis a lőfegyverek használatát és az élet ezzel járó magas kockázatát.

Kiemelte, hogy a rendőrség tudomást szerzett az elkövető internetes bejegyzéseiről, amelyek ugyan nem tartalmaznak fenyegetéseket, de kétségessé teszik, hogy biztonságosan a fegyver birtokosa maradhat-e. A rendőrség kihallgatta, de nem kobozta el a fegyverét. Egyéni téves ítélet nem lehet elegendő annak megállapítására, hogy megsértették az Egyezményt, de a Bíróság számára az ügy kérdése túllépett egy

³⁴ Az ítélet 2020. december 17-én vált véglegessé.

ilyen téves ítéleten.

A döntő kérdés az volt, hogy voltak-e olyan intézkedések, amelyeket a hazai hatóságok észszerűen elvárható módon megtehettek annak érdekében, hogy elkerüljék az elkövető cselekményeinek az életre kifejtett lehetséges kockázatait, amelyre mutattak jelek.

A fegyver lefoglalása mint elővigyázatossági intézkedése a rendőrség rendelkezésére állt. Nem okozott volna jelentős beavatkozást az Egyezmény alapján versengő jogokba, és nem járt volna különösebben nehéz vagy kényes mérlegelési feladattal. Valójában a Fellebbviteli Bíróság azt mondta, hogy a fegyvert a hazai törvények szerint alacsony küszöbértékű óvintézkedésként lehetett volna lefoglalni. A Bíróság ezért úgy találta, hogy a fegyver lefoglalása ésszerű óvintézkedés lett volna, tekintettel az elkövető veszélyes lőfegyver birtoklására való alkalmasságával kapcsolatos kétségekre. A hatóságok tehát nem tartották be a rájuk háruló különös gondosság kötelességét, mivel a lőfegyverekkel kapcsolatos esetleges magatartásból eredően különösen magas életveszély áll fenn.

A Bíróság úgy találta, hogy az állam megsértette az élet megóvására vonatkozó, az Egyezmény 2. cikke szerinti kötelezettségeit.

A Bíróság a nyomozást illetően nem tudta megállapítani részrehajlást vagy a függetlenség hiányát, vagy azt, hogy az valahogy nem volt elégséges vagy hibás. A Kormányzat 2008-ban bizottságot is kijelölt az iskolai lövöldözés kivizsgálására, amely ajánlásokat adott ki. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 2. cikkének eljárási vetületét nem sértették meg a vizsgálat hiányosságaiból eredően.

A Bíróság az első kérelmezőjévé 31.571,97 vagyoni kártérítést, és minden családnak 30.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

4. Gestur Jónsson és Ragnar Halldór Hall Izland elleni ügye (68.273/14. és 68.271/14. sz. ügyek)³⁵

A kérelmezőket 2012 márciusában két vádlott védőügyvédjeként rendelték ki egy büntetőeljárás során, a 2008. évi globális pénzügyi válság és annak izlandi pénzügyi ágazatra gyakorolt hatásával összefüggésében.

A két ügyvéd 2013 áprilisában a kérte kirendelés alóli felmentését. Többek között azt állították, hogy nem tájékoztatták őket kellő időben a beadványuknak a Legfelsőbb Bírósághoz történő benyújtásának határidejéről, az ügyészség nem küldte el nekik beadványaik másolatát, és hogy a védelem nem férhetett megfelelően hozzá a fontos dokumentumokhoz. Ugyanezen a napon a kerületi bíróság elutasította a felmentés iránti kérelmüket, úgy ítélve meg, hogy ez valószínűleg késlelteti az eljárást. Válaszul a kérelmezők arról tájékoztatták a bíróságot, hogy nem vesznek részt a 2013. április 11-re kitűzött tárgyaláson. A tárgyalás napján a vádlottak új ügyvédekkel vettek részt, és a tárgyalást meghatározatlan időre elhalasztották. Az ügyészség azzal érvelt, hogy a kérelmezők az eljárás késleltetése érdekében kivonultak az ügyből, és bíróság megvetése miatt bírság kiszabását kérte.

2013 decemberében, amikor a kerületi bíróság korábbi ügyfelekkel szembeni ítéletet meghozta, a kérelmezőket távollétükben egyenként mintegy 6.200,-Euró bírság megfizetésére kötelezték a bíróság megsértése és az eljárás indokolatlan késleltetése miatt. Nem idézték őket tárgyalásra, és nem tájékoztatták őket arról, hogy a kerületi bíróság dönt a velük szembeni bírság kiszabásáról.

A Legfelsőbb Bíróság 2014 májusában helybenhagyta a kerületi bíróság ítéletét a kérelmezőkre kiszabott bírságok tekintetében, többek között úgy találva, hogy a kérelmezők magatartása nem volt összhangban a jogszabályokkal, sem ügyfeleik, sem más vádlottak érdekével. A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy ügyfeleik védelmének megtagadásával a kérelmezők súlyosan megszegték a büntetőeljárás törvény által rájuk rótt kötelezettségeket.

A kérelmezők – az Egyezmény 6. cikkének 1. és 3. bekezdésére hivatkozással - azt állították, hogy a reykjavíki kerületi bíróság távollétükben bíróság elé állította és elítélte őket, továbbá, hogy a Legfelsőbb

³⁵ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2020. december 22-én; az ítélet végleges.

Bíróság nem orvosolta a kerületi bíróság előtt elkövetett eljárási szabálysértéseket.

A Bíróság úgy ítélte: meg kell vizsgálnia, hogy a szóban forgó eljárás a kérelmezőkkel szemben az Egyezmény 6. cikke értelmében vett „büntetőjogi vád” tárgyában zajlott-e. Ezzel összefüggésben emlékeztetett, hogy a büntetőjogi vetület alkalmazhatóságának értékelésekor három kritériumot – közismert nevén „Engel-kritériumokat” – kell figyelembe venni.

A szóban forgó jogsértésről a büntetőeljárás törvény „Eljárási bírságok” címet viselő XXXV. fejezete rendelkezik. Noha a büntetőeljárás törvény 222. §-ának (1) bekezdése előírta, hogy bíróság megsértése esetén külön eljárás indítható, a magatartásnak az említett törvény XXXV. Fejezetében leírt vizsgálata főszabály szerint nem igényelte az államügyész részvételét: az ügyben eljáró bíróság volt az, amely hivatalból bírságot szabott ki. Következésképpen a Bíróság úgy ítélte: nem volt kimutatható, hogy szóban forgó jogsértés a belföldi jog szerint „bűncselekmény”-nek minősült volna.

A kérelmezőket azzal vádolták, hogy „az ügyet szándékosan indokolatlanul késleltették”, és „a tárgyalás során tanúsított magatartásukkal egyébként megsértették a bíróság méltóságát”. A kiszabott bírságot az izlandi Be. 223. § (1) bekezdése írta elő, amely rendelkezés meghatározott jogállással rendelkező személyek meghatározott kategóriájára vonatkozott, nevezetesen „államügyészre, védőre vagy jogi képviselőre”.

A Bíróság emlékeztetett, hogy az ügyvédek sajátos jogállása a nyilvánosság és a bíróságok közötti közvetítőként, központi pozíciót ad nekik az igazságszolgáltatásban, és ahhoz, hogy a nyilvánosság tagjai bizhassanak az igazságszolgáltatásban, bízniuk kell abban is, hogy az ügyvédi szakma képes hatékony képviseletet biztosítani. Emlékeztetett arra is, hogy a Szerződő Államok jogrendszerének közös jellemzői azok a szabályok, amelyek lehetővé teszik a bíróság számára, hogy szankcionálja az előtte folyó eljárásokban előforduló szabálytalanságokat. Az ilyen szabályok és szankciók a bíróság azon elengedhetetlen hatásköréből származnak, hogy biztosítsák saját eljárásainak megfelelő és rendezett működését. Az ilyen szabályok alapján a bíróságok által elrendelt intézkedések inkább hasonlítanak a fegyelmi jogkörök gyakorlásához, mintsem bűncselekmény elkövetése miatt büntetés kiszabásához.

A Bíróság a jelen ügyben kiemelte: a Legfelsőbb Bíróság úgy találta, hogy a kérelmezők szándékos távolmaradása a kitűzött tárgyalásról a büntetőügyben védőként betöltött szakmai feladataik súlyos megsértését vonta maga után. A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte: azzal, hogy teljesen figyelmen kívül hagyták a bíró törvényes döntéseit, és nem maradt más lehetősége, mint felmenteni őket, és másokat kirendelni a helyükre, jelentős késedelmet okoztak az ügyben. Noha elfogadta, hogy büntetőjogi bírságot szabtak ki a kérelmezőkkel, ezt a következtetést nem igazolta a kérelmezők helytelen magatartásának jellegét. Ennek következtében a Bíróság úgy ítélte, hogy a szóban forgó szakmai feladatok megszegésének súlyossága ellenére nem volt világos, hogy a kérelmezők jogsértő magatartását bűncselekménynek vagy fegyelmi jellegű vétségnek kell-e tekinteni.

A Bíróság elvégezte saját értékelését, amikor arra volt szükség, hogy a „bűncselekmény” fogalmát az Egyezmény 6. cikkének autonóm értelmében értelmezze. A jelen ügyben egyrészt kiemelte, hogy az a fajta kötelelességszegés, amelyért a kérelmezőket felelősségre vonták, nem szankcionálható szabadságvesztéssel; a szóban forgó pénzbírságokat nem lehetett nemfizetés esetén szabadságvesztésre átváltoztatni; és hogy az nem eredményez büntetett előéletet. Másodsorban úgy ítélte meg, hogy bár magasak voltak, a kérelmezőkkel szemben kiszabott bírságok nagysága és a törvényben meghatározott felső határ hiánya nem volt elegendő ahhoz, hogy a szankció súlyosságát és jellegét az Egyezmény 6. cikke autonóm értelmében vett „büntetőjogi” jellegűnek tekintse. Ennek következtében a Bíróság úgy ítélte, hogy a szankció jellege és mértéke nem vonta a jogsértést az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésének hatálya alá.

Következésképpen a Bíróság úgy találta, hogy a szóban forgó eljárás nem járt az Egyezmény 6. cikke értelmében vett „büntetőjogi vád” elbírálásával, és hogy e rendelkezés büntetőjogi vetülete nem alkalmazható erre az eljárásra. A kérelem ezen része tehát *ratione materiae* összeegyeztethetetlen volt az Egyezmény rendelkezéseivel, és az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdésének a) pontja és a 4. bekezdése alapján elfogadhatatlan volt.

5. Selahattin Demirtaş Törökország elleni (2. sz.) ügye (14305/17. sz. ügy)³⁶

Az események idején a kérelmező a baloldali, kurdbarát politikai párt, a Népi Demokrata Párt (HDP) egyik társelnöke volt. 2007 és 2018 között a Török Nagy Nemzetgyűlés (a továbbiakban: Nemzetgyűlés) tagja volt. Indult a 2014-es és a 2018-as elnökválasztáson, és a szavazatok 9,76% -át, illetve 8,32%-át kapta.

2014 szeptemberében és októberében az Iszlám Állam fegyveres terrorszervezet tagjai offenzívát indítottak a szíriai Kobani városában, mintegy 15 km-re a török határ menti Suruç városától. Fegyveres összecsapásokra került sor az Iszlám Állam erői és a Népvédelmi Egység (YPG) között, amely egy Szíriában alapított szervezet, amelyet Törökország terrorszervezetnek tekint a PKK-val (Kurdisztáni Munkáspárt) való kapcsolata miatt. A szíriai összecsapások kitörése után a török kormány megnyitotta az ország határait a menekültek ezrei előtt, akik a török-szír határnál gyülekeztek, de Szíria irányába lezárták a határt annak érdekében, hogy megakadályozzák a Kobaniban harcolni akaró önkéntesek indulását.

2014. október 2-től kezdődően számos tünetést tartottak Törökországban, és számos nem kormányzati szervezet olyan nyilatkozatokat tett közzé, amelyek Kobanival való nemzetközi szolidaritásra szólítottak fel az Iszlám Állam ostromával szemben. Különösen, sürgették a Kormányt, hogy engedje át a harcosokat Szíriába. 2014. október 6-án három tweetben tiltakozásra szólítottak fel az Iszlám Állam Kobani elleni támadásai miatt és a török kormány ellen a HDP hivatalos Twitter-fiókján. A tüntetések 2014. október 6-ától erőszakossá váltak, 50 ember halálát és több száz ember sérülését okozva. Az ügyészek szerint az erőszakot a HDP Twitter-fiókjának felhívásai okozták.

2012 vége felé egy „megoldási folyamatnak” nevezett békefolyamatot indítottak abból a célból, hogy tartós, békés megoldást találjanak a kurd kérdésre. 2015. június 7-én parlamenti választásokat tartottak, és egy kurdbarát párt először lépte át a Nemzetgyűlésben való képviselőihez szükséges küszöböt. A HDP a szavazatok 13,12% -át kapta, és a második legnagyobb ellenzéki párt lett. Az AKP (Igazságosság és Fejlődés Pártja) 2002 óta először veszítette el többségét a parlamentben. A választásokat követő hónapokban Törökországot számos terrortámadás érte, amelyeket állítólag a PKK és az Iszlám Állam követett el. A 2015. július 22-i terrortámadást, amelynek eredménye a „megoldási folyamat” *de facto* vége lett, követő napon folytatódott a fegyveres összecsapások a biztonsági erők és a PKK között. 2015. július 28-án Törökország elnöke nyilatkozott a sajtónak, megfogadva, hogy a HDP vezetőinek „kell megfizetniük az árat” a terrorcselekményekért.

A koalíciós kormány megalakításának sikertelensége miatt 2015. november 1-jén előrehozott választásokat tartottak, amelyeken a HDP a szavazatok 10,76% -át szavazta meg. Az AKP megnyerte a választásokat és visszanyerte többségét az Nemzetgyűlésben.

2016. május 20-án az Nemzetgyűlés elfogadta az alkotmánymódosítást, amely megszüntette a parlamenti mentelmi jogot minden olyan esetben, amikor a mentelmi jog felfüggesztésére irányuló kérelmeket a módosítás elfogadásának időpontja előtt továbbították az Nemzetgyűlésnek. A módosítás összesen 154 parlamenti képviselőt érintett. Az alkotmánymódosítás hatálybalépését követően a diyarbakır-i államügyész úgy döntött, hogy a kérelmező ellen folyó 31 különböző nyomozást egyesíti. 2016. július és október között az illetékes ügyészek hatszor idézték be vallomástételre. A kérelmező azonban nem jelent meg a nyomozóhatóságok előtt.

A biztonsági erők 2016. november 4-én műveletet hajtottak végre a HDP tizenkét parlamenti képviselője, köztük a kérelmező ellen, akiket letartóztattak és őrizetbe vettek. Aznap később a Diyarbakır 2. sz. Bíróság elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatását fegyveres terrorszervezetben való részvételért és bűncselekmény elkövetésére való nyilvános felbujtásért. Nyolc további HDP parlamenti képviselőt is előzetes letartóztatásba helyeztek az illetékes bírák különböző városokban. 2016. november 8-tól kezdődően a kérelmező számos panaszt nyújtott be előzetes letartóztatása miatt. A hazai bíróságok több mint hatvan alkalommal vizsgálták fogvatartásának ügyét. 2019. szeptember 2-áig minden alkalommal elrendelték az őrizetbe vételét.

A Diyarbakır-i Esküdtszék 2017. február 2-án elfogadta az ügyész által benyújtott vádemelési javaslatot,

³⁶ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2020. december 22-én; az ítélet végleges.

aki főként terrorizmussal összefüggő bűncselekmények miatt 43–142 év szabadságvesztést kért a kérelmezőre. 2017. március 22-én a Semmítőszék az ügyet az Ankarai Esküdszék elé utalta. Az Ankarai 19. sz. Esküdszék 2017. december 7-én megtartotta az ügyben az első tárgyalást. A tárgyalás során a kérelmező azzal érvelt, hogy azért vették őrizetbe, mert kritikus véleményt fogalmazott meg a török elnök által folytatott politikáról, és tagadta, hogy bűncselekményt követett volna el. Azt állította, hogy kezdeti és folyamatos előzetes letartóztatása törvénytelen volt. Különösen azt állította, hogy szabadságelvonásának célja a politikai ellenzék tagjainak elhallgattatása volt. Azt állította, hogy az ellene folyó vádak, amelyek előzetes letartóztatásához vezettek, politikai beszédeihez kapcsolódnak, amelyek tartalmát az Alkotmány 83. cikkének első bekezdése védi.

Időközben az isztambuli ügyészség nyomozást indított a kérelmező ellen, akit azzal vádoltak, hogy propagandát folytatott egy terrorszervezet javára. E büntetőeljárás végén az isztambuli esküdszék 2018. szeptember 7-ei ítéletében négy év és nyolc hónap szabadságvesztésre ítélte őt egy terrorszervezet javára folytatott propaganda miatt, egy olyan beszédre tekintettel, amelyet Isztambulban tartott egy tüntetésen 2013. március 17-én. 2018. december 7-én a kérelmező megkezdte négy év nyolc hónapos szabadságvesztésének letöltését.

2019. szeptember 2-án, tekintettel arra a tényre, hogy a kérelmező befejezte védekezésének előadását, az Ankarai Esküdszék úgy határozott, hogy szabadlábra helyezi az előzetes letartóztatásból, azzal a feltétellel, hogy őt más eljárásban nem tartóztatják le vagy ítélik el. Az isztambuli bíróságon folytatott büntetőeljárásban való elítélése következtében azonban őrizetben maradt.

A kérelmező szabadon bocsátására vonatkozó, 2019. szeptember 2-ai határozatot követően, 2019. szeptember 20-án az Isztambuli 26. sz. Esküdszék az ügyvédek kérelme alapján úgy döntött, hogy az előzetes letartóztatásban töltött napokat le kell vonni az isztambuli esküdszék által kiszabott szabadságvesztésből. E határozat eredményeként a kérelmezőt feltételesen szabadlábra kellett volna helyezni.

Ugyanezen a napon az ankarai ügyészség az ankarai bírósághoz fordult, hogy a kérelmezőt és Figen Yüksesdağ-ot (a HDP egy másik korábbi társelnökét) előzetes letartóztatásba helyezték egy külön, 2014-ben indított büntetőeljárás keretében, amely a 2014. október 6–8-ai eseményekkel kapcsolatos bűncselekmények (ideértve az állam egységének és területi integritásának aláásását; gyilkosságra való felbujtást; és fegyveres rablásra való felbujtást egy bűnszervezet megsegítése érdekében) gyanúja miatt folyt. A nap folyamán az Ankarai 1. sz. Bíróság el is rendelte a kérelmező és Yüksesdağ asszony előzetes letartóztatását.

A kérelmező kérelmére az isztambuli esküdszék 2019. október 31-én felfüggesztette négy év nyolc hónapos börtönbüntetésének végrehajtását, és elrendelte szabadlábra helyezését azzal a feltétellel, hogy külön eljárásban nem tartják fogva. A kérelmező azonban előzetes letartóztatására vonatkozó, 2019. szeptember 20-ai végzés következtében börtönben maradt. A kérelmezőt jelenleg csak e végzés alapján fosztják meg szabadságától.

2016. november 17. és 2018. december 11. között a kérelmező több egyéni kérelmet nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság 2017. december 21-én hozta meg első határozatát a kérelmező előzetes letartóztatásával kapcsolatban, és kérelmét elfogadhatatlannak nyilvánította. Az Alkotmánybíróság egy további, 2020. június 9-én hozott ítéletében egyhangúlag úgy találta, hogy az Alkotmány 19. cikkének (7) bekezdését (az Egyezmény 5. cikkének (3) bekezdésével összhangban) megsértették az előzetes letartóztatásban töltött időtartamra tekintettel. Rámutatott, hogy korábban, 2017. december 21-ai határozatában úgy találta, hogy bűncselekmény elkövetésének súlyos gyanúja merült fel. A kérelmező további fogva tartását elrendelő határozatokat az intézkedés indokai és arányossága szempontjából vizsgálva azonban arra a következtetésre jutott, hogy a fogvatartásának meghosszabbítására vonatkozó határozatok nem tartalmaztak érdemi és elegendő indokolást. Tekintettel a jogsértés megállapítására, az Alkotmánybíróság a kérelmezőnek 50.000 török líra nemvagyoni kártérítést ítél meg. Ami a jelenlegi előzetes letartóztatását illeti, a kérelmező újabb kérelmet nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amely még folyamatban van.

A kérelmező – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással – sérelmezte véleménynyilvánítás szabadságához való jogának megsértését, továbbá – az Egyezmény 5. cikke 1. és 3. bekezdése alapján – azt állította, hogy nem álltak rendelkezésre olyan bizonyítékok, amelyek felvetik annak alapos gyanúját, hogy olyan

bűncselekményt követett el, amely szükségessé tette előzetes letartóztatását. Azt is állította, hogy a fogva tartásával kapcsolatos bírósági határozatok indokolása elvont, ismétlődő és formális megfogalmazású; ezen túlmenően – az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdésére hivatkozva – azt is állította, hogy az alkotmánybírósági eljárás nem felelt meg az Egyezmény követelményeinek, és hogy a „gyorsaság” követelményét nem tartották be. A kérelmező azt is sérelmezte, hogy előzetes letartóztatása az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkének megsértését is jelentette. Végül – az Egyezmény 18. cikkére hivatkozva azt is állította, hogy a politikai hatóságokkal kapcsolatos kritikái véleménynyilvánítás miatt vették őrizetbe, és hogy előzetes letartóztatásának célja az volt, hogy elhallgattassák.

A kérelem Bíróság általi vizsgálata arra összpontosított, hogy elégséges jogalap állt-e rendelkezésre a kérelmező véleménynyilvánítás szabadságához való jogát korlátozó intézkedésekhez, nevezetesen parlamenti mentelmi jogának 2016. május 20-i alkotmánymódosítás eredményeként történő felfüggesztéséhez, kezdeti és további előzetes letartóztatásához, valamint a politikai beszédeit tartalmazó bizonyítékok alapján indított büntetőeljárásához.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a nemzeti hatóságok és különösen a hazai bíróságok feladata volt először is annak megállapítása, hogy a beszéd, amely miatt a kérelmezőt megvádolták és előzetes letartóztatásba helyezték, az Alkotmány 83. cikkének (1) bekezdésében biztosított parlamenti felelőtlenség körébe esik-e. A kérelmező előzetes letartóztatásának kezdetétől azzal érvelt, hogy a 83. cikk (1) bekezdésének fényében nem lehet megfosztani szabadságától. Ezt a kérdést azonban az őrizetbe vételének jogszerűségét vizsgáló összes bíró figyelmen kívül hagyta. Az Alkotmány 83. cikkének (1) bekezdésében rögzített biztosíték ellenére az igazságügyi hatóságok előzetes letartóztatásba helyezték a kérelmezőt, és főként politikai beszédei miatt indítottak eljárást ellene, anélkül, hogy értékelték volna, hogy nyilatkozatait védi parlamenti felelőtlenség.

Ezenkívül a Bíróság úgy ítélte, hogy a 2016. május 20-i alkotmánymódosítás önmagában előreláthatósági kérdéseket is felvet. Úgy ítélte, hogy ez a török alkotmányos hagyományokban példátlan egyszeri személyre szabott módosítás volt, amely „az alkotmánymódosítási eljárással valós visszaélés”-sel járt. A Bíróság úgy találta, hogy a kérelmező véleménynyilvánítási szabadságának gyakorlásába való beavatkozás nem elégítette ki az előreláthatóság követelményét, mivel a politikai álláspontja védelmében a kérelmező jogosan számíthatott arra, hogy élvezi a meglévő alkotmányos szabályozás előnyeit, a politikai beszéd mentességének és az alkotmányos eljárási biztosítékok védelmét élvezve.

Ezenkívül a kérelmező előzetes letartóztatását politikai beszédei alapján rendelték el és hosszabbították meg, terrorizmussal kapcsolatos bűncselekmények miatt, különös tekintettel a Btk. 314. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bűncselekményekre, nevezetesen fegyveres terrorszervezet alakítása és vezetése, és abban való részvétel büntetetté. Azokat a politikai nyilatkozatokat, amelyekben a kérelmező ellenzett bizonyos kormányzati intézkedéseket, vagy azt az egyszerű tény, hogy részt vett a Demokratikus Társadalmi Kongresszusban - egy törvényes szervezetben – elegendőnek tekintették, hogy olyan cselekedeteknek ítéljék, amelyek eleven kapcsolatot teremthettek a kérelmező és egy fegyveres szervezet között. A Bíróság álláspontja szerint a büntetőjogi rendelkezés ilyen tág értelmezése nem volt igazolható, ha ez a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlását a fegyveres terrorszervezethez való tartozással, annak megalakításával vagy vezetésével egyenlővé teszi, egy ilyen kapcsolat konkrét bizonyítéka hiányában. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 10. cikkét megsértették.

A hazai bíróságok által felhozott összes indokot figyelembevéve a Bíróság úgy találta, hogy a kérelmező kezdeti és további előzetes letartóztatásáról szóló határozatok egyike sem tartalmaz olyan bizonyítékot, amely egyértelmű összefüggésre utalhatna cselekedetei - politikai beszédei és bizonyos törvényes találkozókra való részvétel - és azon terrorizmussal kapcsolatos bűncselekmények között, amelyek miatt előzetes letartóztatásba helyezték. A Kormányzat nem bizonyította, hogy az állítólag az Ankarai Esküdtszék rendelkezésre álló bizonyítékok megfeleltek az „ésszerű gyanú” követelményeinek, amelyet az Egyezmény 5. cikke megkövetelt, és így egy objektív megfigyelőt meg tudtak volna győzni arról, hogy a kérelmező elkövethette azokat a terrorizmushoz kapcsolódó bűncselekményeket, amelyek miatt előzetes letartóztatásba helyezték. A kérelmezővel szemben felhozott vádak nemcsak hogy pusztán olyan tényeken alapultak, amelyek a hazai jog szerint észszerűen nem tekinthetők bűncselekménynek,

hanem főleg az Egyezményben biztosított jogainak gyakorlásához kapcsolódtak. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették, mivel nem merült fel észszerű gyanúja annak, hogy a kérelmező bűncselekményt követett el.

Az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését illetően a Bíróság emlékeztetett, hogy annak észszerű gyanúnak a fennmaradása, hogy a fogvatartott bűncselekményt követett el, elengedhetetlen feltétele a további őrizet érvényességéhez. Ilyen gyanú hiányában a Bíróság úgy találta, hogy az 5. cikk 3. bekezdését is megsértették.

A kérelmező Alkotmánybírósághoz benyújtott kérelme összetett volt, és bonyolult kérdéseket vetett fel annak a parlamenti képviselőnek az előzetes letartóztatásával kapcsolatban, akinek parlamenti mentelmi jogát felfüggesztették. Szükségesnek tartotta figyelembe venni az Alkotmánybíróság kivételes ügyterhét a szükségállapot 2016 júliusi kihirdetése nyomán. Bár az Alkotmánybíróság előtti eljárás tizenhárom hónap és négy nap időtartama rendes körülmények között nem írható le „gyorsnak”, a Bíróság úgy ítélte, hogy az eset sajátos körülményei között nem sértették meg az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdését.

A Bíróság úgy ítélte, hogy az Egyezmény 10. cikke és 5. cikkének 1. bekezdése alapján tett megállapításai egyformán relevánsak az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkének alkalmazása során.

A Bíróság emlékeztetett, hogy a parlamenti mentelmi jog nem a parlamenti képviselők számára egyéni alapon adott, hanem a Parlament intézményét illető kiváltság, zavartalan működésének biztosítása érdekében. Ebben az összefüggésben a hazai bíróságoknak biztosítaniuk kellett, hogy az érintett parlamenti képviselőt ne illesse parlamenti mentesség a terhére rótt cselekmények tekintetében. Jelen ügyben, bár a kérelmező kérte az esküdtszéket annak megvizsgálására, hogy a kifogásolt beszédeket védi-e a török Alkotmány 83. cikkének 1. bekezdése, a nemzeti bíróságok nem végeztek ilyen vizsgálatot, így nem teljesítették az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikke szerinti eljárási kötelezettségüket.

Ha egy parlamenti képviselőt fosztanak meg szabadságától, az intézkedést elrendelő igazságügyi hatóságoknak bizonyítaniuk kellett, hogy mérlegelték a versengő érdekeket. E mérlegelési feladat részeként meg kellett védeniük az érintett parlamenti képviselő politikai véleménynyilvánításának szabadságát. Különösen, arról kellett gondoskodniuk, hogy az állítólagos bűncselekmény nem kapcsolódjék közvetlenül politikai tevékenységéhez. Ezenkívül a tagállamok jogrendszerének olyan jogorvoslatot kellett kínálniuk, amely révén az őrizetbe vett parlamenti képviselők hatékonyan megtámadhatják ezt az intézkedést, és panaszukat érdemben megvizsgálhatják. A jelen esetben a Kormányzat nem tudta bizonyítani, hogy a kérelmező előzetes letartóztatásának felülvizsgálatára illetékes nemzeti bíróságok az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkének szempontjait mérlegelték volna, amikor elrendelték a kezdeti és folytatódó előzetes letartóztatást. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálta, hogy a szóban forgó bűncselekmények a kérelmező politikai tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódtak-e. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az igazságügyi hatóságok nem vették hatékonyan figyelembe azt a tényt, hogy a kérelmező nemcsak parlamenti képviselő, hanem a török politikai ellenzék egyik vezetője is volt, akinek parlamenti feladatai ellátása magas szintű védelem illeti. Ezenkívül az elsőfokú bíróságok nem fejtették ki azokat a körülményeket, amelyek miatt a kérelmező konkrét ügyében a fogva tartás helyett alternatív intézkedés elrendelése nem lett volna elegendő. Bár a kérelmező hivatali ideje alatt megőrizte parlamenti képviselői státusát, az a tény, hogy előzetes letartóztatása miatt gyakorlatilag lehetetlen volt részt venni a Nemzetgyűlés tevékenységében, indokolatlan beavatkozást jelentett a nép véleményének szabad kifejezésébe és saját jogába, hogy megválasszák és a Nemzetgyűlés tagja legyen. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező előzetes letartóztatása nem volt összeegyeztethető az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikke szerinti jogának lényegével. Az Első kiegészítő jegyzőkönyvnek 3. cikkét tehát megsértették.

Az Egyezmény 18. cikkének állítólagos megsértését illetően a Bíróság először is kiemelte, hogy még 2014 előtt az ügyészek több nyomozati jelentést nyújtottak be a kérelmezővel kapcsolatban a Nemzetgyűlésnek. Az egyrésztől a HDP, másrészt az elnök és a kormánypárt közötti politikai feszültség kezdetéig a kérelmezőt nem fenyegette a szabadságvesztés veszélye. A „megoldási folyamat” végétől kezdve és az elnök beszédei után - aki például 2015 júliusában azt mondta, hogy „az adott párt [a HDP] vezetőinek kell megfizetniük az árát” - a kérelmezővel szembeni nyomozások száma és üteme növekedett. A 2016. május 20-án elfogadott alkotmánymódosítás 154 parlamenti képviselő parlamenti

sérthetlenségét szüntette meg, és közülük 14-et a kérelmező pártjából, köztük mindkét társelnökét előzetes letartóztatásba helyezték. A Kormányzat nem tudta bizonyítani, hogy a kormánypártok, nevezetesen az AKP és az MHP tömbjébe tartozó parlamenti képviselőket is elítélték volna, illetve megfosztották volna szabadságuktól. Egyedül az ellenzéki pártokat, nevezetesen a CHP-t és a HDP-t képviselő képviselőket vették őrizetbe, illetve ítélték el az ellenük folytatott büntetőeljárás megindítását követően.

A Bíróság jelentős súlyt tulajdonított a beavatkozó harmadik felek észrevételeinek, különös tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosára, akik jelezték, hogy a nemzeti törvényeket egyre inkább az eltérő vélemények elhallgatására használják. A Bíróság ezért úgy találta, hogy a kérelmező első és további előzetes letartóztatásával kapcsolatos döntések nem voltak elszigetelt példák. Ellenkezőleg, úgy tűnt, hogy bizonyos mintát követnek.

A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezőt különösen két fontos kampány, a 2017. április 16-ai népszavazás és a 2018. június 24-ei elnökválasztás során fosztották meg szabadságától. A Bíróság véleménye szerint előzetes letartóztatása kétségkívül megakadályozta, hogy hatékonyan hozzájáruljon az elnöki rendszer törökországi bevezetése elleni kampányhoz. Sőt, nyilvánvaló volt, hogy a kérelmező politikai ellenfelei kihasználták azt a tényt, hogy választási kampányát börtönből kellett lebonyolítania.

Figyelembe véve a kérelmező az ankarai esküdtszék által 2019. szeptember 2-án elrendelt szabadon bocsátásának, az Isztambuli 26. sz. Esküdtszék 2019. szeptember 20-i határozatán, a kérelmező előzetes letartóztatásba való azonnali visszatérésének, valamint a közvetlenül ezt követő elnöki beszéd időbeli közelségét, a Bíróság azon az állásponton volt, hogy nem tűnik úgy, hogy a belföldi hatóságokat érdekelte volna a kérelmező feltételezett részvétele egy állítólagosan 2014. október 6. és 8. között, mintegy öt évvel ezelőtt elkövetett bűncselekményben, hanem inkább az, hogy őrizetbe tartásuk, ezáltal megakadályozva őt abban, hogy politikai tevékenységét folytassa.

A Bíróság ugyancsak figyelembe vette a Velencei Bizottság megállapításait a törökországi igazságszolgáltatási rendszer függetlenségével kapcsolatban, különös tekintettel a Bírák és Ügyészek (Legfelsőbb) Tanácsára. Az alkotmánymódosításokról szóló 875/2017. sz. véleményében a Velencei Bizottság azon véleményét fejezte ki, hogy a Tanács javasolt új összetétele „rendkívül problematikus” és súlyosan veszélyezteti az igazságszolgáltatás függetlenségét. A Bíróság véleménye szerint a nemzetközi megfigyelők jelentései és véleményei, különösen az emberi jogok biztosának észrevételei rámutattak arra, hogy Törökországban az elmúlt évek feszült politikai légköre olyan környezetet teremtett, amely képes volt befolyásolni a nemzeti bíróságok egyes döntéseit, különösen a szükségállapot idején, amikor több száz bírót bocsátottak el, és különösen a másként gondolkodók ellen indított büntetőeljárásokkal kapcsolatban.

A Bíróság véleménye szerint az ebből a háttérből levont egybehangzó következtetések megerősítették azt a nézetet, hogy az igazságügyi hatóságok durván reagáltak a kérelmezőnek az ellenzék egyik vezetőjeként tanúsított magatartására, a HDP többi parlamenti képviselőjének és megválasztott polgármesterének magatartására, valamint általánosabban a különvéleményekre. A kérelmező kezdeti és további előzetes letartóztatása nemcsak a választók ezreit fosztotta meg a Nemzetgyűlésben való képviseletől, hanem veszélyes üzenetet is küldött az egész lakosságnak, jelentősen csökkentve a szabad, demokratikus vita hatókörét. A Bíróság így arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező előzetes letartóztatásának a hatóságok által megjelölt okai csupán egy mögöttes politikai szándékot lepleztek, ami vitathatatlan súlyos problémát jelent a demokrácia szempontjából. Úgy találta, hogy minden kétséget kizáróan bebizonyosodott: a kérelmező őrizetbe vétele, különösen a 2017. április 16-ai népszavazással és a 2018. június 24-ei elnökválasztással kapcsolatos két döntő kampány során, a pluralizmus elfojtásának és a demokratikus társadalom koncepciójának középpontjában álló politikai vita szabadsága korlátozásának mögöttes célját szolgálta. Az Egyezmény 18. cikkét tehát az Egyezmény 5. cikke tekintetében megsértették.

A kérelmezőt a 2014. október 6–8-i időszakra vonatkozó „cselekmények és események” új jogi besorolása alapján helyezték előzetes letartóztatásba, amely a kérelemben felvetett azon konkrét szabadságelvonás igazolására felhozott indokok részét is képezte, amely 2019. szeptember 2-án megszűnt. A kérelmező előzetes letartóztatásának ugyanazon ténybeli összefüggésekre alapozott meghosszabbítása jogsérelmének meghosszabbításával és az alperes állam azon kötelezettségének

megsértésével járna, hogy a Bíróság ítéletét betartsa az Egyezmény 46. cikkének 1. bekezdése alapján. Ennek megfelelően a Bíróság úgy ítélte, hogy az alperes államnak minden szükséges intézkedést meg kell tennie a kérelmező azonnali szabadon bocsátásának biztosítása érdekében.

A Bíróság a kérelmező javára 3.500,-Euro vagyoni és 25.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.I.35.442/2020/6.

Azon plasztikai sebészeti beavatkozások adómentesek, amelyek célja betegségek és egészségügyi zavarok feltárása, kezelése, gyógyítása. A kizárólag szépsészeti célú beavatkozások adókötelesek. Az adómentesség feltételeinek bizonyítása az adózó kötelezettsége, a megkívánt igazolás módját az adóhatóságnak egyértelműen meg kell határoznia.

A 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 99. § (2) bekezdése egyértelműen szabályozza, hogy ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani. A felperes állításait a megelőző, közigazgatási eljárásban okirattal kívánta bizonyítani, azonban azokat az adóhatóság nem fogadta el.

A közigazgatási határozat felülvizsgálatát végző bíróságnak feltétlenül meg kell vizsgálnia, hogy a közigazgatási eljárásban teljesültek-e a tisztességes eljárás követelményei, és ennek hiányában magának kell pótolni e követelmények teljesülését.

A Kúria már számos határozatában rámutatott, hogy a tisztességes ügyintézéshez való jog megsértése akkor is súlyos, a határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási jogszabálysértés, ha megismételt eljárás eredményeképpen azonos döntés szülehet. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét.

A perbeli esetben az adóhatóság nem ismertette a felperessel, hogy konkrétan milyen dokumentációt vár el, nem egyértelműsítette az okiratok tartalmát, ezért a felperes el volt attól zárva, hogy megismerje az adóhatóság álláspontját. A perbeli ügyben ennek azért volt kiemelt jelentősége, mert a vizsgált időszakban az adóhatóság a plasztikai tevékenységet áfamentesnek tekintette. Utóbb a 2012/36. számú Adózási kérdésben tisztázta a plasztikai sebészet áfarendszerbeli megítélését.

A tisztességes eljárás a jogállamiság és a demokratizmus része. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke biztosítja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése rögzíti: mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. Magyarországon tehát Alaptörvény írja elő közigazgatási eljárásokra is a fair eljárás követelményét. A tisztességes eljáráshoz való jog a felek és a megfelelő igazságszolgáltatás érdekeinek védelme érdekében egy sor eljárási jogot foglal magában. Ezek közül mind a büntető, mind a polgári eljárásokra vonatkozik a személyes meghallgatás joga, a hatékony részvételhez való jog, a tárgyalás közvetlensége, a fegyverek egyenlőségének követelménye, a kontradiktórius eljárás követelménye, a bizonyítási eljárás megfelelőségének követelménye, a visszaható hatály tilalma, továbbá az ügy alapos kivizsgálásának és a döntés megfelelő indokolásának követelménye.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlatában a kontradiktórius eljáráshoz való jog azt jelenti, hogy a feleknek lehetőségük van arra, hogy megismerjék a bíróság

döntésének befolyásolása céljából előterjesztett bizonyítékokat és észrevételeket, és azokhoz megjegyzéseket fűzzenek [Polgári ügyekben: Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, 1993. június 23., series A no. 262, § 63; büntetőügyekben: Rowe and Davis kontra Egyesült Királyság (GC), 28901/95, ECHR 2000-II, § 60]. A kontradiktóriusság elve annyira alapvető, hogy az eljárások felgyorsításának kívánalma sem igazolhatja a figyelmen kívül hagyását (Nideröst-Huber kontra Svájc, 1997. február 18., Reports of Judgments and Decisions 1997-I, § 30.).

K.II.40.446/2020/2.

Gyülekezési ügyben a veszélyhelyzet idején gyűlés tartását kógensen tilalmazó jogszabályi rendelkezésre alapított tiltó határozat jogszerű. A generális tilalom kizárja, hogy a gyülekezési hatóság mérlegelje az egyedi ügy sajátos körülményeit.

A felperes keresetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperesi határozat alapjául szolgáló 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése, 5. § (1) és (2) bekezdései, valamint a 22. § (2) bekezdése és a 23. §-a alaptörvény-ellenesek, ezért kérte, hogy a Kúria az eljárásának felfüggesztése mellett bírói utólagos normakontroll keretében forduljon az Alkotmánybírósághoz.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-a szerint ha a bírónak az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy az alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

E rendelkezésből következően tehát bírói utólagos normakontroll keretében az Alkotmánybírósághoz fordulás azon alapszik, hogy az alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességét a bíróság maga észleli-e. A Kúria jelen eljárásban – a felperes által előadottakra is figyelemmel – de saját meggyőződése alapján vizsgálta, hogy szükséges-e az Alkotmánybírósághoz fordulni.

Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése szerint a Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – a sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezések alkalmazásától eltérhet, valamint egyéb rendelkezéseket hozhat. A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet preambuluma a felhatalmazás jogalapjaként hivatkozik a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára, amely szerint a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében kihirdetett veszélyhelyzetben – a 21-24. alcímben meghatározott rendkívüli intézkedéseken és szabályokon túl – az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében rendeletével egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, és egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

A Kúriának a fenti felhatalmazó rendelkezés és a veszélyhelyzet elrendeléséről szóló 478/2020. (XI.3.) Korm.rendelet alapján nem merült fel kétsége a 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet gyülekezési joggal összefüggő intézkedéseinek alaptörvényi megfelelőségét illetően, ezért a bírói utólagos normakontroll kezdeményezést nem tartja indokoltnak. Kétség kívül megállapítható ugyanis, hogy a felhatalmazó rendelkezés alapján a korlátozó intézkedések meghozatalát az állampolgárok életének és egészségének biztonsága indokolta, e körben a Kúria alaptörvény-ellenességet nem észlelt.

Megjegyzendő, hogy az alapjogsérellemmel kapcsolatos vizsgálat során a Kúria az Emberi Jogok Európai Egyezményének 15. cikkére is tekintettel volt, amely szerint a nemzet létét fenyegető rendkívüli állapot esetén – amelyként a Kúria álláspontja szerint a jelenleg fennálló járványügyi helyzet is értékelhető – el lehet térni az Egyezményben meghatározott kötelezettségektől a helyzet szükségessége által feltétlenül megkívánt mértékben. Ennek megfelelően közegészségügyi okból az abszolút jognak nem minősülő gyülekezési jog indokoltnan korlátozható. Annak megítélésében, hogy mi minősül

eltérésre okot adó helyzetnek, a részes államok széles mérlegelési joggal rendelkeznek ("mérlegelési jogkör doktrína" - a Brannigan és McBride kontra Egyesült Királyság ügy – [14553/98; 14554/89 (ítélet:1993.V.26.)].

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése és 23. §-a körében fel sem merülhet az alkotmánybíróvási kezdeményezés kérdése, mivel ezen jogszabályokat jelen ügyben sem az alperes, sem a bíróság nem alkalmazza.

A felperes keresetében sérelmezte, hogy az alperes a tiltó határozatában csupán az általános gyülekezési tilalmat kimondó jogszabályi rendelkezésekre hivatkozott. A Kúria álláspontja szerint az alperes jogalkalmazóként a gyülekezésre vonatkozó jogszabályokat köteles döntéshozatala során érvényre juttatni. Ha van egy kógens, generális gyülekezési tilalmat tartalmazó jogi norma, akkor a hatóság döntésének elégséges indoka az e tilalomról szóló jogszabályi rendelkezésre történő utalás, ezzel a hatóság indokolási kötelezettségének eleget tesz. Jelen ügyben a veszélyhelyzet elrendeléséről szóló 478/2020. (XI.3.) Korm.rendelet és a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedésekről szóló 484/2020. (XI.10.) Korm.rendelet 4. § (1) bekezdése, 5. § (1) és (2) bekezdése a határozati döntés megfelelő jogalapja volt, további indokolásra nem volt szükség, e körben a felperes kereseti érvelése alaptalan.

A felperes azt is állította keresetében, hogy az alperes az egyeztetési tárgyalást nem teljeskörűen, nem mindenre kiterjedően folytatta le. A Kúria elsődlegesen arra utal, hogy a felperes részletesen nem fejtette ki, hogy milyen eljárást hiányolt az alperes részéről, a kifogásaihoz jogszabályi rendelkezéseket sem társított, s azt sem mutatta be, hogy az állított mulasztás jelen ügyben miként minősülhetne lényeges eljárási szabálysértésnek. Ekként kereseti kérelme nem felelt meg a Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltaknak. A Kúria – figyelemmel arra, hogy a jelen ügyre irányadó eljárási határidők rendkívül szűkösek, s ezek korlátozzák a hiánypótlás lehetőségét – áttekintette a 2020. december 6. napján tartott egyeztető tárgyalás jegyzőkönyvét. A rendelkezésre álló iratból kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes az adott gyűlés kapcsán releváns jogszabályokról és azok hatósági értelmezéséről alaposan tájékoztatta a felperes képviselőjét, a képviselő nyilatkozata szerint a tájékoztatást meg is értette, kérdése nem volt, sőt kijelentette, hogy tiltás esetén nem tartja meg a rendezvényt. Jelen ügy jogi megítélése egyszerű, emiatt a jogban járatlan személy számára is nyilvánvaló az a helyzet, ha valamely jogszabály kategorikusan tiltja a gyűlés szervezését. E rendelkezéshez annál több tájékoztatásra, amelyet alperes a szervező képviselőjének megadott, nincs szükség. Mindezek alapján a Kúria álláspontja szerint az alperesnek felróható eljárási mulasztás nem volt, e körben a felperes kereseti érvelése alaptalan.

A felperes kifogásolta azt is, hogy a hatóság az egyedi körülmények mérlegelése nélkül döntött a tervezett gyűlés megtiltásáról. Bár a felperes keresetének alkotmánybíróvási eljárást kezdeményező érvei körében maga is elismeri, hogy az alperes nem mérlegelhette a körülményeket, mégis hiányolja ennek megtörténtét. A kógens, eltérést nem engedő, generális tilalom elzárja a hatóságot az egyedi ügy jellemzőinek értékelésétől. A 484/2020. (XI.10.) Korm.rendelet 4. § (1) és 5. § (1) bekezdése általánosan tiltja a gyülekezést, a gyűlés szervezését, a (2) bekezdés pedig a rendezvény helyszínén való tartózkodást. A felperes által engedélyezni kért gyűlés az 5. § hatálya alá tartozott, és nem minősült a 6. § (2), (3), (4) és (5) bekezdésben nevesített, tilalmi körön kívüli rendezvényeknek. A fentiek miatt a felperes tévesen értelmezte a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, mert az alperes a döntéshozatala időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezések alapján nem rendelkezett mérlegelési jogkörrel, nem volt lehetősége arra, hogy a konkrét gyülekezés járványügyi kockázatait elemezze, mert helyette a jogalkotó ezt már eldöntötte.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pk.III.24.820/2020/3. szám

A felperes beadványában nem jelölt meg olyan okot, amelyből objektíve okszerűen következik, hogy a pártatlan elbírálás nem biztosított.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 12. § f) pontja szerint a per elintézéséből ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagossága megítélésére egyéb okból nem várható (elfogultság). A kizárást eredményező elfogultságot olyan objektív tények, körülmények alapozzák meg, amelyekből nyilvánvaló, hogy az adott ügyben a tisztességes eljárás követelménye, a pártatlan elbírálás nem biztosítható. A fél szubjektív vélekedése, véleménye ebből a szempontból közömbös.

A felperes beadványában olyan konkrétan megjelölt, elfogultságra utaló körülmény, illetőleg egyéb kizárási ok nem szerepel, amelyből objektíven következne, hogy a pártatlan elbírálás nem biztosított és az ügy tárgyilagossága megítélésére nem várható. A Kúria a rendelkezésre álló iratok alapján sem észlelt az igazságszolgáltatás pártatlanságához fűződő érdeket sértő, illetve elfogultságra utaló körülményeket.

Magyarország Alaptörvénye (Alaptörvény) XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírósághoz fordulás jogát alanyi jogként határozza meg. A jogorvoslati jogosultság az igazságszolgáltatással összefüggő legfontosabb alkotmányos, illetve emberi jogok közé tartozik. Ennek értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogait független és pártatlan bíróság előtt érvényesítse, és hogy a bírósági eljárásban a fél pozíciójában szerepelhessen (930/B/1994. AB határozat, ABH 1996., 502., 505.).

Az államot az alapjogok érvényesíthetőségével kapcsolatban az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés második mondata szerint objektív intézményvédelmi kötelezettség terheli, amelynek alapján az alapjogok érvényesítésének feltételeit, így a bírósághoz fordulás jogának érvényesítését is biztosítani kell. Ez a kötelezettség az államot akkor is terheli, ha a fél a szükségtelen, az összes kúriai bírót érintő elfogultsági kifogásával maga korlátozná vagy zárna ki a bírósághoz fordulás jogának gyakorlását.

A Kúria, illetve valamennyi kúriai bíró kizárására nem kerülhet sor, hiszen nincs olyan más bíróság, amely a hatáskörében helyette eljárhatna. A Pp. 8. § (2) bekezdés c) pontja, valamint a (3) bekezdés rendelkezései szerint a Kúria jár el a felülvizsgálati ügyekben, az ítéletábrá által első fokon hozott végzés elleni fellebbezési eljárásban, valamint a 17. § (2) bekezdése szerint a Kúria határoz az ítéletábrát érintő ok esetén a kizárás kérdésében. A bírák (bíróság) kizárásáról szóló (Pp. 12-19. §) szabályok között és a Pp.-ben másutt sem található olyan rendelkezés, amely lehetőséget adna arra, hogy a Kúriát bármely okból, bárki az említett jogköréből kizárja.

Mindezekre tekintettel a Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdés és a 364. § szerint alkalmazott Pp. 17. § (1) bekezdés b) pontja szerint eljárva – az érintett tanács tagjai felelős nyilatkozatát is értékelve – a kizárás iránti kérelmet megtagadta.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Csőke Andrea, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztoivits András

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.